

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น
ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

INSTRUCTIONAL SITUATION ON VOCATIONAL SHORT COURSES
OF BANGKOK APPRENTICE SCHOOLS

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2545

ISBN 974-648-644-6

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น

ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

INSTRUCTIONAL SITUATION ON VOCATIONAL SHORT COURSES
OF BANGKOK APPRENTICE SCHOOLS

เลขหม.....
เลขทะเบียน..... 43323
วัน, เดือน, ปี 29 ส.ค. 2545

b. 11 13 9 9 3
i. 12 0 9 9 8

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และห้ามทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
พ.ศ. 2545

**INSTRUCTIONAL SITUATION ON VOCATIONAL SHORT COURSES
OF BANGKOK APPRENTICE SCHOOLS**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL
ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES**

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า มีอนุญาตให้นำไปใช้ประ เษษนตในกรค้า

ไม่ว่ากรมีใจจุทังถิ่น อิกทังห้ามมิให้คัดแปลงเมื่อห 2002 องอั้งอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกกรังทีมีการนำไปใช้

ISBN 974-648-644-6

COPYRIGHT 2002 เป็นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

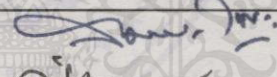
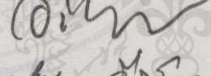
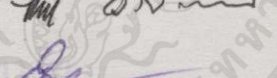
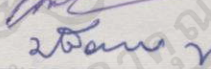
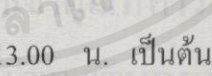
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพ
 กรุงเทพมหานคร
 INSTRUCTIONAL SITUATION ON VOCATIONAL SHORT COURSES
 OF BANGKOK APPRENTICE SCHOOLS

ชื่อนักศึกษา นายวินัย นิมอนงค์
 รหัสประจำตัว 42064136
 ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
 สาขาวิชา การบริหารอาชีวศึกษา
 อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.สมพร ไชยะ
 อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	
ผศ.ดร.อำนาจ	ตั้งเจริญชัย	
ดร.มาลัย	จิรวุฒนเกษตร์	
ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	
รศ.ดร.ปรีชาพร	วงศ์อนุตรโรจน์	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 11 กุมภาพันธ์ 2545 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษา
 ไม่ว่าการฉีกดูทั้งเล่ม อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเป็น
 วันที่..... 29เดือน..... พ.ศ..... 2545

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น
ของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

นักศึกษา

นายวินัย นิ่มอนงค์

รหัสประจำตัว

42064136

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การบริหารอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2545

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร ไชยะ

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นจากผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จากโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง เป็นผู้บริหาร จำนวน 27 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 163 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 190 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 ด้านคือ 1. ด้านหลักสูตร 2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา 3. ด้านอาจารย์ผู้สอน 4. ด้านนักศึกษา 5. ด้านการวัดผลประเมินผล มีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ .98

ผลการวิจัยสรุปว่า

ความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับกลาง($\mu=3.23$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. ด้านหลักสูตร ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและสูงสุด คือ ข้อจุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะต่อนักศึกษา ส่วนข้ออื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใด

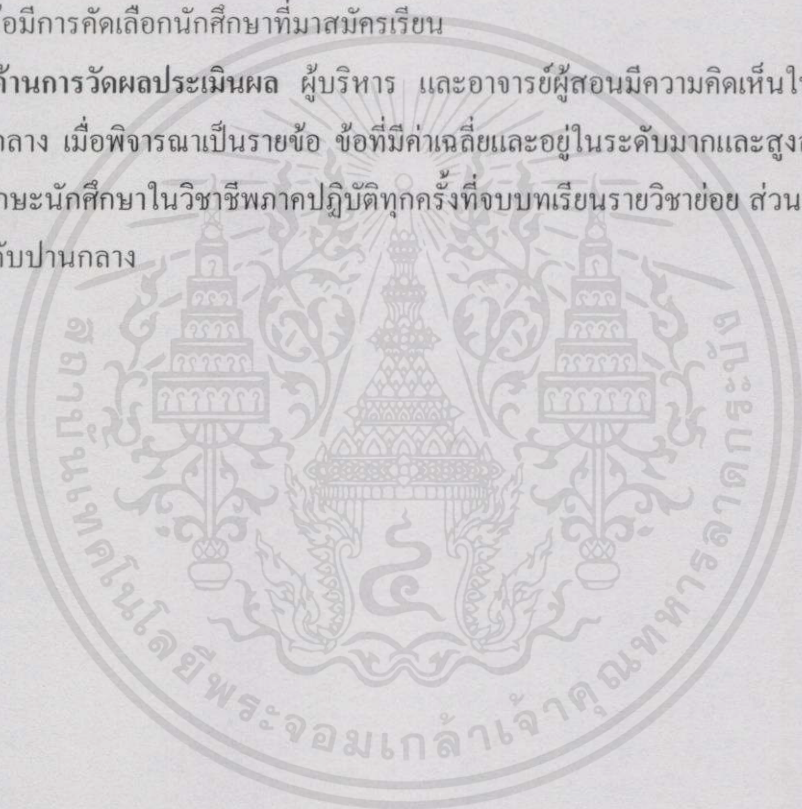
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยซึ่งต่ำสุด คือ ข้อโรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ช่วยในการเรียนการสอน

3. ด้านอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยและอยู่ในระดับมากและสูงสุด คือ ข้ออาจารย์ผู้สอนควบคุมนักศึกษาอย่างใกล้ชิดขณะทำการฝึกภาคปฏิบัติ ส่วนข้ออื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านนักศึกษา ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยและอยู่ในระดับมากและสูงสุด คือ ข้อนักศึกษาที่ได้สมัครเข้าเรียนมีความชอบ และสนใจในวิชาชีพที่เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยและอยู่ในระดับน้อยซึ่งต่ำสุด คือ ข้อมีการคัดเลือกนักศึกษาที่มาสมัครเรียน

5. ด้านการวัดผลประเมินผล ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยและอยู่ในระดับมากและสูงสุด คือ ข้อมีการทดสอบทักษะนักศึกษาในวิชาชีพภาคปฏิบัติทุกครั้งที่จบบทเรียนรายวิชาย่อย ส่วนข้ออื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Instructional Situation on Vocational Short Courses of Bangkok Apprentice Schools
Student	Mr. Winai Nim-anong
Student ID.	42064136
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2002
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Somporn Chaiya
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr. Amnard Tungjareunchai

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the opinions of administrators and teachers on instructional situation of vocational short courses of Bangkok Apprentice schools. Research population were 27 administrators and 163 teachers from 10 Bangkok Apprentice schools. Questionnaire were used for data collection. They were consisted of 5 aspects : (1)Curriculum; (2)Educational facilities; (3)Teachers; (4)Students; (5)Evaluation. The Reliability of Questionnaire was .98

The research findings as following:

Administrators and teachers' Opinions on instructional situation of vocational short courses of Bangkok Apprentice schools as a whole were at moderate level. Considering each aspect, the results were :

1. Curriculum : Administrators and teachers' opinions on curriculum as a whole were at moderate level. Some items were at the most level such as curriculums objective which emphasized on skill practicing as well as using Vocational Knowledge for daily life. Whereas the rest items were at moderate level.

2. Educational Facilities : Administrators and teachers' opinions on Educational Facilities' as a whole were at moderate level which it's mean was the highest one. Thirteen items were at moderate level. The one with the highest mean was school environment and lowest mean was innovation for teaching and learning.

3. Instructor : Administrators and teachers' opinions on instructors as a whole were at moderate level. Some items were at the most level such as closed coaching and advocate to teaching. Other items were at moderate level.

4. Student : Administrators and teachers' opinions on students as a whole were at the most level. Some items were at the most level such as students were interested in Vocational learning and most of them were unemployed persons. Whereas other items were at moderate level such as students had low incomes and dropped-out. Only one item was at the least level such as students' selection.

5. Evaluation : Administrators and teachers' opinions on an evaluation as a whole were at modelate level and the rests were as well. Exceptionally, practicing evaluation for every lesson was at the most level.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยคำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จาก รศ.ดร.สมพร ไชยะ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมที่กรุณาช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณท่าน ผอ.ผ่องลักษณ์ วาสิกศิริ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์วิเชียร สำเร็จสุข อาจารย์ธนิต กิตติพัฒน์ไทย์ และอาจารย์วัชรินทร์ ชำนาญศิลป์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบและชี้แนะข้อบกพร่องเครื่องมือวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีแก่คุณพ่อคุณแม่ ครู – อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วินัย นิ่มอนงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญภาพ.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร.....	7
2.2 ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการดำเนินงานของสถานศึกษาฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2542.....	11
2.3 การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพลัทธิสูตรระยะสั้นของ โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร.....	18
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
3.1 ประชากร.....	55
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปทำประโยชน์อื่นใดได้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร.....	62
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน.....	70
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	71
5.1 วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	72
5.3 อภิปรายผล.....	73
5.4 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	83
5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	84
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	89
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	98
ประวัติผู้เขียน.....	109

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงประชากรในโรงเรียนฝึกอາชีฟกรุงเทพมหานคร.....	55
4.1 แสดงจำนวน และคำร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ด้านหลักสูตร.....	62
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา.....	64
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ด้านอาจารย์ผู้สอน.....	65
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ด้านนักศึกษา.....	67
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ด้านการวัดผลประเมินผล.....	68
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม.....	69
4.8 แสดงจำนวนความถี่ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติม ด้านหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผล.....	70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะฉาบฉวยทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 โครงสร้างการบริหารงานกรุงเทพมหานคร แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร.....	8
2.2 โครงสร้างการบริหารงานสำนักพัฒนาชุมชน.....	9
2.3 องค์ประกอบของการเรียนการสอน.....	21
2.4 ไคอะแกรมหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคด์.....	24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความรู้ ความสามารถ ความคิด ทักษะ ทักษะคิด และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพหรือการอาชีวศึกษาจึงเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้ไปประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้

โรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร เริ่มก่อตั้ง พ.ศ. 2510 ปัจจุบันมีจำนวน 10 แห่ง สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ให้บริการด้านการศึกษาวิชาชีพระยะสั้น 3 – 5 เดือน (90 – 600 ชั่วโมง) แก่เยาวชนและประชาชนผู้ด้อยโอกาสและพลาดโอกาสทางการศึกษา ประมาณ 15,000 คน/ปีการศึกษา ได้เรียนวิชาชีพตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล เพื่อเสริมความรู้เดิมหรือนำความรู้ไปประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเอง และครอบครัวสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 35 สาขาวิชา ที่มีการปรับปรุงกันตลอดมาซึ่งมีแนวโน้มความต้องการของประชาชนเพิ่มมากขึ้นทุกปี การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานครในปัจจุบันจึงเป็นงานที่สำคัญที่สุดของงานการบริหารโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์สนองนโยบาย แผนงานของสำนักพัฒนาชุมชนและแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร โดยผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ต้องให้ความสำคัญในงานวิชาการเป็นพิเศษหรือมากที่สุด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานครทุกแห่งให้เข้าสู่ระบบบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เพื่อลดต้นทุนการผลิต และผลิตช่างฝีมือเข้าสู่มาตรฐานแรงงานต่อไป

การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร มีข้อจำกัดหลาย ๆ ด้าน เช่น บุคลากร นักศึกษา งบประมาณและเครื่องมือเครื่องจักร และหลักสูตร จึงประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นอยู่บ้าง จากการติดตามการดำเนินงานเอกสารแนบเอกสารผลงาน วัตถุประสงค์การใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ มีอนุสัญญาเห็นเป็นประโยชน์ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร ได้พบปัญหาหลายประการในการดำเนินการ คือ โรงเรียนแต่ละแห่งได้ทำการจัดการเรียนการสอนและบริหารงานวิชา

การภายในโรงเรียนเองตามศักยภาพของโรงเรียนนั้น ๆ ทำให้ระบบและกระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพไม่เท่าที่ควร อันส่งผลให้ประสิทธิผลหรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ออกมามีคุณภาพแตกต่างกันไปตามความพร้อมของแต่ละแห่ง โรงเรียนฯบางแห่งมีนักศึกษามาสัมครเรียนจำนวนมากจนเกินขีดจำกัดที่โรงเรียนจะสามารถรับเข้ามาเรียนได้ แต่บางแห่งซึ่งเปิดสอนวิชาชีพระยะสั้นในลักษณะเดียวกันกลับมีจำนวนนักศึกษามาสัมครเข้าเรียนน้อย และมีนักศึกษาออกกลางคันก่อนจบหลักสูตรของโรงเรียนบางแห่งและบางสาขาวิชาเป็นจำนวนมาก

จากปัญหาของงานวิชาการในการจัดการเรียนการสอน และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่พบดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ในสังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 โรงเรียน ซึ่งเป็นงานที่สำคัญที่สุดของการบริหารสถานศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวความคิดของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 151) เรื่อง ขอบข่ายของงานวิชาการของโรงเรียนจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การบริหารงานบุคลากรทางวิชาการ
4. การนิเทศการศึกษา
5. การบริหารสื่อการศึกษา
6. กิจกรรมอื่น ๆ ที่เสริมการเรียนการสอน

หวน พันธุ์พันธ์ (2528 : 45) ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการว่า เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยตรง ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับงานดังต่อไปนี้ คือ

1. หลักสูตร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่งานไว้สำหรับกรอ้างอิงเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใด ๆ
2. แผนการสอน มีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
3. การนิเทศการสอน

4. ตารางการสอน
5. สื่อการสอนหรือเทคโนโลยีทางการสอน
6. การปรับปรุงการเรียนการสอน
7. ห้องสมุด
8. การประเมินผลการศึกษา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 69-130) ได้ประมวลลักษณะกรอบแนวความคิดของงานการวางแผนการเรียนการสอนไว้ว่าต้องมีสิ่งที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับข้อด้วย พอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ผู้เรียน
2. ผู้สอน
3. หลักสูตร
4. บริการสนับสนุนการสอน คือ
 - งบประมาณ
 - สิ่งอำนวยความสะดวก
 - เครื่องมือ
 - เวลาและกำหนดการ
 - การประสานงานกับกิจกรรมอื่นๆ
5. การวัดผลประเมินผล

จากลักษณะกรอบแนวความคิดดังกล่าวมาแล้วนั้นสามารถกำหนดเป็นแนวความคิดของสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ที่ต้องประกอบด้วย

1. หลักสูตร
2. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา
3. อาจารย์ผู้สอน
4. นักศึกษา
5. การวัดผลประเมินผล

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

เอกสารนี้เป็นการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เฉพาะสภาพการจัดการเรียนการสอนในภาคปกติ ปีการศึกษา 2544

1.4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง โดยมีผู้บริหาร จำนวน 27 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 163 คน รวม 190 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ

1. หลักสูตร
2. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา
3. อาจารย์ผู้สอน
4. นักศึกษา
5. การวัดผลประเมินผล

1.5 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียนเท่านั้น ประกอบด้วย

1. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (ดินแดง1) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตดินแดง
2. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (ดินแดง2) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตดินแดง
3. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (บ่อนไก่) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตปทุมวัน
4. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (คลองเตย) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตคลองเตย
5. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (บางรัก) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตบางรัก
6. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (ม้วนบำรุงศิลป์) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตลาดพร้าว
7. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (หนองจอก) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตหนองจอก
8. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (อาทรสังข์วัฒนะ) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตบางมด
9. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (กาญจนสิงหาสน์) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตตลิ่งชัน
10. โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร (หลวงพ่อดิวีศักดิ์) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตหนองแขม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วยการนำหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นไปใช้ร่วมกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ทำให้มีประสิทธิผลของนักศึกษาที่ผ่านการวัดผลประเมินผล

1.1 หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาของหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นภาคปกติ ที่มีจุดประสงค์ของหลักสูตรตามความต้องการของตลาดแรงงานทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือประกอบอาชีพส่วนตัวได้ โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษารู้จักคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เปิดสอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

1.2 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โรงฝึกงาน ห้องเรียน ห้องเก็บพัสดุ วัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม ใหม่ ๆ ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

1.3 อาจารย์ผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู ครูจ้าง วิทยากร สังกัดโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ที่มีความรู้ในวิชาชีพที่สอนเป็นอย่างดี ปฏิบัติหน้าที่สอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยมีการจัดทำแผนการสอน จัดทำบันทึกการสอน ควบคุมนักศึกษาวิชาชีพระยะสั้นในแต่ละสาขาวิชาให้ได้ความรู้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ตั้งไว้

1.4 นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีรายได้น้อย ว่างงาน และมีภูมิลำเนาอยู่ใน กรุงเทพมหานคร มาสมัครเรียนวิชาชีพตามความชอบและสนใจ ผ่านการคัดเลือก และได้รับการลงทะเบียนการเป็นนักศึกษาเรียนวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร มีการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาชีพ

1.5 การวัดผลประเมินผล หมายถึง การทดสอบความรู้ นักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ เกณฑ์การวัดผล การใช้เทคนิคการวัดผลอย่างหลากหลาย และนำผลการวัดผลประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีการประกาศแจ้งให้ทราบหลังการวัดผลเสมอ และการวัดผลประเมินผลอาจารย์อาจารย์ผู้สอนด้านการเรียนการสอน

2. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหารโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

3. อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครู ครูจ้าง วิทยากร สังกัดโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร
4. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนที่ทำการเปิดการเรียนการสอน วิชาชีพระยะสั้น สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร
5. ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความเข้าใจ หรือความรู้สึกร่วมกันของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี หลักการ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการอ้างอิง และอภิปรายผล มีเนื้อหาอันประกอบด้วย

2.1 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

2.2 ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการดำเนินงานของสถานศึกษาฝึกออาชีพ

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2542

2.3 การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของ โรงเรียนฝึกออาชีพ

กรุงเทพมหานคร

2.3.1 หลักสูตร

2.3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา

2.3.3 อาจารย์ผู้สอน

2.3.4 นักศึกษา

2.3.5 การวัดผลประเมินผล

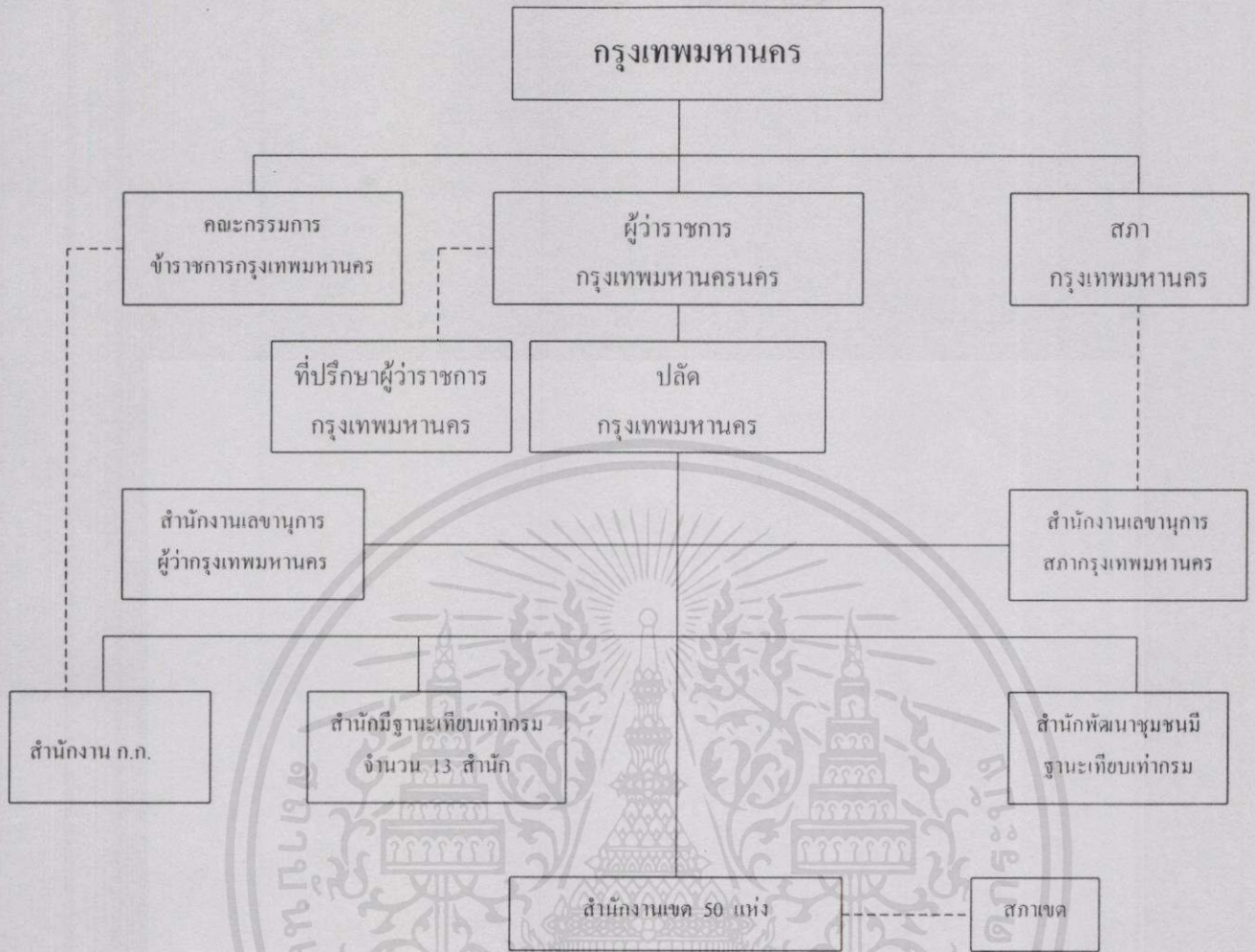
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่มีรูปแบบการปกครองพิเศษ มีสภากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมาชิกสภากรุงเทพมหานครทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร ทั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครต่างก็มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง มีหน่วยงานส่วนราชการประกอบด้วยสำนักต่าง ๆ ที่มีฐานะเทียบเท่ากรม จำนวน 14 สำนัก มีสำนักงานเขต 50 เขต

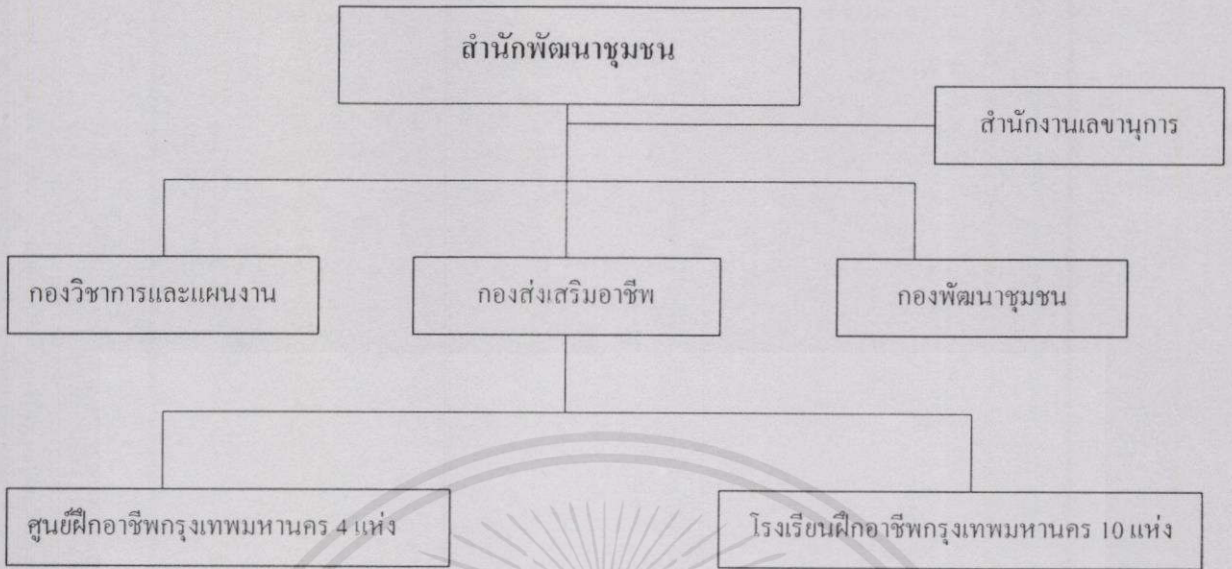
นับตั้งแต่ได้มีการสถาปนา “กรุงเทพมหานคร” ขึ้นในปี 2515 โดยยุบรวมการปกครองทั้งหมดในพื้นที่ คือ เทศบาลนครหลวงและนครหลวงกรุงธนบุรีเข้าด้วยกัน “การจัดการศึกษา” ก็ได้รับโอนมาดำเนินการและถูกกำหนดให้เป็นภารกิจหนึ่งในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญต่อภารกิจนี้และพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องมาจนถึงบัดนี้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารงานกรุงเทพมหานคร แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร
(จากเทศบาลกรุงเทพมหานคร, 2542 :109)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการบริหารงานสำนักพัฒนาชุมชน

(จากเทศบาลกรุงเทพมหานคร, 2542 : 109)

โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันสังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพและส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนทั่วไป ดังนั้นระบบการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และสิ่งที่สำคัญประเด็นหนึ่ง ก็คือ บทเรียน นั่นก็คือ การสอนจะสอนอะไร สอนอย่างไร โรงเรียนจะต้องมีหลักสูตรกำกับไว้ในการเรียนการสอน ซึ่งงานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมาย โดยปัจจุบันโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่เปิดสอนหลายสาขาวิชา ดังต่อไปนี้ คือ

1. หลักสูตร 600 ชั่วโมง ภาคปกติ (เรียนเวลา 09.00-16.00 น. วันจันทร์-วันศุกร์)

เปิดสอน 2 ประเภทวิชา คือ

- 1.1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
- 1.2 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้แก่ วิชาซ่อมช่างคอมพิวเตอร์

2. หลักสูตร 402 ชั่วโมง ภาคปกติ (เรียนเวลา 09.00-16.00 น. วันจันทร์-วันศุกร์)

เปิดสอน 3 ประเภทวิชา คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

- 2.1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.2 ประเภทวิชาคหกรรมและศิลปกรรม

- 2.3 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

3. หลักสูตร 201 ชั่วโมง ภาคคำ (เรียนเวลา 17.00-20.00 น. วันจันทร์-วันศุกร์)

เปิดสอน 2 ประเภทวิชา คือ

- 3.1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
- 3.2 ประเภทวิชาคหกรรมและศิลปกรรม
- 3.3 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

หลักการของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

1. เป็นหลักสูตรช่างกึ่งฝีมือระดับวิชาชีพพระยะสั้น เพื่อพัฒนากำลังให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสม ออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ หรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในครอบครัวได้
2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวางตามความถนัดและความชอบตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เพื่อนั้นความชำนาญเฉพาะด้าน สามารถถ่ายโอนผลการเรียน สะสมหน่วยกิตการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์ เทียบวุฒิการศึกษาระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้
3. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

จุดหมายของหลักสูตรพระยะสั้น โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์นำไปปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ
2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีทักษะในการจัดการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงานรักหน่วยงาน ทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครู ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวินัยในตนเอง
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งผู้ที่มีให้คิดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ

6. เพื่อให้มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศมีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

จุดประสงค์ของหลักสูตรพระยະลັນโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพช่างอุตสาหกรรม คหกรรม และพาณิชยกรรม ในระดับแรงงานช่างฝีมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์ ขยันประหยัด ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ มีนิสัยในการทำงานที่ถูกต้องตามหลักวิชา ประณีต และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. เพื่อให้สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าแก้ไขปัญหาและติดตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในงานด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สามารถสร้างงานและดำเนินกิจกรรมอาชีพอิสระเชิงธุรกิจได้

2.2 ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการดำเนินงานของสถานศึกษาฝึกออาชีพ

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2542

ตั้งแต่อดีต “การศึกษา” ได้รับการคาดหวังว่า เป็นเครื่องมือสำคัญในการก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมให้สูงขึ้น การพัฒนาสังคมจะประสบความสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพได้ไม่เพียงแต่จะต้องอาศัยเทคนิควิทยาการ หรือทรัพยากรต่าง ๆ เท่านั้น แต่ต้องอาศัยสมาชิกของชุมชนที่ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี มีความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสมตามควร ด้วยเหตุนี้กรุงเทพมหานครเห็นสมควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการดำเนินงานโรงเรียนฝึกออาชีพและสารพัดช่าง พ.ศ. 2530 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจึงกำหนดระเบียบขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการดำเนินงานสถานศึกษาฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2542”
- ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการดำเนินงาน โรงเรียนฝึกออาชีพและสารพัดช่าง พ.ศ. 2530

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ข้อ 4 บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า วิทยาลัย โรงเรียนฝึกอาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพ หรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่กรุงเทพมหานครจัดตั้ง ซึ่งจัดหลักสูตรการศึกษาอาชีพต่ำกว่าปริญญาตรี

“หัวหน้าสถานศึกษา” หมายความว่า หัวหน้าศูนย์ฝึกอาชีพ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ

ข้อ 6 ให้ปลัดกรุงเทพมหานครรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1

การดำเนินงานสถานศึกษา

ข้อ 7 สถานศึกษามีหน้าที่

- (1) ผลิตแรงงาน
- (2) พัฒนาฝีมือแรงงานและยกระดับการศึกษาวิชาชีพ
- (3) ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
- (4) ส่งเสริมการมีงานทำ
- (5) เป็นศูนย์สารสนเทศตลาดแรงงาน
- (6) เป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาการประกอบอาชีพอิสระและตลาดแรงงาน
- (7) ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- (8) ส่งเสริมการบริหาร การจัดการ ผู้ประกอบการอาชีพอิสระแก่ชุมชน
- (9) ให้บริการชุมชนตามนโยบายกรุงเทพมหานคร

ข้อ 8 สถานศึกษาจะเปิดสอนแต่ละวิชาต้องมีนักศึกษาในวิชานั้นดังนี้

(1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวนนักศึกษา ไม่ต่ำกว่า 15 คนต่อห้องเรียน หากเปิดสอนมากกว่า 1 ห้อง และห้องสุดท้ายมีไม่ถึง 15 คน ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 10 คน

(2) ประเภทวิชาคหกรรมและศิลปกรรม จำนวนนักศึกษาไม่ต่ำกว่า 20 คนต่อห้องเรียน หากเปิดสอนมากกว่า 1 ห้อง และห้องสุดท้ายมีไม่ถึง 20 คน ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 10 คน

(3) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม จำนวนนักศึกษาไม่ต่ำกว่า 25 คนต่อห้องเรียน หากเปิดสอนมากกว่า 1 ห้อง และห้องสุดท้ายมีไม่ถึง 25 คน ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 10 คน

เอกสารนี้เก็บถ้านักศึกษาในห้องเรียนที่ 1 มีจำนวนไม่ครบตามเกณฑ์ (1) (2) (3) หากจะเปิดสอนจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน อังอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 2

ส่วนที่ 1

พื้นฐานความรู้และคุณสมบัติของนักศึกษา

ข้อ 9 ผู้ที่จะสมัครเข้าศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้สอบได้ไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือเทียบเท่า หรือมีความรู้อ่านออกเขียนได้ โดยผ่านการทดสอบของหัวหน้าสถานศึกษาและต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 14 ปีบริบูรณ์
- (2) มีสัญชาติไทย
- (3) มีความประพฤติเรียบร้อย
- (4) มีสุขภาพ เหมาะสมในการเรียนวิชาชีพนั้น
- (5) มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง
- (6) ไม่เป็นโรคติดต่อที่สังคมรังเกียจ หรือคิดยาเสพติดให้โทษ

ส่วนที่ 2

การรับนักศึกษาเข้าเรียน

ข้อ 10 สถานศึกษาจะรับนักศึกษาเข้าเรียนภาคปกติ ภาคค่ำ และภาคพิเศษ ให้เป็นไปตามข้อ 7

ข้อ 11 เมื่อมีผู้สมัครเกินจำนวนที่กำหนด ให้มีการสอบคัดเลือก

ข้อ 12 ในกรณีที่มีการสอบคัดเลือกให้ปฏิบัติดังนี้

- (1) ทำการทดสอบข้อเขียนและหรือสัมภาษณ์ หรือตามความถนัดทางการเรียนวิชาชีพนั้น
- (2) สถานศึกษาให้มีการตรวจโรคเฉพาะผู้ที่ผ่านการทดสอบตาม (1) โดยแพทย์ปริญญา

ส่วนที่ 3

การเป็นนักศึกษา

ข้อ 13 การเป็นนักศึกษาจะสมบูรณ์เมื่อได้ลงทะเบียนเป็นนักศึกษาของสถานศึกษา

ข้อ 14 ให้สถานศึกษาออกบัตรประจำตัวนักศึกษาให้แก่นักศึกษา ตามแบบที่ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชนกำหนด

เอกสารนี้เป็บัตรประจำตัวต้องระบุเลขที่ ชื่อสถานศึกษา ชื่อตัว ชื่อสกุลนักศึกษา เลขประจำตัว วันออกบัตรวันบัตรหมดอายุ ลายมือชื่อหัวหน้าสถานศึกษา และให้มีรูปถ่ายครึ่งตัวของนักศึกษา ขนาด 3 x 3.5 ซม. หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาสีดำ แต่งกายสุภาพ ถ่ายไม่เกินหกเดือน

ติดลงในบัตร กับให้ลายเซ็นชื่อของนักศึกษาได้รูปภาพ ให้ประทับตราของสถานศึกษาที่มุมใดมุมหนึ่งบางส่วนของรูปถ่ายของนักศึกษา บัตรประจำตัวนี้ให้มีอายุเท่ากับระยะเวลาที่เป็นนักศึกษาในสถานศึกษาแห่งนั้น

ข้อ 15 สถานศึกษาต้องแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษา เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและดูแลความประพฤติของนักศึกษา

ข้อ 16 การเป็นนักศึกษาสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
- (2) ลาออก
- (3) ตาย
- (4) หัวหน้าสถานศึกษาสั่งให้ออก

ส่วนที่ 4

การลา

ข้อ 17 นักศึกษาผู้ใดประสงค์จะลาป่วยเพื่อรักษาตัว ให้อ่อนหรือจัดส่งใบลาต่อหัวหน้าสถานศึกษาก่อนหรือในวันที่ลา เว้นแต่ในกรณีจำเป็นจะยื่นหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาเรียนก็ได้

ข้อ 18 นักศึกษาผู้ใดประสงค์จะลาปฏิบัติงาน ให้อ่อนหรือจัดส่งใบลาต่อหัวหน้าสถานศึกษา และเมื่อได้รับอนุญาตจึงหยุดการเรียนได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและไม่สามารถรอรับอนุญาตได้ทัน จะยื่นหรือจัดส่งใบลาพร้อมทั้งระบุเหตุจำเป็นไว้แล้วหยุดการเรียนไปก่อนก็ได้ แต่จะต้องชี้แจงเหตุผลให้หัวหน้าสถานศึกษาทราบโดยเร็ว

ส่วนที่ 5

วินัยและการลงโทษ

ข้อ 19 นักศึกษาต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติตามระเบียบ ธรรมเนียม ของสถานศึกษา

ข้อ 20 นักศึกษาต้องสุภาพเรียบร้อย เคารพเชื่อฟังคำสั่งของครู อาจารย์ และรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด

ข้อ 21 ห้ามนักศึกษาเล่นการพนัน เสพสิ่งเสพติด ประพฤติตนเสื่อมเสียทางชู้สาว หรือทะเลาะวิวาทกับนักศึกษาในสถานศึกษาเดียวกัน หรือต่างสถานศึกษา

ข้อ 22 นักศึกษาไม่ปฏิบัติตามข้อ 19 ถึง ข้อ 21 ต้องรับโทษอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาทานาน มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาอื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (1) ว่ากล่าวตักเตือน
- (2) ทำทัณฑ์บน

(3) พักการเรียน

(4) ให้ออก

ข้อ 23 การว่ากล่าวตักเตือน ให้ใช้ในกรณีที่นักศึกษากระทำความผิดไม่ร้ายแรง

ข้อ 24 การทำทัณฑ์บน ให้หัวหน้าสถานศึกษากระทำได้ในกรณีที่นักศึกษาไม่ปฏิบัติตามคำว่ากล่าวตักเตือนของครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาอยู่เป็นนิจ โดยให้เชิญบิดามารดา หรือผู้ปกครองมารับทราบการทำทัณฑ์บนด้วย

ข้อ 25 ในกรณีที่นักศึกษากระทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของสถานศึกษาหรือได้ทำทัณฑ์บนแล้วแต่ไม่เจ็ดหลาบ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งพักการเรียนได้

การลงโทษสั่งพักการเรียน จะสั่งพักการเรียนได้ครั้งละไม่เกินเจ็ดวันหรือจนกว่าความผิดนั้นได้รับการแก้ไขถ้าสั่งพักการเรียนเกินเจ็ดวันต้องขออนุมัติผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน

เมื่อสั่งพักการเรียนแล้วให้มีหนังสือแจ้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองมารับทราบเหตุผลด้วย

ข้อ 26 ในกรณีที่นักศึกษาประพฤติตนไม่สมควรแก่การเป็นนักศึกษา หรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือขาดเรียนติดต่อกันเกินสัปดาห์วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือประพฤติผิดศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงจนเป็นที่เห็นได้ว่า หากให้เรียนต่อไปจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของสถานศึกษา ให้หัวหน้าสถานศึกษา โดยอนุมัติผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน สั่งให้ออกได้และมีหนังสือแจ้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองทราบด้วย และให้สถานศึกษาคัดชื่อนักศึกษาผู้นั้นออก

ข้อ 27 การลงโทษนักศึกษาทุกครั้ง ให้หัวหน้าสถานศึกษาบันทึกในสมุดหมายเหตุรายวันไว้เป็นหลักฐาน

ส่วนที่ 6

การลาออก

ข้อ 28 นักศึกษาประสงค์ออกจากการเป็นนักศึกษาให้ยื่นใบลาต่อหัวหน้าสถานศึกษา โดยความยินยอมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษร

หมวด 3

การเรียนและการประเมินผลการเรียน

ส่วนที่ 1

การลงทะเบียน

ข้อ 29 เมื่อผู้ใดได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาให้เข้ารับการศึกษาก็ให้ผู้นั้นลงทะเบียนด้วยตนเองพร้อมทั้งชำระเงินค่าสมัครและค่าบำรุงการศึกษาตามวัน เวลา และสถานที่ ที่สถานศึกษาประกาศกำหนดมิฉะนั้นให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ์เข้ารับการศึกษาก่อน

ข้อ 30 วิชาที่ต้องเรียนต่อเนื่องกันเป็นลำดับตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักศึกษาต้องเรียนวิชาต้นเสียก่อน จึงจะมีสิทธิลงทะเบียนวิชาถัดไป แต่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษา

ข้อ 31 การเปลี่ยนแปลงวิชาที่ได้ลงทะเบียนแล้ว หรือการเปลี่ยนแปลงเวลาที่สมัครเรียนไว้ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

ข้อ 32 นักศึกษาจะขอเรียนวิชาเพิ่มมากกว่าวิชาในภาคเรียนนั้นได้ถ้าเวลาเรียนไม่ซ้อนกัน

ส่วนที่ 2

การย้ายสถานศึกษาและการรับรองผลการเรียน

ข้อ 33 การย้ายสถานศึกษาอาจกระทำได้โดยให้หัวหน้าสถานศึกษาเดิมมีหนังสือรับรองผลการเรียนไปให้ ตามแบบที่ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชนกำหนด

ข้อ 34 ให้หัวหน้าสถานศึกษาออกใบรับรองผลการเรียนได้

ส่วนที่ 3

การนับเวลาเรียนเพื่อสิทธิในการสอบ

ข้อ 35 ในภาคเรียนหนึ่ง ๆ นักศึกษาต้องมีเวลาเรียนในแต่ละวิชาไม่ต่ำกว่าร้อยละแปดสิบของเวลาเปิดเรียนเต็มสำหรับวิชานั้น จึงจะมีสิทธิสอบ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากหัวหน้าสถานศึกษาเนื่องจากพิจารณาเห็นความเห็นความจำเป็นหรือมีเหตุผลอันสมควร ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ

ข้อ 36 การนับเวลาเรียนให้ปฏิบัติดังนี้

(1) นักศึกษาที่ย้ายสถานศึกษาระหว่างภาคเรียน ให้นำเวลาเรียนจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมารวมกัน

(2) วิชาที่มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปแยกกันสอน ให้นำเวลาที่เรียนกับผู้สอนทุกคนมานับรวมกัน

ส่วนที่ 4

การขอลื่อนการสอบ

ข้อ 37 นักศึกษาที่ไม่สามารถเข้าสอบตามวัน เวลาที่สถานศึกษากำหนด จะขอลื่อนการสอบได้ในกรณีต่อไปนี้

(1) ประสบอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยระหว่างสอบหรือก่อนสอบ

(2) ถูกควบคุมตัวโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

(3) เป็นตัวแทนของสถานศึกษาในการเข้าร่วมประชุม หรือร่วมกิจกรรม

พิเศษอย่างอื่น โดยได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าสถานศึกษา

(4) มีความจำเป็นอย่างอื่นซึ่งหัวหน้าสถานศึกษาเห็นสมควร

ข้อ 38 นักศึกษาที่ประสงค์จะขอเลื่อนการสอบต้องยื่นคำร้องพร้อมทั้งเหตุผลและหลักฐานต่อหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อพิจารณา ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษานุญาตให้เลื่อนการสอบ ให้กำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบและแจ้งให้นักศึกษาผู้นั้นทราบ หากนักศึกษาไม่มาสอบตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดให้ถือว่าขาดสอบ เว้นแต่กรณีเหตุสุดวิสัย

ข้อ 39 ให้สถานศึกษาเปิดภาคเรียนตามกำหนดดังต่อไปนี้

- (1) ภาคปกติ หลักสูตร 600 ชั่วโมง ใช้เวลาเรียนระหว่างเวลา 08.30-15.30 น.
 - ก. ภาคเรียนที่ 1 เปิดเรียนวันที่ 16 พฤษภาคม ถึงวันที่ 15 ตุลาคม
 - ข. ภาคเรียนที่ 2 เปิดเรียนวันที่ 1 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 31 มีนาคม
- (2) ภาคปกติ หลักสูตร 402 ชั่วโมง ใช้เวลาเรียนระหว่างเวลา 08.30-15.30 น.
 - ก. ภาคเรียนที่ 1 เปิดเรียนวันที่ 16 พฤษภาคม ถึงวันที่ 25 สิงหาคม
 - ข. ภาคเรียนที่ 2 เปิดเรียนวันที่ 1 กันยายน ถึงวันที่ 15 ธันวาคม
 - ค. ภาคเรียนที่ 3 เปิดเรียนวันที่ 20 ธันวาคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม
- (3) ภาคค่ำหลักสูตร 201 ชั่วโมง ใช้เวลาเรียนระหว่างเวลา 17.00 - 20.00 น.
 - ก. ภาคเรียนที่ 1 เปิดเรียนวันที่ 16 พฤษภาคม ถึงวันที่ 25 สิงหาคม
 - ข. ภาคเรียนที่ 2 เปิดเรียนวันที่ 1 กันยายน ถึงวันที่ 15 ธันวาคม
 - ค. ภาคเรียนที่ 3 เปิดเรียนวันที่ 20 ธันวาคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม

ข้อ 40 สถานศึกษาใดจะเปิดภาคเรียนแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ 39 ได้ โดยได้รับอนุญาตจากปลัดกรุงเทพมหานคร

ข้อ 41 สถานศึกษาอาจเปิดสอนในเวลาและนอกเวลาทำงานตามปกติ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเวลาทำงานและวันหยุดราชการของสถานศึกษา ตั้งแต่ 07.00 น. ถึง 21.00 น. โดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 5

การประเมินผลการเรียน

ข้อ 42 การประเมินผลการเรียนของนักศึกษา ให้สถานศึกษาปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนหลักสูตรวิชาชีพ

หมวด 4

เบ็ดเตล็ด

ข้อ 43 ในกรณีที่มีเหตุพิเศษสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น หรือไม่มีกำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้เสนอผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสั่งการเป็นกรณี ๆ ไป

2.3 การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร

การเรียนการสอน

การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเรียนรู้และการสอน การตรวจสอบประสิทธิภาพของการเรียนการสอนจะทำได้โดยการประเมินผล และเมื่อผลที่ออกมายังมีความบกพร่องก็ต้องปรับปรุงใหม่ ดังนั้น ในการที่จะส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโตและมีความบกพร่องก็ต้องปรับปรุงใหม่ ดังนั้นในการที่จะส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโตและมีความงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญานั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุด ได้แก่ การให้การศึกษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการทั้งสี่ด้าน โดยจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างความงอกงามได้มากที่สุดซึ่งครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนเหล่านี้

ความหมายของการศึกษา

Carter V. Good (อ้างใน สุพิน บุญชูวงศ์. ม.ป.ป. : 2) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. การศึกษาหมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่บุคคลนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติ ความประพฤติที่ดีมีคุณค่า และมีคุณธรรมเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม
2. การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลได้รับความรู้ความสามารถจากสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดขึ้น
3. การศึกษาหมายถึงการถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้อย่างเป็นทางการเป็นระเบียบให้คนรุ่นใหม่ได้ศึกษา

ความหมายการเรียนการสอน

การเรียน และสอนนั้นค่อนข้างเป็นศัพท์ทางจิตวิทยาที่มักจะพบคู่กันเสมอ ทั้งนี้เพราะคำว่า “การเรียนการสอน ” เป็นกระบวนการ (Process) ที่เกี่ยวเนื่องกัน(สุพิน บุญชูวงศ์. ม.ป.ป. : 3)

การเรียน

การเรียน เป็นคำเรียกสั้น ๆ ของคำว่า การเรียนรู้ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า LEARNING ซึ่งมีความหมายมากในทางจิตวิทยา เพราะเป็นกระบวนการที่บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ ประสบการณ์ (Experience) จึงเป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้ หากปราศจากเสียซึ่งประสบการณ์แล้ว การเรียนรู้ย่อมจะเกิดขึ้นไม่ได้ ประสบการณ์ก็คือ การที่บุคคลใช้ประสาทสัมผัสปะทะ (Interact) กับสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งประกอบด้วย

สิ่งแวดล้อมทางกาย สิ่งแวดล้อมทางสังคม(มนุษย์ด้วยกัน) และสิ่งแวดล้อมขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ การที่บุคคลปะทะกับสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เองจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้น (สุพิน บุญชูวงศ์. ม.ป.ป. : 3)

คิมเบลและการ์เมอซี ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร โดยเป็นผลจากการฝึกฝนเมื่อได้รับการเสริมแรง มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติที่เรียกว่า ปฏิกริยา (Reflex) เช่น การกระพริบตาเมื่อผงเข้าตา หรืออูติภาวะเป็นต้น (อารี พันธุ์ณี. 2540 : 85)

ฮิลการ์ดและเบาวเออร์ กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกฝนและประสบการณ์ แต่มิใช่ผลจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณ ฯลฯ หรืออูติภาวะ หรือจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของร่างกาย เช่น ความเมื่อยล้า พิษของยา เป็นต้น (อารี พันธุ์ณี. 2540 : 85)

องค์ประกอบของการเรียนรู้

องค์ประกอบของการเรียนรู้ มีดังนี้ (อากรณ์ ใจเที่ยง. 2537 : 15)

1. แรงขับ (Drive) มี 2 ประเภท คือ แรงขับปฐมภูมิ (Primary Drive) เช่น ความหิว กระหาย แรงขับทุติยภูมิ (Secondary Drive) เป็นเรื่องของความต้องการทางจิตใจและสังคม เช่น ความวิตกกังวล ความต้องการความรัก ความปลอดภัย ฯลฯ แรงขับทั้งสองประเภท มีผลให้เกิดปฏิกริยา อันจะนำไปสู่การเรียนรู้
2. สิ่งเร้า (Stimulus) เป็นตัวการทำให้บุคคลมีปฏิกริยาโต้ตอบออกมา และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมว่าจะแสดงอาการตอบสนองออกมาในลักษณะใด สิ่งเร้าอาจเป็นเหตุการณ์หรือวัตถุ และอาจเกิดภายในหรือภายนอกร่างกายก็ได้ เช่น เสียงนาฬิกาปลุกเร้าให้ตื่น กำหนดวันสอบเข้าให้เตรียมตัวสอบ
3. อาการตอบสนอง (Response) คือ พฤติกรรมที่แสดงออกมาเมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า หรือพูดว่า คือ ผลทางพฤติกรรมของสิ่งเร้า เป็นการกระทำของร่างกาย และอาจเป็นได้ชัดหรือไม่ชัดก็ได้ ซึ่งมักจะเกิดตามหลังสิ่งเร้าเสมอ
4. สิ่งเสริมแรง (Reinforcement) คือ สิ่งที่มาเพิ่มกำลังให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับอาการตอบสนอง เช่น รางวัล การทำโทษ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้มาก อาจแบ่งสิ่งเสริมแรงออกได้เป็น 2 ประเภท คือ
 - 4.1 สิ่งเสริมแรงปฐมภูมิ เป็นสิ่งเสริมแรงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และบำบัดความต้องการ หรือลดแรงขับโดยตรง เช่น อาหารเป็นสิ่งเสริมแรงแก่บุคคลที่กำลังหิว

4.2 สิ่งเสริมแรงทุติยภูมิ เช่น เงิน ชื่อเสียง

องค์ประกอบของการสอน

การสอนมีความหมายได้หลายความหมาย แต่จุดหมายปลายทางของการสอน คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ ครู นักเรียน และสิ่งที่จะสอน (สุพิน บุญชูวงศ์. น.ป.ป. : 4)

1. ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการสอน ฉะนั้นครูจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและบุคลิกภาพที่ดี
2. นักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับครูผู้สอน ทั้งครูและนักเรียนต้องร่วมมือกัน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จโดยสะดวก
3. สิ่งที่จะสอน ได้แก่ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ซึ่งครูจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น รวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมของการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้มีความสัมพันธ์กัน เพราะเป็นกระบวนการที่แยกจากกันไม่ได้ จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปตลอดเวลา

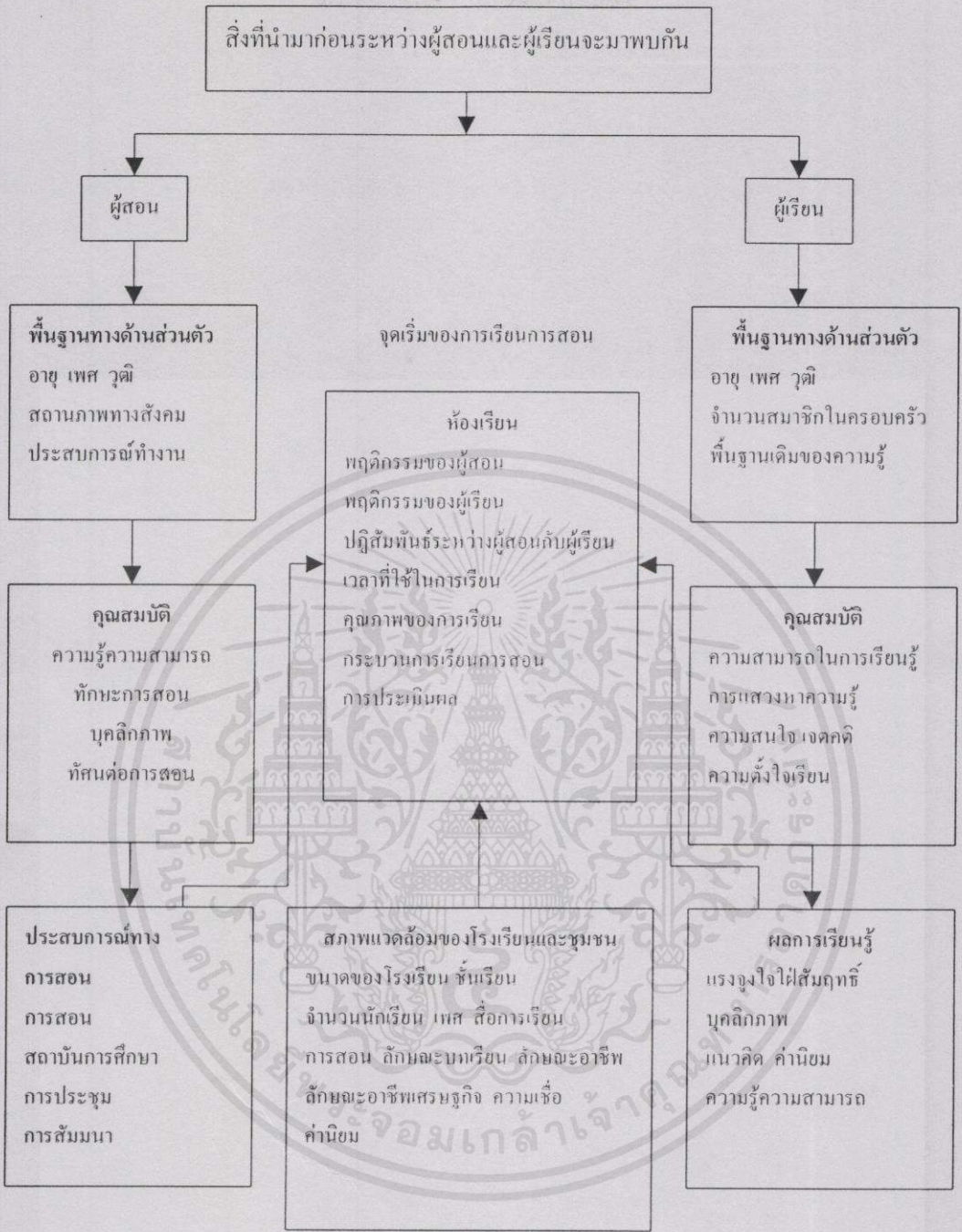
องค์ประกอบการเรียนการสอน

จะมีที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2537 : 69)

1. ผู้เรียน
2. ผู้สอน
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

ซึ่งการสอนแต่ละครั้งย่อมแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระ การเสาะแสวงหาความรู้หรือกลวิธีสอนที่ผู้สอนเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน วิธีสอนส่วนมากที่ใช้กัน ได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย การบรรยายและอภิปราย การสาธิต การทดลองค้นคว้า การฝึกปฏิบัติ การสัมมนา และการศึกษาโดยอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.3 องค์ประกอบของการเรียนการสอน (วิชัย วนษ์ใหญ่. 2537 : 77)

Bloom (อ้างใน อารี พันธุ์ฉณี. 2540 : 86) อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดการเรียนรู้ว่า เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้ จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การเปลี่ยนทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทักษะคติ ค่านิยม (Affective Domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ

3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) หมายถึง การที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกรู้จักคิด ค่านิยม ความสนใจด้วยแล้ว ได้นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น เช่น การใช้มือ เป็นต้น

การสอน

ในการจัดการศึกษานั้น จุดมุ่งหมายสำคัญก็เพื่อให้มี “การสอน” ที่ถูกต้องชัดเจน ดังนั้น การสอนก็คือ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ปะทะเพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การสอนจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม (สุพิน บุญชูวงศ์. ม.ป.ป. : 3)

ลักษณะของการสอน

ลักษณะการสอน แบ่งออกได้ 3 ประการ คือ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2537 : 2)

1. การสอนเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
2. การสอนมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
3. การสอนจะบรรลุจุดประสงค์ใดก็ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

ลักษณะการสอนที่ดี

การสอนลักษณะใดก็ตาม ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี จัดเป็นการสอนที่ดีทั้งสิ้น ถ้าจะกล่าวโดยละเอียดแยกย่อยแล้ว การสอนที่ดีจะมีลักษณะดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2537 : 11)

1. เป็นการสอนที่มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ครบองค์ประกอบของการสอน อันได้แก่ การตั้งจุดประสงค์การสอน การจัดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล

2. เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านเจตคติ และด้านทักษะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้แจ้ง กิดชอบ และปฏิบัติดี เกิดการเจริญเติบโตทุกด้านอย่างขึ้นบานและแจ่มใส

3. เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

4. เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือได้มีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

5. เป็นการสอนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร เช่น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นการคิด วิเคราะห์วิจารณ์ และการแสวงหาความรู้ที่มีกระบวนการ ผู้สอนก็ต้องจัดการเรียน การสอนให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติ ดังที่หลักสูตรกำหนดไว้

6. เป็นการสอนที่คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและตลอดไป เช่น การสอนโดยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิจารณ์ ได้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ได้ฝึกคิดแก้ปัญหา ย่อม ดีกว่าวิธีสอนโดยบอกความรู้ให้ หรือกระทำให้ดูแต่เพียงอย่างเดียว การให้ผู้เรียน ได้นำประสบการณ์ ทั้งความรู้ ความคิด ไปใช้ในชีวิตประจำวันปัจจุบันและอนาคตได้ ย่อมเป็นการสอนที่มีคุณค่า แก่ผู้เรียน

7. เป็นการสอนที่เร้าความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนตลอดจนจบกระบวนการ สอน เช่น ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ ใช้คำถามกระตุ้นให้คิด ใช้วิธีการสอนหลายรูปแบบที่ เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ (Learning by doing) ได้ทดลอง ได้คิดค้นคว้า ฯลฯ ย่อมทำให้ ผู้เรียนเรียนด้วยความสนใจ

8. เป็นการสอนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศด้านวัตถุ และด้านจิตใจ บรรยากาศด้านวัตถุ หมายถึง การมีสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การ และสิ่งแวดล้อมที่ดี เอื้ออำนวย ให้เกิดความสบายตา สบายใจในการเรียน ส่วนด้านจิตใจ หมายถึง การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับ นักเรียนด้วยดี ให้ความเป็นกันเอง ให้ความเมตตา ความรัก ความอบอุ่นแก่นักเรียน ทำให้นักเรียน เรียนด้วยความสุข มีชีวิตชีวา และไม่ตึงเครียด

9. เป็นการสอนที่ผู้สอนรู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เช่น การให้รางวัล และการลงโทษที่พอดี การให้คำชม การจูงใจ เร้าใจให้ผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นภายใน การให้ผู้เรียน ได้รับทราบผลงานของตนโดยทันที การให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จของตน การคำนึง ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้เรียนจากสิ่งง่ายไปยาก ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัจจัยช่วยส่งเสริม การเรียนรู้ได้ดี

10. เป็นการสอนที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น ให้ผู้เรียนมีอิสระใน การแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานกลุ่มร่วมกัน ได้ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ฝึกการทำตาม ข้อกำหนดของกลุ่ม และฝึกระเบียบวินัยในตนเอง สิ่งเหล่านี้จะเป็นการปูพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม และการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

11. เป็นการสอนที่กระบวนการ หมายถึง มีลำดับขั้นตอนการสอนที่ไม่สับสนในการ สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมการสอน เตรียมจัดลำดับการสอนให้สอดคล้องต่อเนื่องกันอย่าง เหมาะสม ตั้งแต่ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป กระบวนการสอนจะมีขั้นตอนแตกต่างกันไปตาม ลักษณะของวิธีสอนที่นำมาใช้ เช่น วิธีสอนแบบสาธิต ย่อมมีขั้นตอนการสอนแตกต่างจากวิธีสอน แบบทดลอง ผู้สอนต้องวางแผนจัดลำดับขั้นตอนการสอนให้ถูกต้อง

12. เป็นการสอนที่มีการวัดผลประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียน โดยอาจใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ การให้ค้นคว้ารายงาน การทำแบบฝึกหัด ฯลฯ การวัดผลประเมินผลจะช่วยวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และวัดผลสำเร็จของผู้สอน ผู้สอนจะนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลย้อนกลับพิจารณาการสอนของตนว่า มีข้อบกพร่องที่องค์ประกอบการสอนข้อใด ทำให้แก้ไขได้ตรงจุด เพื่อความสมบูรณ์ของการสอนครั้งต่อไป

13. เป็นการสอนที่ผู้สอนสอนด้วยวิถึญาณาความเป็นครู สอนด้วยความกระตือรือร้น สอนด้วยความตั้งใจ ความเต็มใจ และความมั่นใจ บุคลิกภาพท่าทีการแสดงออกของผู้สอน จะสะท้อนให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกของผู้สอนได้ดี ถ้าผู้สอนมีความรู้สึกที่ดีทั้งต่อผู้เรียนและ ต่ออาชีพ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเรียนด้วยความศรัทธา ด้วยความสุข ด้วยความตั้งใจ และด้วยความเต็มใจ เช่นกัน

ทฤษฎีการเชื่อมโยงของ Thorndike ดังนี้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2530 : 31)

Thorndike (1814-1949) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน การทดลองเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีชื่อเสียงทางด้านจิตวิทยา คือ การใช้หีบกล (Puzzle box) ซึ่งเป็นการทดลองเรื่อง การเรียนรู้ เขาได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และธรรมชาติการเรียนรู้ในขณะที่เขาสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ทฤษฎีการเรียนรู้ของเขาเน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ผลงานที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ การทดลองการเรียนรู้ โดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยการลองถูกลองผิด (Trial and Error) ซึ่งมีการสร้างกล่องปัญหาหรือกล่องหีบกลขึ้น

หลักการเรียนรู้ของทฤษฎีเชื่อมโยง ทฤษฎีกล่าวถึงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) กับการตอบสนอง (Response) โดยมีหลักเบื้องต้นว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง โดยแสดงในรูปต่าง ๆ จนกว่าจะเป็นที่พอใจที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งเรียกว่า การลองถูกลองผิด โดยมีลักษณะของไดอะแกรม ดังนี้

ภาพที่ 2.4 ไดอะแกรมหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์

เมื่อการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นแล้ว ผู้เรียนก็จะไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะเป็นใครๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งอธิบายได้ว่า ถ้ามีสิ่งรบกวนทำให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเลือกตอบสนองเป็น R1, R2, R3...R4 จนกระทั่งได้ผลเป็นที่พอใจที่สุดของผู้เรียน การตอบสนองไม่เหมาะสมก็จะถูกขจัดทิ้งไป เหลือเพียงการเชื่อมโยงระหว่าง S และ R เท่านั้น

การนำทฤษฎีการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2530 : 43)

1. ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเท่านั้น การเรียนยังต้องให้ผู้เรียนสามารถเดาหรือคาดหมายสิ่งต่าง ๆ ที่แวดล้อมอยู่ และผลที่จะเกิดมาจากการเลือกแสดงกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งมนุษย์เราไม่จำเป็นต้องเรียนเพื่อหวังรางวัลเป็นเครื่องตอบแทน แต่การรู้นั้นเป็นรางวัลในตัว เพราะผู้เรียนมองเห็นความหมายของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา การเรียนรู้อาจจะไม่ใช่เกิดจากการกระทำเสมอไป การฟัง การอ่าน การเฝ้าสังเกตก็สามารถเกิดการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้เรายังเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในลักษณะถูกสะสมไว้ และนำมาใช้ในคราวจำเป็น

2. ถ้าต้องการให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็น จะต้องใช้เครื่องหมายบางอย่างชี้ทางควบคู่ไปด้วย การเรียนรู้จึงจะเกิดขึ้น

การเรียนรู้ที่จัดเป็นระบบโรงเรียน วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับปฏิริยาตอบสนองที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนกับองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถาบัน ดังนี้ (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. 3534 : 107)

1. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
2. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน
3. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์
4. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นนักบริหารในฐานะผู้ที่จะต้องให้บริการและประสานงานให้บรรยากาศของพฤติกรรมที่จะสร้างปฏิริยาตอบสนองให้เกิดขึ้นในสถานับการศึกษา จึงจำเป็นที่จะพิจารณาอย่างถ่องแท้ เพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนหลายอย่างด้วยกัน

การศึกษาวิชาชีพหรือการอาชีวศึกษา

การศึกษาอาชีพหรือการอาชีวศึกษา ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้คำนิยามไว้ดังนี้คือ การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาวิชาชีพที่จะนำไปประกอบอาชีพทุกชนิด โดยมีโรงเรียนหรือสถานศึกษาและครูเป็นผู้สอน มีรัฐสนับสนุนและควบคุมให้ตรงกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน เพื่อมิให้เป็นการลงทุนทางการศึกษาโดยเปล่าประโยชน์ (ภิญโญ สาธร. 2526 : 273)

การอาชีวศึกษาผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพได้มากเท่าไร ก็ย่อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมให้แก่ชาติ กำลังคนจากการอาชีวศึกษาผลิตแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ (จรูญ ชูลาภ. อ้างอิงใน สนธิ สุขศิริ. 2541 : 20)

1. ช่างกึ่งฝีมือ (Semi-Skilled Working) จัดเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานของงานช่าง สามารถปฏิบัติงานช่างได้แต่ไม่จำเป็นต้องมีฝีมือ ได้แก่ พวกฝึกงานระยะสั้น โดยไม่ต้องการความรู้ทางทฤษฎีหรือพวกประเภทแรงงานที่ปฏิบัติงานจนมีประสบการณ์ก็สามารถเป็นช่างกึ่งฝีมือได้

2. ช่างฝีมือ (Skilled Working) จัดเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการทำงานเป็นอย่างดี มีความละเอียดรอบคอบ ให้คุณภาพในผลงาน มีความรักและอดทนต่อการทำงานทางช่างผ่านการฝึกอบรมมาแล้วเป็นเวลานานจนเกิดความชำนาญ มีความรู้ทางทฤษฎีบ้างเพียงนำไปเสริมงานปฏิบัติ

3. ช่างเทคนิค (Technician) เป็นความรู้ระดับอนุปริญญาหรือระดับเทคนิค ทำหน้าที่รองลงมาจากระดับปริญญาตรี หน้าที่ของช่างเทคนิคเป็นผู้คอยดูแลการทำงานของช่างฝีมือ คอยให้คำแนะนำปรึกษา มีความรู้เรื่องการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี มีความรู้ในทฤษฎีช่างมากพอที่จะแก้ปัญหาการปฏิบัติของช่างฝีมือ แต่อาจไม่จำเป็นต้องมีฝีมือในทางปฏิบัติ

4. วิศวกรหรือระดับวิชาชีพชั้นสูง (Professional) เป็นการเรียนในระดับปริญญา เป็นพวกที่ต้องการความรู้ทางด้านทฤษฎี ทำงานเกี่ยวกับการคิดคำนวณ วิเคราะห์วิจัย เป็นผู้ออกแบบแผนการผลิต เป็นนักค้นคิดปรับปรุง ไม่ต้องการความรู้เรื่องฝีมือ

การจัดการศึกษาวิชาการงานและอาชีพ อาจจัดได้ 3 ลักษณะ คือ (สาโรช บัวศรี และคณะ. 2521 : 125-126)

1. จัดให้การศึกษาอบรม ฝึกหัดในสถานที่ฝึกหัด (Laboratory) ของโรงเรียน เช่น โรงฝึกงาน โรงครัว และสวนครัว มีครูของโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ มีวิชาบังคับให้เลือก เช่น

- เกษตรกรรมศิลป์...
- ธุรกิจศิลป์...
- คหกรรมศิลป์...
- อุตสาหกรรมศิลป์...

2. จัดให้มีการศึกษาอบรมในโรงเรียนแต่ไปฝึกหัดนอกโรงเรียน โดยนำวิชาในข้อ 1. มาใช้เป็นหลักสูตรเป็นการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับกิจกรรมอาชีพในท้องถิ่น เรียกว่า สหกิจศึกษา

3. ท้องถิ่นหรือโรงเรียนจัดทำหลักสูตรขึ้นเอง โดยให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้อนุมัติทั้งรายวิชาชีพและรายละเอียดในการฝึกหัดการงานนั้น วิชาที่ท้องถิ่นอาจจัดขึ้นจะต้องมีลักษณะเป็นอาชีพที่ต้องมีกระบวนการ (Process) ต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมพอสมควร ไม่มีลักษณะเป็นงานกรรมกร หรือ ไม่มีลักษณะเป็นงานอาชีพที่สามารถทำได้โดยการเลียนแบบง่าย ๆ

วิธีการฝึกอาชีพ

วิธีการฝึกอาชีพนั้นมีวิวัฒนาการอันยาวนาน ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละยุคแต่ละสมัย และความเหมาะสมของวัฒนธรรมในสังคมว่าจะมีสิ่งใดเป็นแรงจูงใจให้บุคคลใดไปเลือกเรียนวิชาชีพประเภทใดและระดับใด เช่น รางวัล การยอมรับนับถือในสังคม ค่าแรงงานที่เหมาะสม และความก้าวหน้าในฐานะทางสังคม ยิ่งสังคมมีความเจริญก้าวหน้าขึ้น วิธีการย่อมสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ทำอย่างไรจึงจะให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้เข้าทำงานไปตามฐานะารูป ทักษะ และสติปัญญาของแต่ละบุคคล การฝึกอาชีพมีแบบอย่างต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (สาโรช บัวศรี และคณะ. 2521 : 67-70)

1. ฝึกอาชีพโดยทางครอบครัว เป็นแหล่งฝึกวิชาชีพที่สำคัญแต่โบราณ ในแถบประเทศสแกนดิเนเวีย ประมาณปี พ.ศ. 2440 ได้ใช้ระบบการศึกษาวิชาชีพประสมประสานกับอุตสาหกรรมในครอบครัว ทำให้เขามีชื่อเสียงทางด้านหัตถกรรมการฝีมือมาจนบัดนี้ ของไทยเราใช้ทั้งบ้านและวัดเป็นศูนย์กลางในการเรียนวิชาชีพในสมัยนั้น จนต่อมาทางราชการตั้งกรมช่างสิบหมู่ขึ้น ก็ได้อาศัยวิธีการถ่ายทอดวิชาการช่างฝีมือหัตถกรรม โดยกลุ่มช่างดังกล่าวอีกทางหนึ่ง

2. ฝึกอาชีพโดยทางสมาคมช่าง ทางยุโรปสมัยเริ่มยุคอุตสาหกรรม มีการจัดตั้งสมาคมช่างขึ้นเรียกว่า กิลด์ สมาคมช่างจะฝึกหัดช่างฝีมือ กำหนดค่าแรงงาน และราคาค่าสินค้าเป็นการผูกขาดของไทยเราก็ได้มาลองทำบ้างที่สโมสรสามัคยาจารย์ ในบริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แล้วได้กลายมาเป็นโรงเรียนเพาะช่างในเวลาต่อมา แต่ของยุโรปและสหรัฐอเมริกากลายมาเป็นสมาคมผู้ประกอบอาชีพ (Trade Union) ควบคุมการฝึกวิชาชีพประเภทช่างก่อสร้าง ช่างกลและอุตสาหกรรม รวมทั้งกำหนดมาตรฐานฝีมือและค่าแรงงาน ซึ่งรัฐบาลได้ออกกฎหมายฝึกหัดอาชีพช่างผู้ชำนาญการ (Apprentice Training Art) รองรับวิธีการฝึกอาชีพดังกล่าว วิธีการนี้เหมาะสำหรับการอุตสาหกรรมเฉพาะแหล่ง และจำนวนช่างฝึกหัดมีจำนวนจำกัด ประเทศอุตสาหกรรมใช้กันมากในเอเชียก็มีหลายประเทศ เช่น ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ปากีสถาน และอินเดีย เหล่านี้ต่างมีกฎหมายการฝึกหัดช่างลูกมือแล้วทั้งนั้น การฝึกหัดอาชีพแบบนี้ไม่สามารถจะนำไปใช้ได้กับทุกอย่าง เหมาะสำหรับแรงงานฝีมือบางส่วนเท่านั้น

3. ฝึกอาชีพโดยธุรกิจและอุตสาหกรรม บริษัทธุรกิจและโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งมีการฝึกหัดคนของตนเอง ด้วยวิธีการตั้งศูนย์ฝึกบ้าง แผนกฝึกบ้าง ฝึกประจำการบ้าง ธุรกิจและอุตสาหกรรมบางแห่งก็ตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพของตนขึ้นมาเองเป็นการภายใน ของไทยที่มีโรงเรียนในโรงงานก็มี เช่น กรมอุทหาเรื่อ การช่างอากาศ องค์การโทรศัพท์ องค์การรถไฟ และกรมไปรษณีย์โทรเลข เป็นต้น ส่วนใหญ่ของอุตสาหกรรมในประเทศไทยเกี่ยวกับการก่อสร้าง การไฟฟ้า โทรคมนาคม และอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ จะใช้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ (อาชีวศึกษา) จากโรงเรียนนั้น ๆ เพราะประหยัดกว่าการตั้งโรงเรียนเอง ส่วนร้านซ่อมสร้างเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น อู่ซ่อมรถยนต์ โรงหล่อ โรงกลึง ร้านซ่อมไดนาโม เหล่านี้ เขาฝึกหัดเด็กลูกหลาน ของเขาเองประหยัด

กว่าเพราะค่าแรงถูก เป็นงานชนิดที่ทำซ้ำ ๆ กันจนเกิดความชำนาญ และมีความรู้ตามมาในภายหลัง วิธีนี้เองที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดคิดว่าโรงเรียนอาชีวศึกษามีคุณภาพต่ำ ไม่สามารถผลิตแรงงาน ป้อนร้านซ่อมเหล่านี้ได้

4. ฝึกออาชีพโดยจัดเป็นโรงเรียนฝึกออาชีพ (Trade School) โรงเรียนประเภทนี้ไม่จำกัดคือ โรงเรียนประเภทสารพัดช่างนั่นเอง ทุกหลักสูตรเน้นการฝึกหัดงานเพื่อการเฉพาะอย่าง วิชาสามัญ มีน้อยที่สุด ไทยเรามาทำโรงเรียนช่างไม้ โรงเรียนช่างทอผ้า โรงเรียนเย็บเสื้อผ้า โรงเรียนช่างบัดกรี โรงเรียนช่างตีเหล็ก โรงเรียนช่างถม โรงเรียนช่างต่อเรือ โรงเรียนช่างก่อสร้าง และโรงเรียนช่างกล แต่ในที่สุดก็กลายเป็นหลักสูตรในชื่ออื่นไปเกือบหมด เนื่องจากการขาดความนิยม สาเหตุมาจาก ขาดการสนับสนุนในเรื่องผลผลิตและรายได้ จึงกลายเป็นการฝึกออาชีพในระบบชั้นเรียน ซึ่ง นักปฏิรูปการศึกษา เรียกว่าเป็น “บันไดคดรา” ทางการศึกษา

5. ฝึกออาชีพในระบบโรงเรียนมัธยมพิเศษ (Specialized high School) อาชีพบางประเภท เหมาะสมที่จะส่งเสริมในการศึกษา การฝึก และการอบรม ควบคู่ไปกับระบบโรงเรียนมัธยม ทั้งนี้ เพื่อเหตุผลสองประการคือ ประการแรกเพื่อเป็นแรงจูงใจให้คนมีความรู้ได้เรียนอาชีพ ประการที่สองเพื่อให้พื้นฐานของวิชาชีพบางสาขาและบางระดับมีมาตรฐานสูงเพราะต้องการสติปัญญาในการพิจารณาตัดสินใจ ประกอบในการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วย ประการแรกนั้นจะเรียกว่า เรียนวิชาชีพ ในระหว่างการเรียนชั้นมัธยม หรือการเรียนชั้นมัธยม ในระหว่างที่เรียนวิชาชีพควบคู่กันไป ดู ประหนึ่งจับปลาสองมือ แต่เขาดูว่าเป็นระบบการจูงใจที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งถึงแม้ว่า จะเป็น “บันไดคดรา” แต่ก็พิเศษเฉพาะบางคนเท่านั้น มิใช่เป็นบันไดสำคัญสำหรับผู้สำเร็จวิชาอาชีวศึกษา ทุกคน เช่น ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา 100 คน สามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้เพียง 1 คน เท่านั้น ที่เหลือก็ใช้ความรู้วิชาชีพต่อไป เพราะบุคคลเหล่านี้ตั้งใจเรียนวิชาชีพ เพื่อประกอบอาชีพใน เบื้องต้น โอกาสเรียนต่อเป็นผลพลอยได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น สำหรับความมุ่งหมายประการหลัง เพื่อพื้นฐานการศึกษาของคนอย่างหนึ่ง และพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบวิชาชีพอีกอย่างหนึ่ง จะ พิจารณารวมกันเสียทีเดียวมิได้ ประเทศเราต้องการพื้นฐานความรู้หรือพื้นฐาน การศึกษามากกว่า นั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเศรษฐกิจภายในประเทศ เช่น พนักงานลากสายไฟฟ้า ช่างเทคนิค ติดตั้งไฟฟ้าแรงสูง ในเมืองไทยอาจจะต้องการความรู้เพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก็เพียงพอ แต่ประเทศที่ ร่ำรวยอาจจะใช้คนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา แต่ช่างไฟฟ้านั้นไม่ว่าประเทศใดจะรวยจนอย่างไร ก็จะต้องมีความรู้พื้นฐานวิชาสามัญระดับมัธยมเหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ทางด้าน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมอาชีวพิเศษนี้ยังมีกันอยู่ทั่วโลก เพราะเป็นประโยชน์ อีกแห่งหนึ่งทางด้านกำลังคน โรงเรียนมัธยมอาชีวพิเศษในต่างประเทศอาจจะเน้นเป็นรายวิชาหรือกลุ่ม วิชา เช่น โรงเรียนมัธยมช่างพิมพ์ โรงเรียนมัธยมพาณิชยกรรม และโรงเรียนมัธยมเทคนิค เป็นต้น ของไทยเราก็จัดอยู่ในแนวนี้ แต่ไม่มีคำว่ามัธยมอยู่ในโรงเรียน ไปมีอยู่ในหลักสูตร คือ มัธยม ตอนปลายสายอาชีพ ซึ่งคำว่าสายนี้เราแปลมาจากคำว่า track หรือแนวในการแข่งขันวิ่งเร็ว

ลักษณะพิเศษของโรงเรียนอาชีวศึกษาไทยซึ่งเป็นของไทยโดยเฉพาะก็คือ หลักสูตรของแต่ละประกาศนียบัตร ได้กำหนดไว้สำหรับให้คนจำนวนจำกัดที่ประสงค์จะใช้วิชาชีพไปประกอบ โดยถือเป็นวิชาหลัก ส่วนวิชาสามัญในระดับมัธยมเป็นวิชารอง และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก็เป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่ง ก.พ. ตีราคาวุฒิ ประกาศนียบัตรจึงมีลักษณะเป็นใบอนุญาตให้ประกอบอาชีพได้ไปในตัว โดยไม่ต้องไปทดสอบรับอนุญาตอีก ทั้งนี้แตกต่างไปจากโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่วิชาต่าง ๆ รวมทั้งวิชาชีพก็ถือเป็นวิชาเลือก และไม่เป็นการจำกัดจำนวนการผลิตตามความต้องการด้านกำลังคน ดังนั้น จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตร การทำโครงการ การศึกษา และการลงทุนที่เหมาะสมอีกด้วย มิฉะนั้นจะทำให้เกิดปัญหาว่างงานขึ้นได้

6. ฝึกอาชีพโดยให้ฝึกงานนอกโรงเรียน โรงเรียนมัธยมสามัญจะให้การฝึกอาชีพเพื่อให้ออกไปเป็นลูกจ้างนั้น เป็นการไม่เหมาะสม ด้วยเหตุที่นักเรียนจำนวนมาก นักเรียนจำนวนนี้จะจัดให้ฝึกงานอาชีพอย่างเดียวกัน ก็จะเกิดปัญหาการว่างงาน และจะสิ้นเปลืองงบประมาณมากจะกลายเป็นการลงทุนมากเพื่อให้เกิดภาวะการว่างงาน สมมุติว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา 800 แห่ง เปิดแผนกพาณิชยการและแผนกช่างไฟฟ้าทั้งหมดจะต้องลงทุนมหาศาล แต่นักเรียนจะไม่ได้งานทำเนื่องจากวิชาชีพทั้งสองอย่างนี้เป็นอาชีพรับจ้าง ดังนั้นทางออกที่ทั่วโลกจัดทำกันอยู่ ก็คือ จัดให้เรียนวิชาสามัญเพียงครึ่งวัน แล้วส่งนักเรียนไปฝึกงานภายนอกอีกครั้งวัน เรียกว่า Cooperative Work Experience Program ใช้ท้องถิ่นเป็นสถานที่ฝึกงาน โดยมีครูในโรงเรียนมัธยมนั้นเองเป็นผู้นิเทศการฝึกงาน นักเรียนจะฝึกงานอาชีพต่าง ๆ ภายใต้การนิเทศของครู ทั้งนี้จะต้องมีการตกลงว่าจะให้ฝึกงานอย่างไร และจะต้องทำบันทึกการฝึกงาน เพื่อการตรวจสอบความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับในช่วงเวลาที่กำหนด วิธีจัดการศึกษาแบบนี้ จะทำให้นักเรียนมีงานทำตัวเอง (Self-employment) เป็นส่วนใหญ่ ถ้าหากผู้ปกครองมีอาชีพเป็นหลักอยู่แล้ว

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นความหมาย และลักษณะของการเรียนการสอน ดังนั้น การเรียนการสอนต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

2.3.1 หลักสูตร

คำจำกัดความของคำว่า หลักสูตร มีต่าง ๆ กัน ดังนี้ คือ

หลักสูตร คือ ประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ทั้งภายในและภายนอกให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 91)

หลักสูตร หมายถึง ผลรวมของงานการศึกษาที่ได้วางแผนและจัดขึ้นไว้อย่างมีระบบ เพื่อช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้น ในระหว่างผู้เรียนกับระบบการสอน เพื่อเป็นการนำไปสู่การเรียนรู้เพราะ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งไปไว้สำหรับการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ใบอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลางของหลักสูตรนั้นอยู่ที่การเรียนรู้ และการเรียนรู้นั้นจำเป็นจะต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชา และกระบวนการต่าง ๆ ร่วมกัน (เมธี ปิลาธนานนท์. ม.ป.ป. : 47)

หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปในทางที่พึงปรารถนา หลักสูตรจึงประกอบด้วยกลุ่มของกระบวนวิชาและกิจกรรม ซึ่งวิชาแต่ละวิชาในกลุ่มนั้นหรือกิจกรรมภายในกลุ่มนั้นจะสอดคล้องกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน และขยายต่อเนื่องกันเพื่อในที่สุดสามารถทำให้เกิดผลผลิต คือการพัฒนาผู้เรียนได้ตามที่ได้กำหนดไว้เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (ไพรัตน์ พิคน้อย. 2541 : 102)

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ครูผู้สอนให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต (Taba, Hilda. 1962 : 9)

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ (Bobbitt, Franklin. 1974 : 4)

หลักสูตร หมายถึง รายวิชาหรือชื่อวิชาต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้โรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียน กำหนดวิชาที่จะให้นักเรียนเรียนในแต่ละปี การศึกษา และเมื่อนักเรียนได้เรียนตามรายการวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้โดยครบถ้วนแล้วก็ถือว่าผู้นั้นเรียนสำเร็จตามหลักสูตร (องค์การ อินทรมพรรษ์ อ้างอิงใน รุ่ง พูลสวัสดิ์. ม.ป.ป. : 36)

ความสำคัญของงานด้านหลักสูตรต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 92)

หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่จุดหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียน ความสำคัญของหลักสูตรมีดังนี้ คือ

1. งานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย

หลักสูตรเปรียบเหมือนแบบการจัดการเรียนการสอน การวางหลักสูตรบอกไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติดี มีเจตคติต่อวิชาชีพ

ไพรัตน์ พิคน้อย (2541 : 103-104) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรต่อการจัดการศึกษา ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู

เอกสารนี้ 2. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญอกงามและพัฒนาการของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หลักสูตรกำหนดแนวทางให้การจัดประสบการณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาโดยตรงแก่สังคม

4. หลักสูตรย่อมกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรซึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองดีของชาติและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

5. หลักสูตรย่อมกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตของผู้เรียนให้เป็นไปได้ด้วยความผาสุก

6. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าเป็นอย่างไร

7. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความหมาย ความประพฤติ และเจตคติในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม

รูปแบบของหลักสูตร ดังนี้(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 94-95)

การแบ่งประเภทของหลักสูตรหรือรูปแบบของหลักสูตรนี้ แบ่งตามแนวความคิดปรัชญาและทฤษฎีการศึกษาของการจัดประเภทหลักสูตรออกได้เป็น 9 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชา เป็นรูปแบบหลักสูตรดั้งเดิมโดยเน้นเนื้อหาสาระของแต่ละวิชาที่แยกจากกัน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแบบนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียน ได้เข้าใจเนื้อหาสาระ ซึ่งลักษณะหลักสูตรรายวิชาจะมีลักษณะดังนี้

1.1 เนื้อหาสาระแต่ละวิชาจะแยกจากกัน เช่น วิชาเลขคณิต ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา

1.2 แต่ละวิชาจะมีลำดับของเนื้อหาสาระ มีขอบเขตของความรู้ที่เรียงตามลำดับความยากง่ายและไม่เกี่ยวข้องถึงวิชาอื่น ๆ

1.3 วิชาแต่ละวิชา ไม่ได้โยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้นั้นกับการปฏิบัติในสถานภาพการจริง

1.4 การเลือกเนื้อหาสาระ และการจัดเนื้อหาสาระ โดยยึดคุณค่าที่มีอยู่ในตัวของเรื่องที่สอนนั้น โดยมีแนวคิดว่า ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้เมื่อต้องการ

2. หลักสูตรสหสัมพันธ์ หลักสูตรที่นำเอาเนื้อหาของวิชาอื่นที่มีความสัมพันธ์กันมารวมเข้าด้วยกัน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ 2 วิชา โดยไม่ทำลายขอบเขตวิชาเดิม คือ ไม่ได้มีการผสมผสานเนื้อหาเข้าด้วยกัน เช่น การจัดเนื้อหาเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างระบบอิเล็กทรอนิกส์และโทรทัศน์ ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงหมูและการเลี้ยงปลา โดยแสดงให้เห็นแต่ละวิชาจะเสริมกันได้อย่างไร

3. หลักสูตรผสมผสาน เป็นการจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นรายวิชาโดยสร้างวิชาจากเนื้อหาวิชาที่เคยแยกสอนให้เป็นวิชาเดียวกัน แต่ยังคงรักษาเนื้อหาพื้นฐานของแต่ละวิชาไว้ หลักสูตรแบบนี้แตกต่างจากหลักสูตรสหสัมพันธ์ที่มีบูรณาการระหว่างวิชามากกว่า คือ การสอนวิชาเหมือนสอนเอกสารฉบับเป็นเอกสารถาวรไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าวิชาเดียว
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. หลักสูตรหมวดวิชา เป็นรูปแบบหลักสูตรที่มีลักษณะหลายหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรสหสัมพันธ์และหลักสูตรแบบผสมผสาน โดยการนำเนื้อหาวิชาหลาย ๆ วิชามาจัดเป็นวิชาทั่วไปที่กว้างขวางขึ้น โดยเน้นถึงการรักษาคุณค่าของความรู้ที่มีเหตุผล มีระบบ เช่น วิชามนุษย์กับเทคโนโลยีมนุษย์สัมพันธ์ เป็นต้น

5. หลักสูตรวิชาแกน เป็นหลักสูตรที่มีวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกนของวิชาอื่น ๆ โดยเน้นเนื้อหาด้านสังคมและหน้าที่พลเมือง เพื่อการแก้ปัญหา เช่น ประชากรและมลภาวะ การดำรงชีวิตในเมืองและชนบท

6. หลักสูตรที่เน้นทักษะกระบวนการ เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้เกิดทักษะกระบวนการ เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กระบวนการในการแก้ปัญหา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านทักษะกระบวนการ ดังนี้

6.1 มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้

6.2 ใช้กระบวนการให้เป็นสื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

6.3 ให้รู้ธรรมชาติของกระบวนการ

7. หลักสูตรที่เน้นสมรรถฐาน เป็นหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างจุดมุ่งหมาย กิจกรรม การเรียนการสอน และความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน ในการจัดหลักสูตรแบบนี้จะต้องกำหนดความสามารถในการปฏิบัติที่ความต้องการไว้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือจุดประสงค์ด้านความสามารถ จากนั้นก็วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุแต่ละจุดประสงค์ และมีการตรวจสอบการปฏิบัติของผู้เรียนก่อนที่จะผ่านไปเรียนตามจุดประสงค์ถัดไป เช่น การฝึกสอนแบบจุลภาค การสอนพิมพ์ดีด

8. หลักสูตรที่เน้นกิจกรรมและปัญหาสังคม หลักสูตรแบบนี้จะแตกต่างกันไปตามแนวคิดของแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้ที่มีแนวคิดหลักสูตรควรตรงกับการดำรงชีวิตในสังคมจริง ในการสร้างหลักสูตรจึงยึดรากฐานของหน้าที่ทางสังคม หากมีความคิดว่าหลักสูตรควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาหรือเรื่องต่าง ๆ ของชีวิตในสังคมชุมชน จะมุ่งการแก้ปัญหาชุมชน เช่น การป้องกันมลภาวะการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

9. หลักสูตรที่เน้นความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล เป็นหลักสูตรที่เน้นความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เช่น การเน้นที่ผู้เรียน เน้นที่ประสบการณ์ โดยหลักสูตรที่สร้างขึ้นตามความรู้และความสนใจของผู้เรียนมีความยืดหยุ่นสูง และผู้เรียนสามารถเรียนได้เป็นรายบุคคล เช่น หลักสูตรของโรงเรียนซัมเมอร์ฮิลล์ ที่อังกฤษ ซึ่งสร้างขึ้นโดยทำโรงเรียนให้สอดคล้องกับเด็ก เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นนอกจากการจัดหลักสูตรตามรูปแบบดังกล่าว หลักสูตรด้านอาชีวศึกษานิยมแบ่งเป็นการค้ารูปแบบ ดังนี้ (ปริยาพร ว่างศ์อนุตรโรจน์, 2542 : 96) อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การจัดหลักสูตรเต็มเวลา เป็นหลักสูตรที่นิยมจัดหลังจากจบมัธยม ซึ่งจะใช้เวลา 2-3 ปี ในลักษณะนี้โรงเรียนอาชีวศึกษาจะมีโรงฝึกงานของตนเอง และมีห้องปฏิบัติการของตนเองที่จะฝึกทักษะด้านวิชาชีพ ผลดีของการจัดหลักสูตรนี้ก็คือ สามารถควบคุมดูแลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ลดปัญหาด้านการบริหารงาน แต่ก็ขาดบรรยากาศของธุรกิจอุตสาหกรรม เหมาะสำหรับประเทศอุตสาหกรรมที่ยังไม่พัฒนา

2. หลักสูตรแบบแซนวิช หลักสูตรแบบนี้เป็นการร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจอุตสาหกรรมกับโรงเรียน ซึ่งจะแบ่งเวลาสำหรับการศึกษาในโรงเรียน และลงมือปฏิบัติในโรงงานอุตสาหกรรมหรือธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งอาจต้องใช้เวลาไม่เท่ากัน

3. หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรลักษณะนี้มีหลักการว่า ธุรกิจอุตสาหกรรมควรมีความรับผิดชอบการฝึกกำลังคนตามที่ต้องการ ระบบนี้ใช้ทรัพยากรของธุรกิจอุตสาหกรรมตลอดจนผู้นิเทศก์จากธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด มีความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างช่างฝีมือ ช่างเทคนิค และคนงาน จะแบ่งเป็น 2 ระบบ คือ

ก. ระบบการฝึกเป็นช่วง ระบบนี้ช่างฝึกหัดจะมาเรียนทฤษฎีช่างตามโรงเรียนในช่วงระยะเวลาหนึ่งระหว่างการฝึกในโรงงานอุตสาหกรรม

ข. ระบบการฝึกเป็นวัน เป็นระบบที่ช่างฝึกหัดกลับมาเรียนทฤษฎีในวันใดวันหนึ่งในสัปดาห์นั้น

4. ระบบการเรียนนอกเวลา เป็นระบบการเรียนในภาคค่ำ หรือสุดสัปดาห์ การเรียนในระบบนี้เหมาะกับนักเรียนที่ทำงานอยู่แล้วในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม แต่อาจต้องใช้เวลา นานกว่าโปรแกรมปกติ

การนำหลักสูตรไปสู่การสอน ดังนี้ (ไพรัตน์ พักน้อย. 2541 : 102-103)

การนำหลักสูตร ไปสู่การสอนเป็นกระบวนการที่ทำให้หลักสูตรกลายเป็นภาคปฏิบัติ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การประเมินผล เป็นต้น หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผล มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่ครูจะจัดกิจกรรมปฏิบัติในการเรียน-การสอน ครูจำเป็นต้องฟัง หลักสูตรเป็นแนวทางเสมือนเป็นแผนที่และเข็มทิศในการเดินทาง การสอนไม่สามารถดำเนินไปได้ อย่างเป็นระบบถ้าปราศจากหลักสูตร หลักสูตรและการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่คู่กัน ฉะนั้นจึงเป็น สิ่งจำเป็นยิ่งที่ครูต้องศึกษาหลักสูตรในระดับที่ทำการสอนนั้นให้เข้าใจ เพื่อนำหลักสูตรนั้นไปใช้ ได้อย่างถูกต้องและดำเนินการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ครูต้องศึกษาทำความเข้าใจ หลักสูตรทั้ง 3 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติ คือ แผนการให้การศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ความเจริญงอกงามทุกทาง ปฏิบัติงานเจตคติและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่

สมบูรณ์ มีลักษณะที่สอดคล้องกับสังคม หลักสูตรระดับชาติ เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาภาคบังคับ แผนการอาชีวศึกษา แผนการอุดมศึกษา และแผนการศึกษานอกระบบ เป็นต้น

2. หลักสูตรระดับสถาบันหรือโรงเรียน หมายถึง มวลความรู้และประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปในสาขาวิชาที่ศึกษาเล่าเรียน ให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณลักษณะที่สมบูรณ์ มีคุณภาพ ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หลักสูตรระดับนี้ เช่น หลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษา หลักสูตรช่างอุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม เป็นต้น

3. หลักสูตรระดับรายวิชา เป็นหลักสูตรที่แสดงถึงขอบเขตของเนื้อหาสาระในแต่ละวิชาที่ครูต้องนำมาวิเคราะห์ กำหนดโครงสร้างในการจัดกิจกรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และทักษะด้านต่าง ๆ การศึกษาหลักสูตรระดับรายวิชานี้ครูต้องตระหนักว่า

3.1 หลักสูตรเน้นที่การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เนื้อหาวิชาเป็นเพียงแนวทางในการจัดประสบการณ์เท่านั้น ควรมีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนและสภาพการณ์ขณะนั้น

3.2 ครูต้องรับผิดชอบในการเลือกเนื้อหาที่ถูกต้องและจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ตรงกับความสนใจ เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถคิดหาเหตุผลในสิ่งนั้น ๆ ได้ ส่งเสริมความสามารถแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน

2.3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา

ในการสอนนักศึกษาเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีสิ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ในการเรียนการสอนให้ได้ผลตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ ก็คือ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา เช่น ห้องเรียน ห้องฝึกปฏิบัติ เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายแผ่น โปรเจกเตอร์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เอกสารประกอบคำบรรยายการสอนกลุ่มย่อย โต๊ะเรียนที่จะจัดกิจกรรมกลุ่ม ชั้นวางเอกสาร วัสดุสื่อการเรียนอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับรวบรวมเก็บอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่เก็บผลงานของผู้เรียน ห้องประชุมกลุ่มย่อย ห้องทำงานค้นคว้าเป็นรายบุคคล และพนักงานที่คอยจะช่วยเหลือบริการด้านอื่น ๆ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537 : 125)

ส่วน เมธี ปิรันธนานนท์ (ม.ป.ป. : 22-23) ได้กล่าวถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน เป็นการจัดเพื่อส่งเสริมงานวิชาการ ดังนี้

การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมวิชาการนั้น มีกิจกรรมเริ่มตั้งแต่การวางแผนและการก่อสร้างอาคารที่ออกแบบเพื่อโปรแกรมการเรียนการสอนเฉพาะด้าน และการกำหนดการสร้างอาคารและการใช้ห้องเรียน รวมทั้งการกำหนดสถานที่ตั้ง ความต้องการใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าจริงและประหยัด

ก่อนที่จะมีการวางแผนและการก่อสร้างนั้น ควรจะได้ทำความเข้าใจและมีการตัดสินใจก่อนว่า ควรจะมีตึกอาคารใหม่ไหม ควรมีการก่อสร้างขึ้นใหม่หรือซ่อมแซมปรับปรุงตึกอาคารเก่า ถ้าได้พิจารณากันอย่างรอบคอบดีแล้วว่าการก่อสร้างใหม่เป็นเป็นสิ่งจำเป็น การวางแผนควรจะต้องเริ่มต้นทันที ภายหลังจากที่มีการตัดสินใจดังกล่าวแล้ว ในการวางแผนก่อสร้างและการซ่อมแซมปรับปรุงตึกและอาคารเก่า เพื่อจัดเป็นห้องเรียนหรือสถานที่ฝึกงานด้านอาชีพและเทคนิคศึกษานั้น มีความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเชื่อในความเชี่ยวชาญของผู้อื่น โดยเฉพาะความต้องการอาคารที่เฉพาะด้านย่อมต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญซึ่งอาจเป็นผู้สอนก็ได้ที่จะให้ความรู้ระบุความต้องการอาคารสถานที่เพื่อใช้ประโยชน์ได้ถูกต้องและเอื้ออำนวยต่อโปรแกรมการเรียนการสอนเฉพาะอย่างของงานอาชีพซึ่งผู้บริหารอาจไม่มีความรู้ในการใช้อาคารสถานที่ในโปรแกรมเฉพาะด้านได้ดีก็ได้ แต่อย่างไรก็ดีการที่ได้ความคิดเห็นจากบุคคลที่ชำนาญการหลาย ๆ คนร่วมกันนั้น จะทำให้การใช้สอยตึกอาคารที่สร้างขึ้นใหม่ และที่จะดัดแปลงให้มีบรรยากาศที่จะกระตุ้นการเรียนการสอนเฉพาะด้านได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

หลังจากที่ได้มีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และตัดสินใจแน่นอนแล้วว่า ตึกอาคารจะมีรูปร่างหรือลักษณะเฉพาะพิเศษอะไรที่ต้องการ สถาปนิกก็จะจัดเตรียมแผนงานเบื้องต้นรวมทั้งการประมาณการค่าใช้จ่ายแล้วนำเสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณาต่อไป

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการนำหลักสูตรไปใช้ สิ่งจำเป็นซึ่งผู้บริหารการศึกษาจะต้องจัดให้มีขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกได้แก่ (รุ่ง พูลสวัสดิ์. ม.ป.ป. : 37)

1. เอกสารหลักสูตร ได้แก่หลักสูตรทุกระดับการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องมีไว้ในโรงเรียน เพื่อให้บุคลากร ผู้บริหาร โรงเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานแต่ละด้าน ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. วัสดุการสอน ได้แก่ เอกสารต่าง ๆ ที่สามารถให้รายละเอียดเป็นแนวทางในการปฏิบัติการเรียนการสอน เช่น หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ้างอิง เป็นต้น
3. สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนสามารถนำมาประกอบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนได้แก่ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เช่น การจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น มีม้านั่งโต๊ะทำงานให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี ห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอ ห้องพยาบาล ฯลฯ

การประเมินผลสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ดังนี้ (เมธี ปีลันธนานนท์. 2528 : 26)

การสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาจะต้องมีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกหรืออำนวยความสะดวกในการบริหารการเรียนการสอน ซึ่งมักจะต้องประเมินเพื่อหาคำตอบให้กับคำถามสำคัญ ๆ ต่อไปนี้

- เราใช้ประโยชน์โรงเรียนได้เต็มที่หรือได้ประโยชน์สูงสุดแล้วหรือไม่
- โรงเรียนได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้และโปรแกรมการศึกษาอย่างได้ผลดีหรือไม่

โดยผู้ประเมินการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรจะต้องตรวจสอบสภาพต่าง ๆ

ดังต่อไปนี้ (เมธี ปิณฑนานนท์, 2528 : 26)

- สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีอยู่นั้นมีประโยชน์จริงหรือไม่
- ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยหรือไม่
- มีการใช้อย่างได้ผลดีแล้วหรือไม่
- สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้อำนวยความสะดวกการเรียนการสอนจริงหรือ
- สิ่งอำนวยความสะดวกอำนวยความสะดวกและประทับใจในการใช้หรือไม่
- ที่ตั้งและตำแหน่งที่อยู่ของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อยู่ในที่เหมาะสมและสะดวกแก่ผู้ใช้หรือไม่
- ขนาดของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นเหมาะสมไหม
- สามารถปรับปรุงหรือขยายได้หรือไม่

การตรวจสอบสภาพต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจจะต้องเกี่ยวข้องกับเนื้อที่ที่ใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน เนื้อที่ในการบริหาร และเนื้อที่ในการจัดบริการต่าง ๆ สิ่งเสริมการศึกษาซึ่งจะได้แก่เนื้อที่สำหรับกิจกรรมสนับสนุนด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (เมธี ปิณฑนานนท์, 2528 : 26-27)

1. ด้านพละนาฏยของบุคลากรของบุคลากรและนักเรียนนักศึกษา
2. ด้านการสนับสนุน โดยการใช้เนื้อที่ของอาคารอย่างดีที่สุดและประหยัด การปรับปรุงอาคารเท่าให้ส่งเสริมการเรียนการสอนให้สามารถใช้วิธีการสอนและเทคนิคใหม่ ๆ มาสอนได้
3. ที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาที่สะดวก ปลอดภัย และอยู่ใกล้นักเรียน เพราะจะทำให้เหมาะสมและช่วยอำนวยความสะดวกได้อย่างแท้จริง
4. ขนาดของโรงเรียน ซึ่งขนาดโรงเรียนมีส่วนสนับสนุนโปรแกรมการศึกษาอย่างมาก

งานอาคารสถานที่เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดและการดูแลรักษาอาคารที่ใช้ทำการเรียนการสอนอาคารประกอบอื่น ๆ รวมทั้งบริเวณโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งถือว่าเป็นงานอีกประเภทหนึ่งของการบริหารงานธุรการ ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่แล้ว ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายธุรการจะแบ่งงานอาคารสถานที่ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบ การจัดและการดูแลรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพที่ดี ย่อมจะส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา และสังคมอย่างมาก ดังนั้นงานอาคารสถานที่จึงเป็นงานที่สำคัญที่ควรให้ความสนใจเช่นเดียวกับงานด้านอื่น ๆ ซึ่งต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ (หวน พิณรุพันธ์, 2528 : 72-73)

1. ที่ตั้ง ที่ตั้งโรงเรียนควรอยู่ในที่ที่เหมาะสม ไม่เป็นที่ลุ่มเกินไป สามารถจัดระบายน้ำได้ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น ห่างไกลแหล่งหรือสิ่งเสื่อมโทรม สิ่งรบกวน เสียงดัง และกลิ่นเหม็น นอกจากนี้ควรตั้งอยู่ในที่ที่การคมนาคมสะดวกพอสมควร ไม่ห่างไกลชุมชนมากเกินไป และการสาธารณสุขปลอดภัยพอสมควร

2. อาคารเรียน ควรจัดให้มีอาคารเรียนที่ได้มาตรฐาน จำนวนอาคารและห้องเรียนพอเหมาะกับขนาดและจำนวนนักเรียน การสร้างตัวอาคารเรียน ควรถูกทิศทางลม ไม่หันหน้าไปทางทิศตะวันออก หรือทิศตะวันตก เพราะจะถูกแดดทั้งเช้าและบ่าย และถ้ามีอาคารหลายหลังควรสร้างให้อยู่ใกล้เคียงกันมีทางเดินติดต่อถึงกัน และมีเครื่องสื่อสารภายในที่สะดวก นอกจากนี้ ควรจัดวางมาตรการป้องกันอัคคีภัย โดยมีเครื่องดับเพลิงซึ่งสามารถใช้ได้ผลทันที

3. ห้องเรียน ควรมีเนื้อที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน โดยมีเนื้อที่เฉลี่ยประมาณ 1.5 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน นอกจากนี้ควรจัดห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ทั้งเรื่องการถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง และปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ ถ้าแสงสว่างไม่เพียงพอควรทำหน้าต่างเพิ่ม ติดตั้งไฟฟ้า หรือทาสีภายในให้สว่าง เป็นต้น

4. อาคารประกอบ ควรมีอาคารประกอบที่จำเป็น และเหมาะสมกับโปรแกรมการเรียน เช่น อาคารหอประชุม อาคารพลศึกษา โรงฝึกงาน โรงอาหาร ห้องสมุด ห้องศิลปะและดนตรี เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงฝึกงาน หรือห้องศิลปะ ห้องดนตรีควรแยกอยู่ห่างจากอาคารเรียนพอสมควร เพราะมีเสียงรบกวน

5. บริเวณโรงเรียน โรงเรียนควรมีบริเวณเพียงพอ เพื่อให้นักเรียนได้เล่น พักผ่อน และปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรนอกจากนี้ควรตกแต่งบริเวณโดยการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ยืนต้น เพื่อความร่มรื่น และสวยงาม ควรจัดอาคาร กลุ่มอาคารให้ถูกทิศทางของแสงแดด ลม ฝน การจัดทางสัญจร การสาธารณสุข การสุขาภิบาลพอเพียง ควรคำนึงถึงสภาพความปลอดภัยของนักเรียน รั้วล้อมรอบ ไม่มีน้ำขัง บริเวณใดเป็นที่ลุ่มควรถมหรือทำทางระบายน้ำ เพื่อให้บริเวณนั้นใช้ประโยชน์ได้ ควรจัดภาชนะมีฝาปิดเพื่อเป็นที่ทิ้งขยะบริเวณโรงเรียนด้วย

6. สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ และการศึกษาสำหรับการจัดสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ แสงสว่างในห้องเรียนจะต้องอยู่ในระดับมองเห็นได้ คือ มองเห็นได้เร็ว สบายตาและชัดเจน สีที่ใช้ทาอาคาร ห้องเรียน จะต้องไม่ฉูดฉาดและไม่สดใสนเกินไปโดยเฉพาะสีภายในห้องเรียน ควรเป็นสีอ่อน ๆ หรือสีเขียวแทนอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนยังครอบคลุมถึงไม่มีเสียงรบกวน การถ่ายเทอากาศดี อุณหภูมิไม่ร้อนจนเกินไปคือ ทำห้องให้มีช่องลมหน้าต่างมากพอสมควร เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต่างๆ เหล่านี้จะช่วยทำให้นักเรียน มีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญาด้วยดี

การวางแผนผังอาคารเรียน โดยทั่วไปแล้วแผนผังอาคารเรียน แบ่งออกเป็น 6 แบบด้วยกัน คือ (กิตติมา ปรีดีดิลก. 2532 : 202-203)

1. แบบแกน (Core Type) เป็นแบบแผนผังอาคารที่มีห้องเรียนอยู่สองข้าง และมีทางเดินอยู่กลาง ห้องน้ำ ห้องส้วมอยู่ตรงกลาง อาคารแบบนี้ใช้พื้นที่ก่อสร้างน้อย เหมาะสำหรับประเทศที่มีอากาศหนาว ถ้าจะใช้กับประเทศที่มีอากาศร้อนต้องนำมาดัดแปลงให้เป็นอาคารเปิดมีห้องเรียนอยู่ด้านเดียวของทางเดิน และทำตรงกลางให้เป็น Court (พื้นที่ว่างที่มีอากาศล้อมรอบ) บางทีจะทำให้มีการถ่ายเทอากาศได้บ้าง แต่ถ้าพื้นที่แคบด้านที่มีลมประจำพัดในฤดูร้อนจะมีเพียง 1 ด้านหรือ 2 ด้านเท่านั้น

2. แบบทีป (Loft Type) เป็นแบบแผนผังอาคารที่บรรจุห้องต่าง ๆ ไว้ในพื้นที่กลุ่มเดียวกัน และมีหลังคาปกคลุมร่วมกันเป็นอันเดียวกัน เหมาะสำหรับโรงเรียนที่มีพื้นที่น้อย มีอากาศหนาวเย็นหรือลมแรง วิธีนี้จะช่วยประหยัดค่าก่อสร้างได้บ้าง แต่ถ้าจะมาให้ในประเทศที่มีอากาศอบอุ่นจะต้องเตรียมเครื่องอุปกรณ์ที่ช่วยระบายอากาศและปรับอากาศ ช่วยปรับแสงสว่างในห้องเรียนให้เพียงพอ นอกจากนี้วัสดุก่อสร้างจะต้องคำนึงถึงการลดแรงสะท้อนของเสียงด้วย

3. แบบนิ้วมือ (Finger Type) เป็นแบบแผนผังอาคารที่มีลักษณะกระจายคล้ายนิ้วมือมีทางเดินเชื่อมโยงถึงกัน เหมาะสำหรับประเทศที่มีอากาศร้อน ฝนตกชุก การปลูกสร้างอาคารเพิ่มเติมทำได้ง่ายไม่กระทบกระเทือนกับอาคารหลังอื่น ๆ

4. แบบกลุ่ม (Cluster Type) เป็นแบบแผนผังอาคารที่มีการวางอาคารเป็นกลุ่ม ๆ ภายในอาคารแต่ละหลังจะประกอบไปด้วยกลุ่มของห้องเรียน มีบริเวณรอบอาคารที่จะใช้เป็นที่วิ่งเล่นหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้ด้วย

5. แบบปีก (Wing Type) เป็นแบบแผนผังอาคารที่ใช้กับบริเวณที่มีพื้นที่แคบ เนื้อที่ใช้สอยในอาคารมีไม่มากนัก แต่มีลักษณะที่สามารถสร้างหรือต่อเติมไปในทิศทางที่ต้องการและเหมาะสมกับเนื้อที่ได้ การต่อเติมปีกด้านหนึ่งด้านใดออกไปจะช่วยขยายหรือเพิ่มบริเวณได้บ้างตามงบประมาณที่มีอยู่

6. แบบอิสระ (Campus Type) เป็นการวางแผนผังอาคารไว้อย่างอิสระ โดยคำนึงถึงหน้าที่และประโยชน์ใช้สอยของอาคารไว้ชัดเจน และยังมีการกำหนดบริเวณใหญ่ ๆ ไว้แล้วว่าบริเวณใดเป็นบริเวณเพื่อการศึกษา บริเวณที่พักอาศัย เพื่อสะดวกในการต่อเติมหรือปลูกสร้างอาคารใหม่เมื่อมีความจำเป็น นอกจากนี้ยังมีการกำหนดถนน ทางเดิน บริเวณพักผ่อนไว้ด้วย เหมาะสำหรับบริเวณที่มีพื้นที่กว้าง ๆ ส่วนใหญ่นิยมใช้กับการศึกษาในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเพราะเป็นโครงการระยะยาว อาคารแต่ละหลังเป็นอิสระแก่กัน

การวางแผนผังอาคารเรียนแต่ละแบบดังกล่าวข้างต้น ส่วนมีประโยชน์ในการใช้สอยด้วยกันทั้งนั้นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ แนวนโยบายทางการศึกษา งบประมาณ และบุคลากร เป็น

สำคัญ ในการสร้างอาคารเรียนแต่ละครั้ง การวางแผนผังอาคารเรียนจะต้องยึดหลักดังนี้ (กิตติมา ปริทีติติก. 2532 : 203)

1. อาคารเรียนจะต้องอำนวยความสะดวกให้โรงเรียนสามารถใช้วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาให้ได้ประโยชน์มากที่สุด .
2. อาคารเรียนจะต้องสามารถรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียนได้อย่างตรงตามวัตถุประสงค์
3. อาคารเรียนควรมีลักษณะแปลกใหม่ โดยในความแปลกใหม่และทันสมัยนั้นจะต้องแฝงไปด้วยประสิทธิภาพและประโยชน์ในการใช้สอยด้วย
4. อาคารเรียน จะต้องตอบสนองความก้าวหน้าในทางนวัตกรรมทางการศึกษาได้ด้วย
5. อาคารเรียนจะต้องได้รับการวางแผนโดยอาศัยหลักประหยัดและหลักการทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องเกิดประโยชน์ในการใช้สอยสูงสุด และสามารถประยุกต์ได้กับหลาย ๆ สถานการณ์

สถานศึกษาประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ หลายชนิดด้วยกัน ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเล่าเรียนและที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ที่อยู่ในสถานศึกษา โดยทั่วไปแล้วสถานศึกษาสามารถจำแนกออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้ 11 ส่วน คือ (กิตติมา ปริทีติติก. 2532 : 204-205)

1. ห้องเรียนทั่วไป(General Classroom) หมายถึง ห้องเรียนโดยทั่วไปที่ใช้เรียนและสอนตามปกติ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ หรือกิจกรรมอื่นที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนปกติ
2. ห้องเรียนเฉพาะวิชา(Specialized Studies) หมายถึง ห้องเรียนพิเศษที่มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าห้องเรียนธรรมดา เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โรงฝึกงานห้องคหกรรมศาสตร์ เป็นต้น
3. โรงอาหาร (Dining Area) หมายถึง บริเวณที่ใช้เป็นที่รับประทานอาหารของสถานศึกษาซึ่งรวมไปถึงบริเวณจ่ายอาหาร รับประทานอาหาร บริการเก็บของ และทำความสะอาด ฯลฯ
4. หอประชุม(Assembly Unit) หมายถึง บริเวณหรืออาคารที่ใช้เพื่อการประชุมการบรรยายและประกอบกิจกรรมต่าง ๆ บริเวณนี้จะต้องจุคนได้มาก คือประมาณร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดอาคารนี้จะต้องออกแบบพิเศษในด้านการฟัง การพูด การมอง การนั่ง การถ่ายเทอากาศ สี แสง และ เสียง จึงต้องใช้หลักการทางด้านการศึกษา สถาปัตยกรรม และวิศวกรรมมากกว่าอาคารอื่น ๆ

เอกสารที่ 5. อาคารอำนวยการ(Administrative Unit) อาคารนี้มักจะอยู่ส่วนหน้าของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่การติดต่อ และการประสานงานของสถานศึกษา เป็นหน่วยรวมของจักรกล

ต่าง ๆ ที่สำคัญ บริเวณนี้มักจะประกอบไปด้วยห้องผู้บริหารระดับต่าง ๆ ห้องประชุมย่อย ห้องธุรการการเงิน ทะเบียน สารบรรณ และพัสดุ ฯลฯ

6. ห้องสมุดหรือศูนย์กลางสื่อการสอน(Library หรือ Instructional Material Center) หมายถึง อาคารที่ใช้เป็นศูนย์หนังสือและสื่อการเรียนการสอนทุกชนิด และภายในห้องสมุดจะประกอบไปด้วยบริเวณสำหรับกิจกรรมต่างๆ เช่น บริเวณรับส่งและบริการหนังสือและอุปกรณ์ต่างๆ บริเวณอ่านหนังสือ บริเวณเก็บหนังสือ ฯลฯ

7. บริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ (Recreation Area) หมายถึงอาคารหรือบริเวณที่ส่งเสริมพลาณามัยและสุขภาพจิตที่ดี บริเวณดังกล่าวนี้อาจจะอยู่ภายในอาคารหรือภายนอกอาคารก็ได้ เช่น โรงพลศึกษา ห้องอาบน้ำแต่งตัว ห้องดนตรี ห้องอาหาร สระว่ายน้ำสาธิตพักร้อน และสนามกีฬา เป็นต้น

8. บริเวณเพื่อกิจกรรมนิทรรศการ (Social Activity and Exhibition Area) หมายถึง บริเวณที่ใช้ส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ในและนอกหลักสูตร เช่น กิจกรรมลูกเสือ สโมสร บริเวณเพื่อการเกษตร เป็นต้น

9. บริเวณสาธารณูปโภค (Utilities) ได้แก่ บริเวณที่จัดไว้เพื่อให้เกิดการอยู่ดีกินดีมีความสะดวกสบายขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ บริการเกี่ยวกับประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ การขจัดสิ่งที่เป็นพิษและปฏิภูลต่าง ๆ การปรับปรุงหรือขยายอาคารเรียนจะต้องไม่ทำลายบริเวณดังกล่าว

10. เส้นทางจราจรที่จอดยานพาหนะ (Vehicular Traffic) หมายถึงการจัดและแบ่งแยกเส้นทางสัญจรในสถานศึกษาให้เด่นชัดและใช้การได้ดี เพื่อขจัดอุปสรรคอันอาจเกิดขึ้นได้จึงมักจะแบ่งแยกเส้นทางสำหรับรถยนต์ สำหรับบริการต่าง ๆ ทางเดินเท้า และทางเชื่อมระหว่างอาคารออกจากกันนอกจากนี้ยังต้องเตรียมบริเวณสำหรับจอดยานพาหนะชนิดต่าง ๆ อีกด้วย

11. บริเวณที่พักอาศัย(Residential Area) บริเวณเหล่านี้ถือว่าเป็นบริเวณที่พักอาศัยซึ่งมีประโยชน์ใช้สอยแตกต่างไปจากอาคารอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมีบ้านพักครูคนงาน หรือภารโรง

2.3.3 อาจารย์ผู้สอน

บุคลากรในทุกองค์การและหน่วยงาน ย่อมต้องการทราบมากที่สุดว่าตนมีหน้าที่อะไร และองค์การหรือหน่วยงานคาดหวังให้ตนทำอะไร มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติอย่างไรเพียงใด ครู-อาจารย์อาชีพและเทคนิคศึกษาก็เช่นเดียวกัน คือ ต้องมีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเช่นกัน ซึ่งภาระหน้าที่สำคัญ ๆ ของครู-อาจารย์ด้านอาชีพและเทคนิคศึกษา มีดังนี้ (เมธี ปิรันธนานนท์. ม.ป.ป. :

33-34)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. อธิบายหลักสูตรและโปรแกรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้ แนะนำให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความสนใจและความสามารถของเขา ร่วมงานกับฝ่ายแนะแนวในการกลั่นกรองและคัดเลือกผู้เรียน

2. วางแผนจัดการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ในการใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่องานอาชีพนั้น ๆ รวมทั้งความรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นในวิชาชีพของผู้เรียนด้วย

3. สนใจและสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปและสอดคล้องกับความต้องการของวงการอุตสาหกรรมและตามความต้องการของชุมชน รวมทั้งความพยายามใช้ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการสอนโดยการปรึกษาหารือ และความยินยอมของผู้บริหาร

4. จัดทำแผนการสอน เตรียมวัสดุอุปกรณ์การสอน เอกสาร บัตรงานและอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน

5. จัดเตรียมและวางแผนการสร้างความปลอดภัยในการเรียนการสอนในวิชาที่ตนรับผิดชอบ โดยยึดหลักดังนี้

5.1 จัดการเรียนการสอนให้ปลอดภัยในชั้นของการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นประการสำคัญ

5.2 เก็บรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์การฝึกงานทุกชนิดให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย

5.3 เลือกใช้หรือจัดหาเฉพาะเครื่องมือที่มีความปลอดภัยสูง

5.4 วางระเบียบปฏิบัติที่มุ่งให้เกิดความปลอดภัย

5.5 หากเกิดมีข้อชวนสงสัยว่าอาจเกิดความไม่ปลอดภัยที่ตนไม่แก้ไขได้ ให้รีบรายงานผู้บริหาร หรือผู้ที่รับผิดชอบเฉพาะเรื่องทราบ

6. เก็บรักษาเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน

7. สอนผู้เรียนในเรื่องทักษะ และเรื่องทางช่างเทคนิคใหม่ ๆ แนะนำเกี่ยวกับโรงฝึกงาน บริเวณส่วนใช้งานต่าง ๆ บอกแนวมาตรฐานของงาน การตรวจและให้คะแนน และเอาใจใส่ผู้เรียนที่เรียนเร็วและเรียนช้าด้วย

8. สอนผู้เรียนที่เคยฝึกงานมาจากที่อื่น โดยสอนใช้ต่อเนื่องกับประสบการณ์เดิมของเขา และวางมาตรฐานของงานให้สอดคล้องกับที่ผู้เรียนเคยปฏิบัติมา เน้นข้อจำเป็นต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงฝึกงาน และงานที่ฝึก สอนใหม่ทุกครั้งที่จะขึ้นวิธีการทำงานใหม่ หรือเดินเครื่องจักรใหม่ วางแนวการแก้ปัญหา โดยเฉพาะผู้มีความสนใจเป็นพิเศษ

9. สอนผู้เรียนเก่า ที่เคยฝึกงานที่นี่แล้วให้ทำงานให้ได้มาตรฐานวิชาชีพสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวข้องกับงาน เน้นจุดสำคัญของการเรียนอาชีพนั้นให้เห็น เพิ่มเติมทักษะ และสนับสนุนให้มีนิสัยช่างที่ดี มอบงานที่ต้องรับผิดชอบในโรงฝึกให้ทำบ้าง แนะนำการประกอบอาชีพในอนาคตที่น่าสนใจ

10. ฝึกผู้เรียนให้ช่วยงานต่าง ๆ แม้แต่การช่วยงานสอน เช่น ควบคุมสโตร์ การจัดวัสดุสำหรับฝึกงาน เป็นต้น

การสรรหาบุคลากรหรืออาจารย์ผู้สอน

การสรรหาเป็นงานขั้นแรกและเป็นงานที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดคนเข้าทำงาน ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผู้สมัครงานที่ตรงตามคุณสมบัติมาบรรจุในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ว่างในองค์กรนั่นเอง

กระบวนการในการสรรหาบุคลากร ดังนี้ (พะยอม วงศ์สารศรี. 2534 : 159)

1. การวางแผนทรัพยากรบุคคล
2. ความต้องการหรือการร้องขอของผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ
3. การระบุตำแหน่งงานที่จะรับบุคลากรใหม่
4. การรวบรวมสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์งาน
5. ข้อคิดเห็นของผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ
6. กำหนดคุณสมบัติบุคลากรที่ตรงกับงาน
7. กำหนดวิธีการสรรหา
8. ความพึงพอใจที่ได้ผู้สมัครตามคุณสมบัติที่ต้องการ

องค์ประกอบเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน

องค์ประกอบของบุคคลที่จะมาเป็นครู-อาจารย์ผู้สอนทางอาชีพและเทคนิคศึกษา เป็นปัญหาที่ยากมากและจะยิ่งยากลำบากมากขึ้นถ้าผู้บริหารไม่มีความรู้ด้านอาชีพที่ต้องการครู-อาจารย์มาสอนด้านนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ดี งานนี้จะง่ายขึ้นถ้าได้มีการวางแผนไว้อย่างเป็นขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครไว้อย่างชัดเจน โดยคุณสมบัติของครู-อาจารย์ผู้สอน มีดังนี้ คือ (เมธิ ปิณฑนนท์. ม.ป.ป. : 30-31)

1. จำนวนปีของประสบการณ์ในวิชาชีพที่รับสมัคร แม้ว่าจำนวนปีที่มีประสบการณ์ในวิชาชีพของบุคคลนั้นจะไม่ใช่เครื่องรับรองได้เสมอไปว่าบุคคลที่มีประสบการณ์มานานปี จะทำให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้นก็ตาม แต่อย่างน้อยก็พอเป็นเครื่องชี้ได้ว่าเขาคงมีความสามารถแน่ ๆ จึงทำให้เขาอยู่ในวิชาชีพนั้นได้นานปี แต่คุณลักษณะข้อนี้ควรได้พิจารณาเชื่อมโยงไปถึงคุณสมบัติข้ออื่น ๆ ด้วย

2. ประสบการณ์การทำงาน การที่จะทราบถึงประสบการณ์การทำงานของผู้สมัครว่ามีทักษะเพียงพอที่ต้องการหรือไม่นั้น การตอบข้อสอบหรือดูจากใบสมัคร และเอกสารอื่น ๆ หรืออาจใช้วิธีการอื่น ๆ ประกอบ เช่นการสัมภาษณ์ การทดลองสอนให้ดู เป็นต้น

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การศึกษาทางด้านอาชีพและเทคนิคศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาผู้สมัคร โดยดูจากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ว่าตรงกับวิชาชีพและมีผลการเรียนในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ถึงสมรรถภาพทักษะและความพยายามของอาจารย์ผู้สอน

4. คำรับรองของผู้บริหารจากที่ทำงานเดิม คำรับรองหรือคำกล่าวขวัญถึงทักษะและสมรรถภาพทางอาชีพของผู้สมัคร จากผู้บริหารในที่ทำงานเดิมพอจะเชื่อถือได้ไม่น้อย นอกเสียจากว่าผู้สมัครได้ย้ายออกจากที่ทำงานเดิมเพราะมีปัญหา

5. ความทันสมัยของความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน ปัจจุบันความรู้และเทคโนโลยีด้านอาชีพและเทคนิคได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อาจารย์ผู้สอนบางคนอาจมีประสบการณ์มานานปีก็จริง แต่ก็อาจนำความรู้และประสบการณ์เก่า ๆ นั้นมาใช้ในโลกอาชีพปัจจุบันได้ไม่เหมาะสมก็ได้

6. ภูมิหลังด้านการศึกษาของอาจารย์ผู้สอน แม้ว่าภูมิหลังด้านการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนไม่สามารถเป็นเครื่องยืนยันได้เสมอไปว่า บุคคลจะมีความสามารถตามภูมิหลังด้านการศึกษาของตนเสมอไป แต่ก็ยังเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมในการพิจารณาคุณภาพของการสอนได้

7. ลายมือ อาชีพครู- อาจารย์มีความจำเป็นต้องขีดเขียน วาดเขียน เพื่อให้ผู้เรียนและคนอื่น ๆ ได้อ่าน ได้เห็น ได้รู้ และเข้าใจ ผู้ที่มีลายมือไม่ดีหรือมีความสามารถในการขีดเขียนหรือวาดภาพประกอบบนกระดานดำและในกระดาษ ได้ไม่ดีพอ อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนได้

8. ความสามารถในการสื่อความหมาย การพูด การผูกประโยค การเขียน เป็นการแสดงออกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่จำเป็นต้องอาศัยครูที่มีความสามารถในการสื่อความหมาย เพื่อการถ่ายทอดทางวิชาการ และการสื่อสารกันให้รู้เรื่อง

องค์ประกอบเกี่ยวกับด้านอาจารย์ผู้สอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 78) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อจะทำการสอนในระดับใดก็ตาม สิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับผู้สอนจะต้องมี คือ พื้นฐานทางความรู้ด้าน วิชาการดี มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพที่จะทำการสอน และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติ เกี่ยวกับวิธีการและกลวิธีการสอน พื้นฐานทางด้านส่วนตัวผู้สอนในด้านอื่น ๆ เช่น เพศ อายุ วุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานภาพทางสังคมของผู้สอนในปัจจุบันเป็นอย่างไร ทրศนะต่อการสอนได้แก่ ความรักในตัวผู้เรียน รักวิชาที่สอน และรวมถึงรักการสอน ซึ่งจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณภาพของการสอน สิ่งที่จะช่วยเสริมการสอนประการสุดท้าย ได้แก่ ประสบการณ์ทางการสอน ซึ่งผู้สอนเคยได้ปฏิบัติการสอนในระดับใดบ้าง เพราะรูปแบบวิธีการสอนมีความแตกต่างกัน เกี่ยวกับโอกาสและระดับของการสอนที่ได้ปฏิบัติมา เช่น ในสถาบันการศึกษา ระดับโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือมหาวิทยาลัย รวมทั้งเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมประชุมปฏิบัติการและการสัมมนา เป็นต้น

การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะอาจารย์สอน จะต้องกระทำการอย่างต่อเนื่องอย่างไม่มีวันจบสิ้น ทั้งนี้ก็เพื่อเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ทั้งเพื่อผลงานของสถานศึกษาเองและทั้งเพื่อสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานที่ปรารถนาจะได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานนั้น ๆ อันถือได้ว่าเป็นความต้องการพื้นฐานโดยทั่วไปของมนุษย์ทุกคน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องเอาใจใส่ในเรื่องการพัฒนาตัวบุคคลอย่างเต็มที่ด้วย

หลักการ, เหตุผล และความจำเป็นในการที่จะต้องมีการพัฒนาบุคลากรอาจจะสรุปได้ดังนี้ คือ (พนัส หันนาคินทร์, 2526 : 133 – 134)

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานย่อมจะเพิ่มขึ้นจากการที่ระบบ โรงเรียนให้โอกาสแก่เขาที่จะพัฒนาวิสัยความสามารถที่มีอยู่ในตัวของเขาแต่ละคน
2. การพัฒนาการของคนนั้นเป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนถึงตาย การพัฒนาบุคลากรเป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำตั้งแต่แรกเข้าทำงานจนถึงเวลาที่จะต้องออกจากงานไปตามวาระ
3. ระบบโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเพื่อเตรียมคนไปรับหน้าที่ใหม่และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งรูปเป็นคณะและทั้งเป็นรายบุคคล และบทบาทนี้จะต้องเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ
4. จุดประสงค์ประการแรกในการพัฒนาบุคลากรนั้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของระบบโรงเรียนให้สูงขึ้น และในกรณีเช่นนี้ก็จำเป็นที่จะต้องทำการปรับปรุงให้ผู้ปฏิบัติงานได้ สามารถทำงานให้สอดคล้องกันและด้วยคุณภาพที่ได้ระดับทัดเทียมกัน
5. ระบบโรงเรียนควรจะถือว่าการพัฒนาตัวบุคคลนั้นเป็นการลงทุนรูปหนึ่งที่จะให้ผลในระยะยาว นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานแล้วยังเป็นการดึงดูดคนให้ปรารถนาที่จะทำงานอยู่กับระบบโรงเรียนนั้น ๆ มากขึ้น อันเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่นแน่นหนาให้แก่ระบบโรงเรียนนั้นโดยตรง

2.3.4 นักศึกษา

นักศึกษาหรือผู้เรียนเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งการจัดการเรียนการสอน โดยข้อมูลส่วนตัวและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนจะต้องศึกษาอย่างละเอียด ข้อมูลนี้จะเป็นส่วนกำหนดในการจัดระบบการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนในหลักสูตร ข้อมูลผู้เรียนนั้นอาจจะศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537 : 78) ถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีคำว่าไปใช้

1. ความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจ และตระหนักถึงพื้นฐานความรู้เดิม ความคาดหวังต่อสิ่งที่เรียน รวมทั้งสภาวะความเป็นอยู่ในครอบครัวของผู้เรียน
2. วิธีการแสวงหาความรู้ คือความพยายามที่จะเรียนรู้และหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปเป็นแนวคิดและหลักการที่จะนำไปใช้กับชีวิตจริง จะมีอิทธิพลและส่งผลต่อการเรียนรู้ เป็นอย่างมากกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน
3. การสร้างความเข้าใจ ซึ่งผู้สอนจะต้องพยายามที่จะเข้าใจถึงเหตุและผลของการกระทำต่าง ๆ ของผู้เรียน การทำความเข้าใจกับนักเรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าหัวใจของการสอน คือ ผู้เรียน ถ้าไม่มีผู้เรียนการสอนก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการทำความเข้าใจผู้เรียนจึงจะต้องศึกษาในทางกว้าง และเจาะลึก
4. การเรียนรู้ คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ผู้สอนจะต้องสร้างโอกาสเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเปิดทางเลือกในกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่พึงประสงค์ ควรให้โอกาสผู้เรียนที่มีอิสระในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพที่เขามีอยู่ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
5. การยอมรับผู้เรียนในสภาพที่เขาเป็นอยู่ ผู้สอนจะต้องคำนึงอยู่ตลอดเวลาว่า สิ่งที่ผู้สอนยอมรับไม่ได้หรืออาจจะผลออกไปในขณะปฏิบัติการสอนนั้น คือ ผู้สอนคิดว่าผู้เรียนเหมือนกันหมด และมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งในสภาพแห่งความเป็นจริงนั้น ผู้เรียนมีความแตกต่างกันมากในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ความสามารถ ความสนใจ ความเชื่อ ค่านิยม แม้แต่เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ที่ไม่เท่ากัน

2.3.5 การวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลในการเรียนการสอนนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ผู้สอนทุกคนต้องระลึกไว้เสมอและเรื่องนี้ก็ไม่ใช่เรื่องที่ย่ายนัย อาจารย์ผู้สอนทุกคนต้องรู้ว่าจะสามารถนำเอาการวัดผลไปใช้ในระหว่างการเรียนการสอนให้เหมาะสมได้อย่างไร และเมื่อใด ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ โดยเป็นกระบวนการที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีคำหลายคำที่นิยมใช้อยู่ได้แก่ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 134)

1. การสอบ(Test)เป็นการใช้เครื่องมือในการวัดและเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียน
2. การวัดผล(Measurement) เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับบุคคลตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ
3. การประเมินผล(Evaluation)เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าความจริงและการกระทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานที่อาจารย์ทุกท่านในโอกาสที่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ความจำเป็นของการวัดและการประเมินผล (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 134)

ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม ทุกท่านมีให้คำปรึกษาขอหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เพื่อเป็นการพิจารณาผลจากการเรียนการสอนของครู เป็นหลักฐานในการเลื่อนชั้น

การสอบผ่านของรายวิชา

2. เพื่อเป็นข้อมูลในด้านการเรียนการสอน แสดงให้นักเรียนและผู้ปกครองได้ทราบ
3. เพื่อเป็นการปรับปรุงการเรียนการสอน ทั้งการปรับปรุงการสอนของครูและการปรับปรุงการเรียนของนักเรียน

ระยะเวลาของการวัดและประเมินผล ในทางปฏิบัติจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน 3 ลักษณะ คือ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 135)

1. การวัดและประเมินผลก่อนการเรียน เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน
2. การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน
3. การวัดและประเมินผลหลังเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียน และนำผลมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนได้อีกด้วย

เครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียน มีหลายชนิด เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การจัดทำรายงาน การเสนอรายงานและการทดสอบ การทดสอบเป็นวิธีการที่นิยมใช้ในสถานศึกษา โดยเฉพาะการทดสอบแบบให้เขียนตอบ ซึ่งแบ่งเป็น 2 แบบ คือ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 135)

1. การทดสอบแบบอัตนัย เป็นข้อสอบที่ใช้ความเรียงในการตอบ เป็นข้อสอบที่ไม่จำกัดการตอบของผู้ตอบ
2. การทดสอบแบบปรนัย เป็นข้อสอบมีการจำกัดการตอบของผู้สอบ เช่น ข้อสอบแบบผิด ถูก แบบเลือกคำตอบ

แบบทดสอบทั้งสองแบบต่างก็มีข้อดีและข้อเสีย ข้อดีของแบบปรนัย คือ สามารถถามได้ครอบคลุมเนื้อหาของหลักสูตร และการได้คะแนนจะเที่ยงตรง แต่มีจุดอ่อน คือ หากการใช้แบบปรนัย นักศึกษาในระดับสูงและในบางวิชาจะไม่สามารถวัดผลในด้านความคิด การสังเคราะห์และวิเคราะห์ได้ เป็นต้น

การวิเคราะห์ผลการเรียน การวิเคราะห์ผลการเรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 135-136)

1. การวิเคราะห์ผลการเรียนเป็นรายบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่จะวัดและประเมินว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้บ้าง หรือไม่สามารถทำอะไรได้บ้าง ซึ่งจะใช้ข้อมูลที่แสดงถึงระดับความสามารถของผู้เรียนที่เป็นอิสระจากการเปรียบเทียบกับผลการเรียนของเพื่อนร่วมชั้นเรียน แต่จะเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ให้ค่านิยมไว้แน่ชัดล่วงหน้าเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ผลการเรียนเป็นรายบุคคลมีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการเรียนรู้แบบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบบทดสอบที่ใช้ทดสอบสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนเพื่อนำผลการเรียนมาวิเคราะห์เป็นรายบุคคลนั้น จะต้องเน้นที่ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการสอนกับเนื้อหาในแบบทดสอบ โดยขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

- ก. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมประจำหน่วยบทเรียนนั้น ๆ
- ข. สร้างแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนไม่รู้เนื้อเรื่องใดบ้าง
- ค. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ผลการเรียน เกณฑ์นี้ควรบอกให้ผู้เรียนทราบ

ล่วงหน้า

ง. นำคะแนนที่ผู้เรียนสอบได้มาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. การวิเคราะห์ผลการเรียนเป็นกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินความสามารถของผู้เรียนเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมชั้น จุดหมายสำคัญของการวิเคราะห์ผลการเรียนก็เพื่อที่จะพิจารณาผลของการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เป็นการมุ่งหาความแตกต่างระหว่างผู้เรียนและเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบแข่งขันระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง การวิเคราะห์ผลการเรียนเป็นกลุ่มมุ่งจัดอันดับความสามารถของผู้เรียนมากกว่ามุ่งประเมินผลว่าผู้เรียนมีความรู้หรือสัมฤทธิ์ผลในเรื่องหนึ่งมากกว่าหรือน้อยกว่าผู้เรียนาวมชั้นคนอื่น แต่มิได้เปิดเผยถึงระดับความรู้หรือการบรรลุประสงค์ของเนื้อหาวิชาโดยตรง

หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้างานวัดและประเมินผล มีดังนี้

(ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 136-137)

1. จัดหาแบบพิมพ์ที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
2. จัดทำเอกสาร จัดหาข่าวสารที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน เพื่อเผยแพร่ให้ครูอาจารย์ได้ทราบทั่วกัน
3. ศึกษาระเบียบ คำถาม ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนอยู่เสมอ
4. ดูแลให้ครู อาจารย์ ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลให้ถูกต้อง
5. พิจารณาคัดสินปัญหาเกี่ยวกับการ โอนผลการเรียนการวัดผลประเมินผลการเรียน
6. ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ที่ผ่านการอบรม หรือศึกษาทางการวัดผล และประเมินผลการเรียน ได้มีบทบาทในการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลการเรียน
7. ตรวจสอบการให้ระดับคะแนนของครู อาจารย์ ก่อนที่จะส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่ออนุมัติผลการสอบ
8. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อทดสอบและจัดทำข้อมูลมาตรฐาน
9. เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานการประเมินผลการเรียน และเอกสารอื่นตามความจำเป็นที่ต้องใช้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน
10. ดำเนินการเกี่ยวกับการทำลายเอกสารการวัดผลประเมินผลที่หมดความจำเป็นแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ ใช้งานด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของเครื่องมือประเมินผล

ผจญ ขันระชวณะ (2531 : 104) กล่าวว่า คุณลักษณะของแบบประเมินผลที่ดีนั้น จะต้องมีความเป็นไปได้สูงที่จะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้และรับรู้ข้อมูลทุกชนิดที่เขาเหล่านั้นต้องการ และต้องเป็นรูปแบบที่เรียบง่าย แต่ได้รับผลดี โดยเฉพาะการประเมินผลพฤติกรรมของความรู้ ความจำ และประสิทธิภาพการทำงาน ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนการสอนด้านวิชาช่างอุตสาหกรรมโดยแท้จริง รูปแบบการประเมินผลที่น่าเชื่อถือ และได้ผล จะต้องประกอบด้วย การวัดความเข้าใจ (Comprehension) ความเชื่อถือได้ (Reliability) และความเที่ยงตรงแม่นยำ (Validity)

ประโยชน์ของการใช้แบบประเมินผล

อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพหรือวิชาช่าง สามารถใช้แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ได้หลายกรณี ดังต่อไปนี้(ผจญ ขันระชวณะ. 2531 : 104-105)

1. ด้านการเรียนการสอน

1.1 ผลที่ได้สามารถใช้วัดตำแหน่ง ตามความสามารถและความแตกต่างระหว่างแต่ละบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบบทดสอบเพื่อการนี้ส่วนมากใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement)แบบทดสอบวัดความถนัด(Aptitude test)และแบบทดสอบวัดความพร้อม (Readiness test) ก็ได้

1.2 ใช้ในการวินิจฉัย เป็นการนำผลการสอบเพื่อการวินิจฉัยไปสู่จุดหมาย 2 ประการ คือ เพื่อกำหนดวิชาที่จะต้องช่วยเสริม และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันสนองตอบให้ผู้เรียนได้เรียนตามความเหมาะสมและความสามารถของนักเรียนและนักศึกษา

2. ใช้ในการเปรียบเทียบ

ในบางครั้งอาจารย์ผู้สอนต้องการจะทราบพัฒนาการของผู้เรียน หลังจากที่จากที่ผ่านบทเรียนไปแล้ว ว่าเขาจะมีความงอกงาม ทางวิชาการมากน้อยเพียงใด อาจทำได้โดยเอาแบบประเมินผลทดสอบมาทำการทดสอบใหม่ก็ได้

3. กำหนดแนะแนวอาชีพ

ด้วยหลักของการแนะแนวนั้น กำหนดว่ากิจกรรมจะต้องช่วยให้ผู้เรียน “เข้าใจตนเองและช่วยตนเองและช่วยเหลือตนเองได้” ฉะนั้นแบบประเมินผลที่ดีมีทั้งเที่ยงตรงและเชื่อถือได้จะช่วยให้การศึกษามีความแม่นยำสูง

4. ด้านการบริหาร

แบบประเมินผลที่ดีจะสามารถให้ข้อมูลที่เอื้อต่อการบริการอย่างยั่งยืนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดกลุ่ม

2. เข้าใจสถานภาพของผู้เรียนว่า ต้องการความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษหรืออย่างไร

3. ช่วยให้เข้าใจถึงมาตรฐาน ของโรงเรียนว่าสามารถบริการการศึกษาให้ได้ตามเป้า ประสงค์มาน้อยมากน้อยเพียงใด

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประพิศ แสงสว่าง (2539 : บทคัดย่อ) เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัย เทคนิค ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน วิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 6 คณะศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สรุปได้ว่า

1. วิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 6 ได้บริหารงานวิชาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ วิทยาลัยปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การปฐมนิเทศ นักศึกษาใหม่ พร้อมผู้ปกครอง การจัดทำแผนการเรียนและรายวิชาเลือกทุกหลักสูตร ทุกระดับชั้น และการจัดหาเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร ส่วนที่วิทยาลัยปฏิบัติเป็นส่วนน้อย ได้แก่ การประชุมชี้แจงผู้สอนให้เข้าใจโครงสร้างและจุดประสงค์ของหลักสูตร และการจัดสัมมนากลุ่มย่อย ระหว่างอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรสาขาวิชาชีพเดียวกัน

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน วิทยาลัยได้ปฏิบัติในเรื่องการประชุมชี้แจงคณะกรรมการจัดตารางสอน เพื่อให้เข้าใจในโครงสร้างของหลักสูตร การให้อาจารย์ผู้สอนทำบันทึกการสอน การจัดนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการสัมพันธ์กับสาขาวิชาชีพเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเรื่อง การตรวจสอบการสอนของอาจารย์ผู้สอน ว่าสอนครบตามเนื้อหาวิชาและตามใบงานหรือไม่ นั้น วิทยาลัยได้ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย

1.3 ด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนใหญ่วิทยาลัยปฏิบัติในเรื่องการจัดหาเอกสารทางวิชาการให้อาจารย์ได้ศึกษาหาความรู้ สนับสนุนอาจารย์ผู้สอนให้เข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาต่อ สำหรับเรื่องที่วิทยาลัยปฏิบัติเป็นส่วนน้อย ได้แก่ การจัดอาจารย์ผู้สอนศึกษาตามสถานศึกษาต่าง ๆ การติดตามการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอน

1.4 ด้านบริการสื่อการเรียนการสอนวิทยาลัยได้ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ สนับสนุนการผลิตสื่อและจัดห้องเก็บสื่อ สำหรับเรื่องที่วิทยาลัยปฏิบัติเป็นส่วนน้อย ได้แก่ การจัดอบรมอาจารย์ผู้สอนให้รู้จักการผลิตและการใช้สื่อ การดูแลให้สื่ออยู่ในสภาพสมบูรณ์

1.5 การวัดและประเมินผล วิทยาลัยได้กำหนดให้อาจารย์ผู้สอนวัดและประเมินผล การเรียนการสอนตามแต่ละบทเรียน และติดตามการฝึกงานของนักศึกษาระหว่างฝึกงาน ส่วนการจัดอบรมวิธีการออกข้อสอบและการวิเคราะห์ข้อสอบแก่อาจารย์ผู้สอนนั้นวิทยาลัยปฏิบัติเป็นส่วนน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัย ที่มีขนาดต่างกัน ด้านการนิเทศการศึกษา มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ส่วนอีก 4 ด้าน ได้แก่ การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล แตกต่างกัน

3. เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัย ที่มีขนาดต่างกัน พบว่า แตกต่างกันทั้ง 5 ด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาทิเช่น วิทยาลัยขนาดใหญ่ได้มีการให้อาจารย์ผู้สอนทำบันทึกการสอน แต่ไม่มีการตรวจบันทึกการสอน ในขณะที่วิทยาลัยขนาดเล็กได้มีการตรวจบันทึกการสอน สำหรับในเรื่องการให้อาจารย์ผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การฝึกงานในสถานประกอบการและการดูงานตามสถานศึกษาต่าง ๆ วิทยาลัยขนาดเล็กจะสนับสนุนตามความต้องการของครู อาจารย์ แต่วิทยาลัยขนาดใหญ่จะสนับสนุนต่อเมื่อกรมอาชีวศึกษาสั่ง สำหรับเรื่องการสำรวจสื่อและการจัดอบรมครู-อาจารย์ ให้รู้จักการใช้สื่อ การวิเคราะห์ข้อสอบ วิทยาลัยขนาดเล็กได้จัดทำในขณะที่วิทยาลัยขนาดใหญ่ไม่ได้มีการจัดทำ

ทวีพันธ์ กล้ายเพชร (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาวิชาชีพพระยะสันในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตการศึกษาที่ 5” ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นักศึกษาที่เข้าศึกษาวิชาชีพพระยะสันในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตการศึกษา 5 ส่วนใหญ่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยมีแรงจูงใจในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านความถนัด ความสนใจ และเหตุผลส่วนตัว ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการเงิน ตามลำดับ ส่วนด้านบุคคลมีแรงจูงใจอยู่ในระดับกลาง

2. นักศึกษาที่เข้าศึกษาวิชาชีพพระยะสันในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตการศึกษา 5 ส่วนใหญ่มีแรงจูงใจทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามประเภทวิชาที่ศึกษา วิทยาลัยที่ศึกษาและสถานภาพการทำงานมีแรงจูงใจแตกต่างกัน ดังนี้ คือ แรงจูงใจด้านบุคคล ด้านการเงิน และด้านความถนัด ความสนใจและเหตุผลส่วนตัว ส่วนแรงจูงใจที่ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ แรงจูงใจด้านเกียรติยศชื่อเสียง และแรงจูงใจด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

3. การทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาวิชาชีพพระยะสัน ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตการศึกษา 5 จำแนกตามตัวแปรต้น ปรากฏผลดังนี้

3.1 ด้านบุคลากร นักศึกษาประเภทวิชาที่ศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจแตกต่างกัน โดยนักศึกษาประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีแรงจูงใจแตกต่างกับนักศึกษาประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม ส่วนวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี มีแรงจูงใจแตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรี และในส่วนสถานภาพการทำงานต่างกัน มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน

3.2 ด้านการเงิน นักศึกษาประเภทวิชาที่ศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจแตกต่างกัน โดยนักศึกษาประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีแรงจูงใจแตกต่างกับนักศึกษาประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม ส่วนวิทยาลัยที่ศึกษาต่างกัน นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี มีแรงจูงใจแตกต่างกับวิทยาลัย

สารพัดช่างราชบุรี และในส่วนสภาพการทำงานต่างกัน นักศึกษาที่มีงานทำมีแรงจูงใจสูงกว่า นักศึกษาที่ไม่มีงานทำ

3.3 ด้านความถนัดความสนใจและเหตุผลส่วนตัว นักศึกษาประเภทวิชาที่ศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจต่างกัน โดยนักศึกษาประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาช่างอุตสาหกรรมและวิชาคหกรรม มีแรงจูงใจแตกต่างกันกับนักศึกษาประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม ส่วนวิทยาลัยที่ศึกษาต่างกัน นักศึกษาแต่ละวิทยาลัยมีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน และในส่วนสถานภาพการทำงานต่างก็มีแรงจูงใจแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีงานทำแล้วมีแรงจูงใจสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีงานทำ

3.4 ด้านเกียรติยศชื่อเสียง นักศึกษาประเภทวิชาที่ศึกษาต่างกัน นักศึกษาที่มีงานทำและไม่มีการทำงานมีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน

3.5 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก นักศึกษาประเภทวิชาที่ศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจแตกต่างกัน และในส่วนของวิทยาลัยที่ศึกษาต่างก็มีความไม่แตกต่างกัน
 ครอบศักดิ์ เข้มประยูร (2539 : 101-103) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนในวิทยาลัยการอาชีพ กรมอาชีวศึกษา” ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ในด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นชายร้อยละ 61.00 และเป็นหญิงร้อยละ 39.00

1.2 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ครู-อาจารย์มีอายุระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 61.40 รองลงมาคือครู-อาจารย์มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 31.10 และอายุ 40 ปี ขึ้นไปร้อยละ 7.50

1.3 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 73.20 วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 24.10 และสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 2.60

1.4 หลักสูตรที่สอนพบว่าครู-อาจารย์ส่วนใหญ่สอนทั้งสองหลักสูตรร้อยละ 54.39 รองลงมาคือสอนเฉพาะหลักสูตร ปวช. ร้อยละ 33.77 และสอนเฉพาะหลักสูตรระยะสั้นร้อยละ 11.84

1.5 ประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรระยะสั้น พบว่าครู-อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรระยะสั้น 0-5 ปี ร้อยละ 53.64 6-10 ปี ร้อยละ 35.10 11-15 ปี ร้อยละ 8.61 และ 15 ปีขึ้นไปร้อยละ 2.65

1.6 ประสบการณ์ในการสอนหลักสูตร ปวช. พบว่าครู-อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนหลักสูตร ปวช. 0-5 ปี ร้อยละ 74.13 6-10 ปี ร้อยละ 18.41 11-15 ปี ร้อยละ 5.47 และ 15 ปีขึ้นไปร้อยละ 1.99

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความรู้และประสบการณ์ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยศึกษาจากสถานศึกษาร้อยละ 61.00 เคยได้รับการอบรมสัมมนา หรือฝึกปฏิบัติร้อยละ 58.30 เคยผลิตสื่อการเรียนการสอนใช้เองร้อยละ 48.70 ศึกษาด้วยตนเองร้อยละ 46.10 และไม่เคยมีประสบการณ์ด้านสื่อการเรียนการสอนร้อยละ 11.00

2. สภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนในหลักสูตร ปวช.

สภาพปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนในหลักสูตร ปวช. ทั้ง 5 ด้านมีปัญหาในระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้คือด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการเตรียมและจัดหาสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

สภาพความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนในหลักสูตร ปวช. ทั้ง 2 ประเภท ครู-อาจารย์ ส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ประเภทสื่อวัสดุ (Software) และประเภทสื่ออุปกรณ์ (Hardware)

3. สภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนในหลักสูตรระยะสั้น

สภาพปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนในหลักสูตรระยะสั้นทั้ง 5 ด้าน มีปัญหาในระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้ คือด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการเตรียมและจัดหาสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

สภาพความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนในหลักสูตรระยะสั้นทั้ง 2 ประเภท ครู-อาจารย์ ส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ประเภทสื่อวัสดุ (Software) และประเภทสื่ออุปกรณ์ (Hardware)

4. เปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนในหลักสูตร ปวช. กับหลักสูตรระยะสั้น

ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนในหลักสูตร ปวช. กับหลักสูตรระยะสั้นทั้ง 5 ด้าน คือด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการเตรียมและจัดหาสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการทดสอบเปรียบเทียบความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอน ในหลักสูตร ปวช. กับหลักสูตรระยะสั้นทั้ง 2 ประเภท คือ ประเภทสื่อวัสดุ (Software) และประเภทสื่ออุปกรณ์ (Hardware) พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ฉวีวรรณ ธิบรรมทรัพย์ (2540 : 89-91) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การศึกษาความคิดเห็นของ ผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นใน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอน

ผู้สอนจำนวน 162 คน เป็นเพศชายจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 42.59 เพศหญิงมีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 57.41 ส่วนใหญ่มีอายุ 35 ปี ขึ้นไป จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 58.02 อายุต่ำกว่า 35 ปี มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 41.98 ผู้สอนที่มีวุฒิกการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 50.62 ปริญญาตรีขึ้นไปจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 49.38 มี ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวนน้อยที่สุด 34 คน คิดเป็นร้อยละ 20.99 รองลงมาคือ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 40.12 ผู้สอนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในประเภท โรงเรียนที่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 77.16 ส่วนที่เหลือ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 22.84 ปฏิบัติงานโดยไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเองต้องอาศัยโรงเรียนประถมศึกษา ของกรุงเทพมหานคร หมวดวิชาคหกรรมมีผู้สอนมากที่สุด คือ 85 คน คิดเป็นร้อยละ 52.47 รองลงมาคือ อุตสาหกรรม จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 36.42 และพาณิชยกรรม น้อยที่สุด คือ มีจำนวน ผู้สอน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

2. ปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของผู้สอน

ปัญหาการสอนของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นใน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านวิธีการสอน และการ ประเมินผลมีปัญหาที่สำคัญ คือ ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ไม่มีการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การพาผู้เรียนไป ศึกษาดูงานนอกสถานที่ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติ ไม่มี ความทันสมัย ด้านอาคารสถานที่มีปัญหาที่สำคัญ คือ ห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานคับแคบเกินไป ไม่มีห้องฝึกปฏิบัติการที่มีอุปกรณ์ติดตั้งครบ สถานที่ใช้สอนมีอากาศที่ร้อนอบอ้าว ไม่มีห้อง โสตทัศนูปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการสอน ไม่มีห้องจัดแสดงผลงานหรือจัดจำหน่ายผลผลิตของ ผู้เรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนด้านอาชีพให้ครบวงจร ส่วนด้านหลักสูตรมีปัญหา ที่ สำคัญคือ ไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาดเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ไม่มีหนังสือคู่มือ การสอนตามเนื้อหาในหลักสูตร หลักสูตรที่ใช้อยู่ไม่ได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น หลักสูตรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาย่อย ๆ ได้ตามความต้องการ

3. เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า การบริการ การโฆษณา หรือการอื่นใดที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่บุคคลหรือองค์กรใด ๆ

ผู้จัดทำเอกสารนี้ขอสงวนสิทธิ์ในเนื้อหา และต้องอ้างถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 ผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการสอน ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผู้สอนที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านวิธีการสอนและการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านวิธีการสอนและการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านอาคารสถานที่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะชั้นใน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ได้เสนอปัญหาการสอนโดยระบุข้อที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้านดังนี้ ด้านหลักสูตร คือ ระยะเวลาในการสอนน้อยเกินไป ด้านวิธีการสอนและการประเมินผลคือ ผู้สอนขาดความรู้ความชำนาญด้านวิธีการสอน การทำสื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล ด้านอาคารสถานที่ คือ รูปแบบอาคารและห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอนด้านอาชีพ สำหรับความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คือ ควรมีการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นและทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ควรลดขั้นตอนเพื่อไม่ให้งานล่าช้า และควรจัดงบประมาณให้มากขึ้นในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และค่าตอบแทนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชากร

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 27 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 163 คน ของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครจำนวน 10 แห่ง รวม 190 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.1 แสดงประชากรในโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

โรงเรียน	ผู้บริหาร	อาจารย์ผู้สอน	รวม
1. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง1)	3	15	18
2. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง2)	3	16	19
3. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (บ่อนไก่)	3	15	18
4. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (คลองเตย)	3	15	18
5. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (บางรัก)	2	14	16
6. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ม้วนบำรุงศิลป์)	2	14	16
7. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (หนองจอก)	2	16	18
8. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (อาทรสังข์วัฒนะ)	3	15	18
9. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (กาญจนสิงหาสน์)	3	24	27
10. โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (หลวงพ่อดำ)	3	19	22
รวมประชากร	27	163	190

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยใช้กรอบแนวความคิดจาก เอกชัย กี่สุขพันธ์ เรื่องขอบข่ายของงานวิชาการของโรงเรียน จากนวน พินธุพันธ์ (2528 : 45) เรื่องการบริหารงานวิชาการ และวิชัย วงษ์ใหญ่ เรื่องการวางแผนการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ 7 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามโดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2. ศึกษาและกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยของประพิศ แสงสว่าง และฉวีวรรณ ธิบรรณทรัพย์

3. สร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) รวม 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกอາชีพรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านตั้งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 60 ข้อ โดยแบบสอบถามเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร ของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอปรึกษาและขอความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อตรวจสอบ แนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามที่ได้รับคำแนะนำ

เอกสารนี้เป็ย 5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำและแก้ไขจากผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ แล้วนำไป

ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ประกอบด้วย

1. นางผ่องลักษณ์ วาสิกศิริ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร
2. ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระเจ้ากุณฑลทหารลาดกระบัง
3. นายวิเชียร สำเร็จสุข กองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาชุมชน
4. นายธนิต กิตติพัฒน์ โนทัย กองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
5. นายวัชรินทร์ ชำนาญศิลป์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดสังฆราชา สำนักงานเขตลาดกระบัง

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ของวิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 20 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์อัลฟา” (α -Coefficient) กำหนดค่าของความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.75 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านหลักสูตรเท่ากับ 0.96 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาเท่ากับ 0.95 ด้านอาจารย์ผู้สอนเท่ากับ 0.95 ด้านนักศึกษาเท่ากับ 0.84 ด้านการวัดผลประเมินผลเท่ากับ 0.91 สรุปภาพรวมค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.98

7. นำข้อเสนอแนะ และข้อบกพร่องจากแบบสอบถามหรือเครื่องมือที่นำไปทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขทำเป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เก็บจากผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร ที่ระบุไว้ในตารางที่ 3.1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร

2. นำหนังสือจากสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร พร้อมแบบสอบถามแนบบันทึกข้อความของผู้วิจัยส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร ขอความร่วมมือเก็บข้อมูล โดยนำส่งด้วยตนเอง กำหนดส่งคืนภายใน 1 สัปดาห์

3. ติดตามรวบรวมแบบสอบถามด้วยการติดต่อทางโทรศัพท์ เมื่อครบเวลา 1 สัปดาห์โดยเดินทางไปรับด้วยตนเอง และติดตามรวบรวมแบบสอบถามที่ยังขาดในบางส่วนด้วยการติดต่อทาง

โทรศัพท์และเดินทางไปด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามครบทั้งหมด 190 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด ใช้เวลาทั้งสิ้น 2 สัปดาห์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) ในการคำนวณค่าทางสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ ประกอบคำอธิบาย

ตอนที่ 2 ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด การทำคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ส่วนการแปลความหมายของระดับความคิดเห็นใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นอื่น ๆ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีสรุปเรียงตามลำดับความสำคัญตามความถี่ของความคิดเห็น

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean : μ)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : σ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าครีดิทใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีผลการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย เป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีหาจำนวน และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายชื่อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติ การหาค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ตามเกณฑ์ระดับความคิดเห็น

ตอนที่ 3 นำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมาสรุปเรียงตามลำดับความสำคัญ เสนอในรูปของจำนวนหรือความถี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัยของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และอายุราชการ โดยวิธีหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	88	46.32
	หญิง	102	53.68
	รวม	190	100
2. อายุ	น้อยกว่า 31 ปี	46	24.21
	31 – 40 ปี	71	37.37
	มากกว่า 40 ปี	57	30.00
	มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	16	8.42
	รวม	190	100
3. ตำแหน่ง	ผู้บริหาร	27	14.21
	อาจารย์ผู้สอน	163	85.79
	รวม	190	100
4. วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	59	31.05
	ปริญญาตรี	125	65.79
	ปริญญาโท	6	3.16
	รวม	190	100
5. อายุราชการ	น้อยกว่า 6 ปี	100	52.63
	6 – 10 ปี	33	17.37
	มากกว่า 10 ปี	19	10.00
	มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	38	20.00
	รวม	190	100

เอกสารนี้จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง รวมประชากร 190 คน มีข้อมูลทั่วไปดังนี้

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 190 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 46.32 และเป็นเพศหญิง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 53.68

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 190 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอายุน้อยกว่า 31 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 24.21 ที่มีอายุ 31-40 ปี มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 37.37 อายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และมีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.42

ตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 190 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 14.21 และเป็นอาจารย์มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 85.79

วุฒิการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 190 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 31.05 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 65.79 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.16

อายุราชการ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 190 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุราชการน้อยกว่า 6 ปี มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 มีอายุราชการ 6-10 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 17.37 มีอายุราชการมากกว่า 10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และมีอายุราชการมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล วิเคราะห์ภาพรวม เป็นรายชื่อ และรายด้าน

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านหลักสูตร

รายการ	N = 190		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	μ	σ		
1. หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนอยู่ในขณะนี้สนองต่อความต้องการของนักศึกษา	3.64	0.72	มาก	4
2. หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนอยู่ในขณะนี้สอดคล้องต่อความต้องการของตลาดแรงงาน	3.58	0.76	มาก	5
3. จุดประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน	3.27	0.72	ปานกลาง	11
4. จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นให้นักศึกษาสามารถนำวิชาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.79	0.71	มาก	2
5. จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นให้นักศึกษาสามารถนำวิชาชีพไปใช้ในการประกอบอาชีพส่วนตัว	3.71	0.77	มาก	3
6. จุดประสงค์ของหลักสูตรมุ่งเน้นให้นักศึกษารู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น	3.45	0.82	ปานกลาง	6
7. จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะต่อนักศึกษา	3.87	0.75	มาก	1
8. มีสัดส่วนของภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเหมาะสม	3.39	0.81	ปานกลาง	8
9. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร	3.18	0.78	ปานกลาง	12
10. เนื้อหาในหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพในสังคมปัจจุบัน	3.28	0.80	ปานกลาง	10
11. เนื้อหาในหลักสูตรมีความยากง่ายเหมาะสมกับความรู้พื้นฐานของนักศึกษา	3.34	0.69	ปานกลาง	9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	N = 190		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	μ	σ		
12. ในแต่สาขาวิชามีเนื้อหาที่สอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน	3.11	0.89	ปานกลาง	13
13. ในแต่สาขาวิชามีเนื้อหาที่สอนเกี่ยวกับเรื่องการทำนุบำรุงศิลป และวัฒนธรรมไทยควบคู่ไปด้วย	2.55	1.01	ปานกลาง	15
14. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอาจารย์ผู้สอนได้มีส่วนร่วม	3.42	0.90	ปานกลาง	7
15. หลักสูตรมีการปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง	2.99	0.96	ปานกลาง	14
เฉลี่ยรวม	3.37	0.48	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.37 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก คือข้อ 7 จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะต่อนักศึกษา ($\mu = 3.87$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อ 4 จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นให้นักศึกษาสามารถนำวิชาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\mu = 3.79$) ข้อ 5 จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นให้นักศึกษาสามารถนำวิชาไปใช้ในการประกอบอาชีพส่วนตัว ($\mu = 3.71$) ข้อ 1 หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนอยู่ในขณะนี้สนองต่อความต้องการของนักศึกษา ($\mu = 3.64$) และข้อ 2 หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนอยู่ในขณะนี้สอดคล้องต่อต้องการของตลาดแรงงาน ($\mu = 3.58$) ตามลำดับ สำหรับข้ออื่น ๆ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อ 13 ในแต่สาขาวิชามีเนื้อหาที่สอนเกี่ยวกับเรื่องการทำนุและบำรุงศิลปและวัฒนธรรมไทยควบคู่ไปด้วย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 2.55$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และ อาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของ โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา

รายการ	N = 190		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	μ	σ		
1. โรงเรียนตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการเดินทางมาเรียนของนักศึกษา	3.25	1.04	ปานกลาง	2
2. สภาพแวดล้อมแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.40	0.72	ปานกลาง	1
3. โรงฝึกงานมีปริมาณเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	3.12	0.97	ปานกลาง	4
4. โรงฝึกงานมีสภาพเหมาะสมกับฝึกทักษะวิชาชีพ	3.09	0.97	ปานกลาง	5
5. ห้องเรียนภาคทฤษฎีมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	3.17	0.92	ปานกลาง	3
6. มีห้องเก็บพัสดุในแต่ละสาขาวิชาช่างเหมาะสม	2.49	0.87	น้อย	13
7. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีคุณภาพ	2.75	0.87	ปานกลาง	10
8. วัสดุอุปกรณ์ที่ใ้ฝึกงานมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	2.88	0.93	ปานกลาง	8
9. ครุภัณฑ์สำหรับใช้ในการเรียนการสอนมีคุณภาพ	2.72	0.79	ปานกลาง	12
10. จำนวนครุภัณฑ์ที่ใช้เรียนการสอนมีความเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	2.74	0.84	ปานกลาง	11
11. สื่อการเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	2.84	0.83	ปานกลาง	9
12. โรงเรียนมีการสนับสนุนการจัดทำสื่อการเรียนการสอน	2.88	0.90	ปานกลาง	7
13. มีการปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ	2.88	0.87	ปานกลาง	6
14. โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ช่วยในการเรียนการสอน	2.32	0.91	น้อย	14
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่สามารถนำออกจำหน่ายหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต	2.89	0.59	ปานกลาง	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่สามารถนำออกจำหน่ายหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพ การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้าน สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.89 และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คือข้อ 6 มีห้องเก็บพัสดุในแต่ละสาขาวิชาช่าง เหมาะสม ด้วยค่าเฉลี่ย ($\mu = 2.49$) และข้อ 14 โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ช่วยใน การเรียนการสอน ด้วยค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 2.32$) ตามลำดับ สำหรับข้ออื่น ๆ พบว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยข้อ 2 สภาพแวดล้อมแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ใน ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.40$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และ อาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของ โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านอาจารย์ผู้สอน

รายการ	N = 190		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	μ	σ		
1. อาจารย์ผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน	2.64	0.91	ปานกลาง	14
2. อาจารย์ผู้สอนนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน	2.77	0.92	ปานกลาง	13
3. มีการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง	3.01	0.87	ปานกลาง	11
4. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่สอน	3.75	0.61	มาก	4
5. อาจารย์ผู้สอนใช้แผนการสอนในการดำเนินการเรียนการสอน	3.53	0.66	มาก	8
6. อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี	3.54	0.75	มาก	7
7. อาจารย์ผู้สอนมีความเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตร	3.71	0.66	มาก	5
8. อาจารย์ผู้สอนแจ้งเนื้อหา วิธีการต่าง ๆ แก่นักศึกษา ก่อนทำการเรียนการสอน	3.68	0.70	มาก	6
9. อาจารย์ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนช่วยสอน	3.46	0.80	ปานกลาง	9
10. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการฝึกภาคปฏิบัตินักศึกษาเหมือนกันทุกคน	3.79	0.74	มาก	3
11. อาจารย์ผู้สอนควบคุมนักศึกษาอย่างใกล้ชิดขณะทำการฝึกภาคปฏิบัติ	3.86	0.68	มาก	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	N = 190		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	μ	σ		
12. อาจารย์ผู้สอนได้อุทิศเวลาให้กับงานด้านการเรียนการสอน	3.86	0.74	มาก	2
13. อาจารย์ผู้สอนได้เป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านวิชาการ นอกเหนือจากการสอนประจำ	2.92	0.99	ปานกลาง	12
14. อาจารย์ผู้สอนใช้ความรู้ในวิชาชีพของตนช่วย ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม	3.14	0.91	ปานกลาง	10
เฉลี่ยรวม	3.40	0.50	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก คือข้อ 11 อาจารย์ผู้สอนควบคุมนักศึกษาอย่างใกล้ชิดขณะทำการฝึกภาคปฏิบัติ ($\mu = 3.86$) ข้อ 12 อาจารย์ผู้สอนได้อุทิศเวลาให้กับงานด้านการเรียนการสอน ($\mu = 3.86$) ข้อ 10 อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการฝึกภาคปฏิบัติกับนักศึกษาเหมือนกันทุกคน ($\mu = 3.79$) ข้อ 4 อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่สอน ($\mu = 3.75$) ข้อ 7 อาจารย์ผู้สอนมีความเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตร ($\mu = 3.71$) ข้อ 8 อาจารย์ผู้สอนแจ้งเนื้อหา วิธีการต่าง ๆ แก่นักศึกษาก่อนทำการเรียนการสอน ($\mu = 3.68$) ข้อ 6 อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี ($\mu = 3.54$) และข้อ 5 อาจารย์ผู้สอนใช้แผนการสอนในการดำเนินการเรียนการสอน ($\mu = 3.53$) ตามลำดับ สำหรับข้ออื่น ๆ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 1 อาจารย์ผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ($\mu = 2.64$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านนักศึกษา

รายการ	N = 190		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	μ	σ		
1. มีนักศึกษามาสมัครเรียนในแต่ละสาขาวิชาชีพ	3.56	0.72	มาก	3
2. มีการคัดเลือกนักศึกษาที่มาสมัครเรียน	2.49	0.98	น้อย	11
3. นักศึกษาลงทะเบียนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบในแต่ละสาขาวิชาชีพ	3.51	0.88	มาก	5
4. มีคู่มือนักศึกษาให้นักศึกษาไว้เป็นแนวทางในการเรียน	2.65	1.12	ปานกลาง	10
5. นักศึกษาที่สมัครเข้ามาเรียนส่วนมากมีรายได้น้อย	3.33	1.01	ปานกลาง	6
6. นักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนส่วนมากมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ	2.92	0.97	ปานกลาง	9
7. นักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนส่วนมากเป็นผู้ว่างงาน	3.61	0.86	มาก	2
8. มีนักศึกษ้ออกกลางคันก่อนครบหลักสูตรการเรียนการสอน	3.08	0.87	ปานกลาง	7
9. นักศึกษาที่จบการศึกษามีทักษะในวิชาชีพที่เรียน	3.52	0.64	มาก	4
10. มีการติดตามผลนักศึกษาเมื่อนักศึกษาเรียนจบการศึกษาไปแล้ว	3.03	0.81	ปานกลาง	8
11. นักศึกษาที่ได้สมัครเข้าเรียนมีความชอบ และสนใจในวิชาชีพที่เรียน	3.81	0.67	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.21	0.42	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านนักศึกษา โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.21 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก คือข้อ 11 นักศึกษาที่ได้สมัครเข้าเรียนมีความชอบ และสนใจในวิชาชีพที่เรียน ($\mu = 3.81$) ข้อ 7 นักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนส่วนมากเป็นผู้ว่างงาน ($\mu = 3.61$) ข้อ 1 มีนักศึกษามาสมัครเรียนในแต่ละสาขาวิชาชีพ ($\mu = 3.56$) ข้อ 9 นักศึกษาที่จบการศึกษามีทักษะในวิชาชีพที่เรียน ($\mu = 3.52$) และข้อ 3 นักศึกษาลงทะเบียนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบในแต่ละสาขา

วิชาชีพ ($\mu = 3.51$) ตามลำดับ และอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 2 มีการคัดเลือกนักศึกษาที่
มาสมัครเรียน ($\mu = 2.49$) สำหรับข้ออื่น ๆ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและ
อาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของ
โรงเรียนฝึกอชีพรุงเทพมหานคร ด้านการวัดผลประเมินผล

รายการ	N = 190		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	μ	σ		
1. มีการทดสอบความรู้นักศึกษาในวิชาที่เรียนก่อนมี การเรียนการสอน	3.07	0.97	ปานกลาง	7
2. มีการทดสอบความรู้นักศึกษาในวิชาชีพภาคทฤษฎี ทุกครั้งที่ยอมรับเรียนรายวิชาย่อย	3.39	0.79	ปานกลาง	4
3. มีการทดสอบทักษะนักศึกษาในวิชาชีพภาคปฏิบัติ ทุกครั้งที่ยอมรับเรียนรายวิชาย่อย	3.62	0.80	มาก	1
4. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการวัดผลประเมินผลที่ ชัดเจน	3.45	0.81	ปานกลาง	3
5. มีเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนที่ แน่นอน	3.48	0.74	ปานกลาง	2
6. มีวัดผลประเมินผลอาจารย์ผู้สอนด้านการเรียน การสอน	3.13	0.88	ปานกลาง	6
7. มีการนำผลการวัดผลประเมินผลประกาศแจ้งให้ ทราบหลังการวัดผลเสมอ	2.98	0.93	ปานกลาง	9
8. มีการใช้เทคนิคการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย	3.04	0.86	ปานกลาง	8
9. มีการนำผลการวัดผลประเมินผลมาปรับปรุงการเรียน การสอน	3.31	0.89	ปานกลาง	5
เฉลี่ยรวม	3.27	0.61	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพ
การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของ โรงเรียนฝึกอชีพรุงเทพมหานคร ด้านการ
วัดผลประเมินผล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.27 และเมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 3 มีการทดสอบทักษะนักศึกษาในวิชาชีพ

ภาคปฏิบัติทุกครั้งที่จะบทยเรียนรายวิชาย่อย($\mu=3.62$) สำหรับข้ออื่น ๆ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 7 มีการนำผลการวัดผลประเมินผลประกาศแจ้งให้ทราบหลังการวัดผล ($\mu = 2.98$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และ อาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของ โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

รายการ	N = 190		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	μ	σ		
1. ด้านหลักสูตร	3.37	0.48	ปานกลาง	2
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา	2.89	0.59	ปานกลาง	5
3. ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.40	0.50	ปานกลาง	1
4. ด้านนักศึกษา	3.21	0.42	ปานกลาง	4
5. ด้านการวัดผลประเมินผล	3.27	0.61	ปานกลาง	3
เฉลี่ยรวม	3.23	0.41	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพ การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพ รวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ ผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางในทุก ๆ ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านอาจารย์ผู้สอน มีเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.40$) ด้านหลักสูตร ($\mu = 3.37$) ด้านการวัดผลประเมินผล ($\mu = 3.27$) ด้านนักศึกษา ($\mu = 3.21$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา มีเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 2.89$) ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ของโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จากข้อคำถามแบบปลายเปิดมี 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผล

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติม ด้านหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผล

ความคิดเห็นเพิ่มเติม	ความถี่
1. ควรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเป็นประจำ	46
2. หลักสูตรเหมาะสมคืออยู่แล้ว	13
3. หลักสูตรควรปรับปรุงความสอดคล้องของปริมาณเนื้อหาและเวลาในการสอน	12
4. วัสดุ ครุภัณฑ์ มีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ	65
5. วัสดุ ครุภัณฑ์ เก่า ชำรุด ไม่ทันสมัย	25
6. ควรมีการส่งเสริมให้ได้รับการอบรม สัมมนา สม่่าเสมอ เพื่อเป็นการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน	56
7. นักศึกษามีคุณวุฒิ และวัยวุฒิ ที่แตกต่างกันมากอย่างหลากหลาย	42
8. ควรมีรูปแบบและเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกโรงเรียน	43

จากตารางที่ 4.8 จำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน พบว่า ควรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเป็นประจำ มีความถี่ 46 หลักสูตรเหมาะสมคืออยู่แล้ว มีความถี่ 13 หลักสูตรควรปรับปรุงความสอดคล้องของปริมาณเนื้อหาและเวลาในการสอน มีความถี่ 12 วัสดุ ครุภัณฑ์ มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ มีความถี่ 65 วัสดุ ครุภัณฑ์ เก่า ชำรุด ไม่ทันสมัย มีความถี่ 25 ควรมีการส่งเสริมให้ได้รับการอบรม สัมมนา สม่่าเสมอ เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากร มีความถี่ 56 นักศึกษามีคุณวุฒิและวัยวุฒิที่แตกต่างกันมากอย่างหลากหลาย มีความถี่ 42 และควรมีรูปแบบและเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกโรงเรียน มีความถี่ 43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาของบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครสังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน คือด้าน หลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 วิธีดำเนินการวิจัย

1. การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้น จำนวน 10 แห่ง คือ ผู้บริหาร จำนวน 27 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 163 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 190 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยศึกษาจากทฤษฎี หลักการจัดการเรียนการสอน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งโครงสร้าง หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร แล้วนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม ทั้งนี้ได้รับการตรวจสอบ และคำแนะนำจากผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม และผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร จำนวน 15 ข้อ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา จำนวน 14 ข้อ ด้านอาจารย์ผู้สอน จำนวน 12 ข้อ ด้านนักศึกษา จำนวน 10 ข้อ และด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 9 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ของวิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน

20 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 ในภาพรวม มีค่า 0.98

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำหนังสือบันทึกจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 10 แห่ง แล้วนำส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล หนังสือชี้แจงของผู้วิจัย พร้อมด้วยแบบสอบถาม ไปถึงผู้บริหารโรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น กำหนดส่งคืนภายใน 7 วัน โดยไปปรับคืนด้วยตนเอง สถานศึกษาที่ไม่ส่งคืนตามกำหนด จะใช้วิธีโทรศัพท์ขอความอนุเคราะห์ส่งคืน ได้รับแบบสอบถามคืนในสภาพสมบูรณ์ทั้งหมด 10 แห่ง เป็นจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 190 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด การทำคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามลำดับ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เป็นรายข้อ และรายด้าน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การแปลความหมายของระดับความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) ในการคำนวณหาค่าทางสถิติต่าง ๆ

5.2 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 190 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มี

จำนวนมากกว่าเพศชาย ส่วนอายุ ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ส่วนตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด คือกลุ่มอาจารย์ผู้สอน ด้านวุฒิการศึกษา ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และอายุราชการหรือประสบการณ์การทำงาน ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุราชการน้อยกว่า 6 ปี

2. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย 3.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางในทุก ๆ ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.40 ด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 3.37 ด้านการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.27 ด้านนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.21 และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.89

ในด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ซึ่งเรื่องที่มีระดับความคิดเห็นในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ผู้สอนควบคุมนักศึกษาอย่างใกล้ชิดขณะทำการฝึกภาคปฏิบัติ และอาจารย์ผู้สอนได้อุทิศเวลาให้กับงานด้านการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ซึ่งเรื่องที่มีระดับความคิดเห็นในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีห้องเก็บพัสดุในแต่ละวิชาช่างเหมาะสม และ โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ช่วยในการเรียนการสอน

5.3 อภิปรายผล

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ๆ ที่ได้จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีรายละเอียดต่อไปนี้

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เฉพาะสภาพการจัดการเรียนการสอนในภาคปกติ ปีการศึกษา 2544 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมความคิดเห็นทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างสูง ($\mu = 3.23$) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีพอใช้ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 แห่ง มีหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่มีการจัดการเรียนการสอนเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะแก่ผู้เรียนตามจุดประสงค์มากขึ้น ไม่นักศึกษาสามารถนำวิชาชีพไปใช้ประกอบอาชีพอิสระ หรือในสถานประกอบการตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน ได้ดีพอสมควร โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาที่ใช้สนับสนุนการเรียนการสอนรวมถึง

สภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนอยู่ในระดับที่พอใช้ได้ดี ประกอบกับมีอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ในวิชาชีพที่สอน โดยตรงคอยควบคุมและอุทิศเวลาให้เป็นอย่างมาก โดยนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนส่วนมากจะมีความชอบและสนใจในวิชาชีพนั้น ๆ จริง และมีเวลาเรียนอย่างเต็มที่เพราะส่วนมากจะเป็นผู้ว่างงาน จึงทำให้นักศึกษามีเวลาเรียนและฝึกงานอย่างต่อเนื่องจนเกิดทักษะในวิชาชีพนั้น ๆ ซึ่งมีการทดสอบทักษะ และความรู้ของนักศึกษาทันทีที่จบการเรียนรายวิชาย่อยตามเกณฑ์ที่กำหนดทุกวิชาชีพ โดยมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายและมีการพัฒนาและปรับปรุงกันอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540–2544) (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. 2540 : 91) ที่กล่าวในวัตถุประสงค์ของแผนงานย่อยการศึกษาอกระบบ ในแผนงานการศึกษาว่า เป็นการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้เป็นเครือข่ายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อผู้เรียนและประชาชนมีโอกาสแสวงหาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ ได้รับข่าวสาร และข้อมูลที่ต้องการอย่างกว้างขวาง เพื่อผลิตแรงงานที่มีคุณภาพได้อย่างสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรมโดยส่วนรวม เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดการศึกษาอกระบบให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบนั้นจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพได้จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล และสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดโดยสวัสดิ์ สุวรรณอักษร (อ้างใน สวารินทร์ สร้อยประสงค์. 2544 : 92) กล่าวว่า ในการบริหารหลักสูตรวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะหรือสภาพของบริเวณที่ตั้งของสถานศึกษา อาคารสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ทุกประเภทที่มีอยู่เพื่อวางแผนหรือพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดเอกภาพและคุณภาพในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ หวน พิณรุฬพันธ์ (2528 : 56) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับหลักสูตรทั้งการศึกษาหลักสูตร การนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล การประเมินผลหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร นอกจากนี้การบริการงานวิชาการยังครอบคลุมถึงการทำให้แผนการสอน การจัดตารางสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธี การใช้เทคโนโลยีทางการสอนและสื่อการสอน การจัดแบบเรียน ห้องสมุดโรงเรียน การวัดผลประเมินผลการศึกษา และการนิเทศการสอน สำหรับการจัดการเรียนการสอนนี้เป็นหน้าที่ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ทุกคน

ผลของการวิจัย เมื่อแยกพิจารณาในประเด็นสำคัญ ๆ ที่ได้จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านมีรายละเอียดการเป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการรักษาเท่านั้น ไม่นับว่าได้มีไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาเลยอีกต่อไป

1. ด้านหลักสูตร (ปีการศึกษา 2544) ผลการวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และ

อาจารย์ผู้สอน เฉพาะสภาพการจัดการเรียนการสอนในภาคปกติ ด้านหลักสูตร พบว่าโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างสูง ($\mu = 3.37$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ที่ใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันค่อนข้างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพชุมชนและตลาดแรงงานดีพอสมควร และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 5 ข้อจาก 15 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือข้อ จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะต่อนักศึกษา ข้อ จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นให้นักศึกษาสามารถนำวิชาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวัน ข้อ จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นให้นักศึกษาสามารถนำวิชาไปใช้ในการประกอบอาชีพส่วนตัว ข้อ หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนอยู่ในขณะนี้สนองต่อความต้องการของนักศึกษา และข้อ หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนอยู่ในขณะนี้สอดคล้องต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ตามลำดับ แต่สิ่งที่น่าสังเกต 3 ลำดับแรกของแบบสอบถาม จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับจุดประสงค์หลักสูตรที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนให้เกิดทักษะแก่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และใช้ประกอบอาชีพได้ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นที่จัดอยู่ในโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นหลักสูตรวิชาชีพที่มีการจัดการเรียนการสอนเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะในวิชาชีพนั้น ๆ เป็นสำคัญ นักศึกษาที่เรียนจบไปแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ใช้ประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ต่อสู้กับสภาวะระบบเศรษฐกิจที่กำลังตกต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรรัตน์ คำเมือง (2543 : 62-63) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาศิลปกรรม ของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่าความคิดเห็นของฝ่ายบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรที่ค่าเฉลี่ยระดับ การปฏิบัติสูงสุด คือ เรื่องการติดตามการจัดแผนการเรียนให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงตามระดับการเรียนรู้ และการประสานกำกับดูแลกิจกรรมการเรียนการสอน และสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร (บันลือ พลกษะวัน, 2534 : 13) คือ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติโดยมีเป้าหมายร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสมีการจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้ ดังที่ทฤษฎีอาชีวศึกษา (ไพโรจน์ ตรีธรรนากุล, 2521 : 15 - 16) กล่าวไว้ว่า การฝึกให้ได้ผลดีก็ต่อเมื่อได้จัดสภาพการณ์ ประสบการณ์ และทักษะที่ต้องให้ผู้เรียนคิดในการทำงานอย่างแท้จริง จึงจะได้ทักษะนั้นอย่างสมบูรณ์ ในขณะที่ วีระพันธ์ สิทธิพงษ์ (2540 : 50 - 51) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรและวิธีสอนว่า หลักสูตรเรียนวิชาชีพ จะเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันออกไป เช่นหลักสูตรวิชาชีพที่ต้องการผลผลิตสำเร็จแล้วออกไปทำงานได้ ก็จะต้องฝึกฝนผู้เรียนทางด้านทักษะมากกว่าทฤษฎี โดยที่ ศาโรช บัวศรี และคณะ (2521 : 124) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพการงาน และอาชีพ ว่า วิชาการงาน และอาชีพ ถือว่าเป็นทั้งวิชาสามัญและวิชาเพื่อประกอบอาชีพ ที่ถือว่าเป็นวิชาสามัญ เพราะต้องการ

ให้นักเรียนมีความรู้และมีทักษะอันเป็นประโยชน์ต่อความเป็นอยู่และชีวิตประจำวัน และที่ถือว่าเป็นวิชาอาชีพเพราะเป็นวิชาที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมสำหรับประกอบอาชีพหรือ ดำเนินอาชีพต่อเนื่องจาก บิดามารดา ที่ฝึกระหว่างเป็นนักเรียน

ส่วนแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ ในแต่สาขาวิชามีเนื้อหาที่สอนเกี่ยวกับเรื่อง การทำนุและบำรุงศิลปและวัฒนธรรมไทยควบคู่ไปด้วย แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรวิชาชีพพระยะต้น ของโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร มีเนื้อหาและ จุดประสงค์การเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการทำนุบำรุงศิลป วัฒนธรรมไทยน้อย หรือไม่มีเลยในบางสาขาวิชา ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากการขาดการกำกับดูแล ระหว่างฝ่ายบริหารงานวิชาการ กับผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน โดย บันลือ พฤกษ์วัน (2534 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า การเน้นย้ำเรื่องเอกลักษณ์ไทย เช่น ความภูมิใจในความเป็น ไทย ความนิยมสินค้าไทย ความเข้าใจและสนใจในผลงานศิลปวัฒนธรรมไทย ควรจะได้รับการ ส่งเสริมและเน้นย้ำในการสอนให้มากยิ่งขึ้น

ส่วนความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับด้านหลักสูตร พบว่า ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเป็นประจำ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นดังกล่าวข้างนี้ได้ว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนได้ตระหนักถึงความก้าวหน้าในวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตามยุคโลกาภิวัตน์ หลักสูตรควรมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อย ๆ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ บริหารระดับสูงจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางวิทยาการ ในด้านเนื้อหาของ หลักสูตรที่เปิดสอนอยู่เป็นประจำตามที่วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนา ศรีภพสินธุ์ และสุพิชญา ธีรกุล (อ้างอิงใน ประพิศ แสงสว่าง, 2539 : 193) ได้กล่าวไว้ว่า เนื้อหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้ เพิ่มขึ้น และได้รับการปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา แม้ครูผู้สอนจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ตนสอน อยู่เป็นอย่างดีแล้วก็ตาม การติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางวิทยาการในเนื้อหาวิชาที่ ตนสอนก็นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะต้น ของโรงเรียน ฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา โดยรวมแล้วอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาของโรงเรียนฝึกอชีพ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 แห่ง มีปริมาณและคุณภาพพอใช้ได้ อาจต้องมีการปรับปรุงบ้าง และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียน การสอนอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ คือข้อ มีห้องเก็บพัสดุในแต่ละสาขาวิชาช่างเหมาะสม และ ข้อ โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ สุดแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะต้น มีห้อง เก็บพัสดุในแต่ละสาขาวิชาช่างอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งของการจัด

การเรียนการสอนวิชาชีพ โดยอาจมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่น โครงสร้างอาคารเรียนเดิมที่เป็นแบบมาตรฐานของกรุงเทพมหานครที่ใช้งานสำหรับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร ซึ่งส่วนมากจะมีการจัดการเรียนการสอนในวิชาสามัญเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่ได้งบประมาณการก่อสร้างอาคารเรียนในแบบมาตรฐานเดิม ก็จะทำการดัดแปลงอาคารเรียนให้เป็นห้องเก็บพัสดุในแต่ละสาขาวิชาชีพตามศักยภาพของผู้บริหาร โรงเรียนและอาจารย์ผู้สอน ซึ่งเครื่องมือ เครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงฝึกงานส่วนมากจะมีราคาแพง ถ้าหากมีการชำรุดเสียหาย หรือสูญหายเกิดขึ้นแล้วย่อมจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามการที่จะหลีกเลี่ยงการชำรุดเสียหายดังกล่าวได้ แต่ก็สามารถชะลอการชำรุดเสียหายให้เกิดขึ้นช้าที่สุดได้ ซึ่งหมายความว่าเครื่องมือ เครื่องจักร และวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวจะมีอายุการใช้งานนานขึ้น และสามารถทำงานได้ดีเป็นเวลานานขึ้น นั่นก็คือ ต้องมีการเก็บพัสดุและมีการบำรุงรักษาที่ถูกวิธี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวีวรรณ ธิบรรมทรัพย์ (2540 : 92) วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านอาคารสถานที่ ผู้สอนส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบอาคารและห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอนด้านอาชีพ เนื่องจาก แบบของอาคารเรียนเป็นแบบเดียวกับ โรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานครที่ใช้สอนนักเรียนในการศึกษาภาคบังคับ เมื่อนำมาสอนวิชาชีพ ซึ่งต้องมีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ใช้ในการฝึกปฏิบัติมากมาย ซึ่งนำมาวางเก็บไว้ในห้องที่ใช้สอน จึงเกิดปัญหาห้องเรียนคับแคบ ร้อนอบอ้าว อากาศถ่ายเทไม่สะดวก ใช้งานไม่สะดวก ยิ่งถ้าหากมีการฝึกปฏิบัติที่ต้องมีการเคลื่อนไหวร่างกาย ยิ่งจะทำให้เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนมากและอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ โดย ไพโรจน์ ติรันธนากุล (2521 : 75) ได้กล่าวถึง จุดประสงค์ของการเก็บรักษาพัสดุ ไว้ดังนี้คือ เพื่อสามารถใช้เนื้อที่ของห้องให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ประหยัดเวลาและงานจัดซื้อบ่อย ๆ สามารถเลือกใช้วัสดุได้ง่ายและสะดวก เป็นการป้องกันการสูญหายและการเกิดภัยต่าง ๆ

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นน้อยและต่ำสุด โดยเสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (อ้างใน โอวาท พูลศิริ และ อรรถพร ฤทธิเกิด. 2541 : 2) กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันนิยมเรียกสื่อการสอนประเภทวัสดุ(Materials หรือ Software บางอย่างที่เป็นใช้กับเครื่อง) ว่า วัสดุเทคโนโลยีการศึกษา เครื่องมือใดที่ใช้กับวัสดุเทคโนโลยีการศึกษา ก็จะเรียกว่า เครื่องมือเทคโนโลยี ซึ่งการมีเทคโนโลยีที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ช่วยในการเรียนการสอนถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าตามลิขสิทธิ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดของข้อที่ว่ามี แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครส่วนมากยังใช้วิธีการและกระบวนการแบบเดิม ๆ อยู่ เช่น การบรรยายหน้าชั้นเรียน มีการสาธิตเป็นบางครั้ง และให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติ อาจมี

สาเหตุมาจากไม่มีการสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำหรือสร้างวัสดุเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งเป็นสื่อที่ช่วยในการเรียนการสอนจากผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัด และอาจมีสาเหตุมาจากผู้บริหารและ อาจารย์ผู้สอนขาดความรู้ความสามารถทางวัสดุเทคโนโลยีการศึกษาที่จะนำมาช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ครองศักดิ์ เข้มประยูร(2539 : 104 –105) ที่ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนในวิทยาลัยการอาชีวศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า การบริการสื่อการเรียนการสอนในหลักสูตร ปวช.มีปัญหามาก คือ ไม่มีสื่อที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ต่อยุคโลกาภิวัตน์ และในหลักสูตรระยะสั้น มีปัญหามาก คือ ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน โดยอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร มีเวลาการสอนในแต่ละสัปดาห์ ภาคปกติ และภาคค่ำรวมกัน คนละ 45 ชั่วโมง ซึ่งจะเห็นได้ว่า จำนวนชั่วโมงการสอนจะมีมากขึ้นไปจนไม่เวลาที่จะสามารถจัดทำสื่อหรือวัสดุเทคโนโลยีได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา คือ วัสดุ ครุภัณฑ์ เก่า ชำรุด และไม่ทันสมัย และมีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรเห็นความสำคัญของเวลาการสอนของอาจารย์ผู้สอน และการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอน และการใช้วัสดุเทคโนโลยีการศึกษา และควรหาวัสดุ ครุภัณฑ์ที่ทันสมัย และเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน

และเมื่อพิจารณาข้ออื่น ๆ พบว่า ข้อที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 2 สภาพแวดล้อมแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งการพิจารณากำหนดการใช้อาคารสถานที่เป็นส่วนสำคัญมากอีกส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหารที่จะต้องมีความรอบคอบและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล โดยต้องคำนึงถึงการใช้อาคารเพื่องานวิชาการเป็นอันดับแรก อันจะส่งผลดีต่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมโดยเฉพาะในเรื่องของการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมต่อการเรียนการสอนซึ่งแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร มีสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนค่อนข้างจะเป็นระเบียบเรียบร้อยพอสมควร อาจมีสาเหตุมาจากผู้บริหารฝ่ายอาคารสถานที่ควบคุมดูแลและการวางแผนการใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม ซึ่งการวางแผนการใช้อาคารสถานที่จึงต้องมีส่วนในการพิจารณาการสร้างสภาพแวดล้อม เพื่อความเป็นอยู่ และความเจริญทางด้านจิตใจของบุคลากรในโรงเรียน โดยให้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา (เมธี ปิณฑนนท์. 2528 : 9) ซึ่งสอดคล้องกับ บุญลือ งามสง่า (อ้างใน วรรัตน์ คำเมือง. 2543 : 75) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ของวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านอาคารสถานที่ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญของการวางแผนอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เพื่อการใช้ประโยชน์ของอาคารสถานที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดทันต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เทคนิคการสอน และรูปแบบของการจัดการศึกษา และกิติมา ปรีดีติติก (2532 : 231) กล่าวว่า การบริหารอาคารสถานที่ เป็นหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของผู้บริหาร

นอกเหนือจากงานในด้านอื่น ๆ อาคารสถานที่ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนการสอน การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีอาคารที่น่าอยู่และใช้ประโยชน์ได้ตาม จุดประสงค์ ผู้บริหารที่ไม่มีความรู้หรือใส่ใจเรื่องอาคารสถานที่ ปล่อยให้ศึกษารุคทรวดโถม ไม่มีความรู้ที่จะจัดหาและพัฒนาสถานที่เพื่อการเรียนการสอนย่อมทำให้เกิดอุปสรรคในการเรียน การสอนขึ้นได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้ง รู้จักควบคุม ดูแลรักษาและให้บริการแก่ชุมชน ซึ่งมีขอบข่ายที่พึงกระทำอยู่ 5 ประการ คืองานจัด สร้างอาคารสถานที่ การใช้อาคาร บำรุงรักษา ควบคุมดูแล และมีการประเมินผลการใช้อาคาร สถานที่เพื่อการปรับปรุงต่อไป

3. ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกอາชีพรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างสูง ($\mu = 3.40$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอน ของโรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร ค่อนข้างจะมีคุณภาพ ซึ่งส่วนมากจะเป็นข้าราชการและมี วุฒิการศึกษาและมีความรู้ทางด้านวิชาชีพที่สอนเป็นอย่างดีและมีความทุ่มเทให้กับงานอย่างจริงจัง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 8 ข้อ เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากัน 2 ข้อ คือข้อ อาจารย์ผู้สอนควบคุมนักศึกษาอย่างใกล้ชิดขณะทำการฝึกภาคปฏิบัติ และข้อ อาจารย์ผู้สอนได้อุทิศเวลาให้กับงานด้านการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนมาก ได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการสอน การตรวจสอบขั้นตอนการฝึกปฏิบัติใกล้ชิดเป็นอย่างมาก เพื่อ ให้เกิดทักษะแก่นักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ดังจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ ตามลักษณะการ สอนที่ดี (สุพิน บุญชูวงศ์. 2530 : 10 –11) ที่กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมนักเรียนให้เรียนด้วยการ กระทำ เป็นการเรียนที่นักเรียนได้ลงมือทำ จึงเป็นการเรียนที่ให้ประสบการณ์ที่มีความหมาย และมี การประเมินผลอยู่ตลอดเวลา โดยวิธีการต่าง ๆ เช่นการสังเกต การซักถาม การทดสอบ เพื่อให้แน่ใจว่า การสอนของครูตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการมาก

และเมื่อพิจารณาข้ออื่น ๆ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ อาจารย์ ผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนและการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียนตามความเคยชินและเหมือนกันทุก ๆ รุ่น มิได้มีการคิดค้นวิธี การสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ มาช่วยในการเรียนการสอน เพื่อ แก้ปัญหาและเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา ซึ่งจากเอกสารประกอบการสัมมนา การบริหารงาน วิชาการ : การวิจัยในชั้นเรียน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง (2544 : 2 – 3) กล่าวไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การพัฒนาทางเลือกในการแก้ไข ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิผล มีประสิทธิภาพที่สุดในชั้นเรียน เพราะ การวิจัยในชั้นเรียน ไม่เพียงเป็นกระบวนการค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบ หรือเป็นแค่ศึกษาหา คำตอบโดยอาศัยวิธีที่นำเชื่อถือได้เท่านั้น แต่ยังเน้นการแก้ปัญหาในชั้นเรียนอีกด้วย ซึ่งควรมี

ลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ คือ เป็นการวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือทำการวิจัยเพื่อนำผลวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอน และทำการวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอน โดย สอนไปวิจัยไป แล้วนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนและเป็นการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ซึ่งความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า ควรมีการส่งเสริมให้ได้รับการอบรม สัมมนา สม่่าเสมอ เพื่อเป็นการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร จึงควรศึกษาและให้การสนับสนุนการอบรมและสัมมนาเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำกรวิจัยในห้องเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาชีพที่อาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบ เพราะเชื่อว่าถ้าอาจารย์ผู้สอนใช้กิจกรรมการสอนที่ดี และเหมาะสมกับผู้เรียน ย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนที่ดียิ่งแก่ผู้เรียน

4. ด้านนักศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างสูง ($\mu = 3.21$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เรียนในแต่ละวิชาชีพมีความสนใจและชอบในวิชาชีพนั้น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อจากจำนวน 11 ข้อ และเมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ นักศึกษาที่ได้สมัครเข้าเรียนมีความชอบ และสนใจในวิชาชีพที่เรียน แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานครจัดวิชาชีพเพื่อสนองต่อผู้เรียนเรียนได้ตรงตามความต้องการ และความถนัดในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง ซึ่งตรงกับทฤษฎีการจัดการอาชีวศึกษาของ Dr.Charles Prosser (อ้างใน วีรพันธ์ สติพิงศ์. 2540 : 17) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพการอาชีวศึกษาแปรผันกับการฝึกอบรมบุคคลโดยตรง และโดยเฉพาะให้มินิสัยในการคิดและปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการสำหรับอาชีพนั้น และประสิทธิผลของการอาชีวศึกษาแปรผันกับการจัดให้ผู้ฝึกอบรม ได้ใช้ความสนใจ ความถนัด และมันสมองของผู้เรียนอย่างเต็มที่ และเมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นที่อยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ มีการคัดเลือกนักศึกษาที่มาสมัครเรียน แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร รับนักศึกษาเข้าเรียนในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น มิได้มีการคัดเลือกนักศึกษาหรือมีการคัดเลือกในบางโรงเรียนฯ และบางสาขาวิชาที่เท่านั้น จึงทำให้นักศึกษาที่เข้าเรียนมีวุฒิการศึกษา อายุ และเพศแตกต่างกันอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับ ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนด้านนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีคุณวุฒิ และวัยวุฒิที่แตกต่างกันมาอย่างหลากหลาย ทำให้การจัดการเรียนการสอนในบางครั้งและบางสาขาวิชาต้องปรับให้เข้ารูปแบบและวิธีการให้เข้าสถานภาพของผู้เรียนในภาคเรียนนั้น ๆ ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในด้านกรรับรู้ในเนื้อหาวิชาชีพ และด้านการฝึกทักษะวิชาชีพ ประสิทธิภาพทางการศึกษาจึงมีความหลากหลายยิ่งขึ้น อันเป็นภาวะที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องทำการปรับกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาที่สอนในแต่ละภาคการศึกษาอยู่ตลอดเวลาตามความพร้อมของผู้เรียน

5. ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีวหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างสูง ($\mu = 3.27$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดผลประเมินผลการเรียนหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ได้มีการปฏิบัติกันทั้งด้านความรู้และด้านทักษะของนักศึกษาและมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 3 มีการทดสอบทักษะนักศึกษาในวิชาชีวภาคปฏิบัติทุกครั้งที่จบบทเรียนรายวิชาย่อย แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาชีวที่ส่วนมากจะมีการฝึกภาคปฏิบัติ มากกว่าการภาคทฤษฎี และมีการวัดผลประเมินผล และทดสอบทักษะนักศึกษาทุกครั้งที่จบบทเรียนรายวิชาย่อย ซึ่งการวัดผลประเมินผลเป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนที่จะต้องทำการวัดผลประเมินผลนักศึกษาที่เรียนจบว่าได้มีคุณภาพ และมีทักษะเพียงไร หรือจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และการวัดผลประเมินผลในแต่ละรายวิชาย่อยหรือในช่วงหนึ่ง ๆ จะมีผลและจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน การวัดผลประเมินผลจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในกระบวนการเรียนการสอน โดยกิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 72) กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดผลประเมินผล ว่า เพื่อปรับปรุงการสอนของครู ทำให้ครูทราบว่าผลการสอนของตนเองเป็นอย่างไรจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียน นักเรียนจะได้ทราบว่าตนเองเก่งอ่อนอย่างไร และครูก็จะทราบว่าเด็กคนไหนเก่ง อ่อน แคไหน จะได้แก้ไขปรับปรุงเป็นราย ๆ ไป เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารในโรงเรียน ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน และบันทึกการสอนที่นำมาสู่ภาคปฏิบัติประสบกับปัญหาอย่างไร ตรงใด ที่ควรจะทำแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป และเพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น แสดงผลการเรียนจบและเป็นหลักฐานให้ผู้ปกครองได้ทราบ โดยหวน พินธุพันธ์ (2528 : 54) กล่าวว่า การวัดผลนั้นผู้วัดผลหรือครูผู้สอนหรือผู้บริหารจะต้องเข้าใจว่ามีเทคนิคหรือวิธีการวัดผลอยู่หลายแบบด้วยกัน ตามความเข้าใจเดิมมักจะนึกถึงการสอบหรือการทดสอบเท่านั้น เมื่อมีการวัดผลจึงทำการทดสอบเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่เป็นการเพียงพอ เพราะการทดสอบไม่สามารถจะวัดผลได้ทุกด้าน เช่น ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ทักษะคิด คุณธรรม หรือความประพฤติ และการนำไปใช้ เป็นต้น ดังนั้นการวัดผลจะต้องใช้เทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ การทดสอบ การจัดอันดับคุณภาพแบบสอบถามและแบบสำรวจต่าง ๆ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกย่อยและระเบียบสะสม สังคมมิติ การให้ปฏิบัติและการไปใช้ การศึกษารายบุคคล และการให้สร้างจินตนาการ และเมื่อพิจารณาข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือข้อ 3 มีการนำผลการวัดผลประเมินผลประกาศแจ้งให้ทราบหลังการวัดผลเสมอ แสดงให้เห็นว่ามีการประกาศผลการวัดผลประเมินผลให้นักศึกษาทราบหลังการวัดผลในบางโรงเรียนและบางสาขาวิชาเท่านั้น และ หวน พินธุพันธ์ (2528 : 54) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการศึกษา นั้นเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งอีกเรื่องหนึ่ง เพราะหลังจากการเรียนการสอนจบรายวิชาย่อยแล้วจะต้องมีการวัดผลประเมินผล

ว่านักศึกษาที่เรียนจบรายวิชาย่อยได้ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใดทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยการนำเอาคะแนนจากการวัดผลมาประมวลเป็นคำชี้ขาดหรือประเมินว่า นักศึกษาสอบได้ หรือ ตก หรือได้ผลตามวัตถุประสงค์ในระดับดี, ปานกลาง, หรือ อ่อน เพียงใด นั่นคือ จะต้องมีการวัดผลและการประเมินผลนั่นเอง ดังนั้นการนำผลการวัดผลประเมินผลแจ้งให้นักศึกษาทราบหลังการสอบหรือหลังการทดสอบแล้วนั้น จะเป็นการบอกให้นักศึกษาแต่ละคนได้ทราบว่าตนเองต้องปรับปรุงและแก้ไขอะไรและส่วนใดของการเรียนรู้ในขณะนั้น และจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้นักศึกษาที่เก่งอยู่แล้วมีความมานะอดุสาหมากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นอีก ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะต้องความสามารถในการวัดผลประเมินผลเป็นที่ปรึกษาที่ดีสามารถบอกได้ว่านักศึกษาคอนใดเป็นอย่างอย่างไรและต้องปรับปรุงส่วนใดบ้าง โดย วิจิตร (ธีรกุล) วรุตบางกุล (2520 : 42) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารควรหาทางส่งเสริมให้ครูได้รู้หลักและวิธีการวัดผล ว่าควรจะวัดอย่างสม่ำเสมอ วัดหลาย ๆ แบบ วัดหลาย ๆ ด้าน โดยยึดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเป็นหลัก สำหรับข้อทดสอบนั้น ถ้าทำได้ผู้บริหารควรหาทางให้คณะครูได้ร่วมกันจัดทำขึ้นตามรายวิชาที่ครูเหล่านั้นสอนอยู่ โดยเน้นถึงลักษณะของข้อสอบที่ดีว่าควรจะเป็นอย่างไรบ้าง แล้วจัดทำไปตามนั้นเป็นรายวิชาย่อย หลังจากทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้บริหารควรจะได้นำผลของการสอบของนักศึกษา และข้อทดสอบที่ใช้นั้นมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อมูลว่าการสอนของครูแต่ละวิชาเป็นอย่างไร มีสิ่งใดบกพร่องควรแก้ไขบ้าง จะได้หาทางแก้ไขกันต่อไป

ส่วนความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนในด้านการวัดผลประเมินผลพบว่า ควรมีรูปแบบและเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกโรงเรียน ซึ่งความคิดเห็นเพิ่มเติมนี้อาจเนื่องมาจากความต้องการของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา นั่นก็คือนักศึกษาที่จบออกไปมีองค์ความรู้ในมาตรฐานหรือแนวทางเดียวกันทั้งหมดทุกโรงเรียน และเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครต่อไป ซึ่งการจัดการดังกล่าวมิใช่เป็นเรื่องที่ง่ายนักในการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ดังที่ บุญลือ งามสง่า (อ้างใน วารรัตน์ คำเมือง, 2543 : 84) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ของวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้บริหารมีปัญหาด้านนี้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการบริหารงานวิชาการทางสายวิชาชีพมีความยุ่งยากซับซ้อนมากกว่าในสายสามัญ นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาในเรื่องของการวัดผลประเมินผล คือสถานศึกษาจะต้องจัดอบรมให้ครูอาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ สามารถใช้เป็นข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอน ได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนฯในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน

1.1 ด้านหลักสูตร ควรปรับเนื้อหาในหลักสูตรให้มีสอดคล้องเนื้อหาที่เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย เพราะข้อ ในแต่ละสาขาวิชามีเนื้อหาที่สอนเกี่ยวกับเรื่องการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมไทยควบคู่ไปด้วย ผลการวิจัยระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยปานกลาง และต่ำสุด ซึ่งสิ่งที่ควรคำนึงถึงในด้านหลักสูตรอีกอย่าง คือ วิชาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสามารถใช้บุคลากรในท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ได้ เพื่อเป็นการสืบสานและบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ต่อไป

1.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา อันดับแรกคือ ทางโรงเรียนจะต้องหาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการเรียนการสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจทั้งผู้เรียนและผู้สอน เพราะข้อ โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ช่วยในการเรียนการสอน ผลการวิจัยมีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย จึงต้องปรับปรุงเป็นลำดับแรก และจัดให้มีห้องเก็บพัสดุในแต่ละวิชาชีพตามความเหมาะสมกับวิชาชีพนั้น ๆ จริง เพราะผลการวิจัยข้อ มีห้องเก็บพัสดุในแต่ละสาขาวิชาช่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อยและต่ำสุด ซึ่งถ้าสถานที่ไม่เหมาะสมอาจทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลย์ทางร่างกาย และด้านจิตใจทั้งผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนในขณะที่มีการเรียนการสอนได้

1.3 ด้านอาจารย์ผู้สอน ทางโรงเรียนจะต้องจัดการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ผลการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในครั้งต่อไปอย่างต่อเนื่องเหมือนกันด้วยการมีการวิจัยในชั้นเรียน เพราะข้อ อาจารย์ผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยปานกลาง และต่ำสุด

1.4 ด้านนักศึกษา ทางโรงเรียนต้องมีการจัดระบบและระเบียบในการรับสมัครนักศึกษาให้มีการคัดเลือกมากขึ้น เพื่อพัฒนาการและสร้างความเชื่อมั่นในการเข้าสู่สายวิชาชีพที่ถนัดของแต่ละบุคคลตามสาขาวิชาที่เปิดสอนอยู่ โดยความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เพราะข้อ มีการคัดเลือกนักศึกษาที่มาสมัครเรียนนั้น ผลการวิจัยระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และต่ำสุด

1.5 ด้านการวัดผลประเมินผล ควรมีการประกาศให้มีการนำผลการวัดผลการศึกษา มาประกาศให้ทราบโดยทั่วกันหลังการวัดผลทางเสมอ เพราะข้อ มีการนำผลการวัดผลประเมินผลประกาศแจ้งให้ทราบหลังการวัดผลเสมอนั้น ผลการวิจัยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางที่ต่ำสุด โดยการนำผลการวัดผลประเมินผลประกาศแจ้งให้ทราบหลังการวัดผลเสมอ โดย

โรงเรียนควรจะต้องมีการ การเรียนการสอนจะได้ผลมากขึ้นเพียงใดสมตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ จะทราบได้จากการวัดผลประเมินผลนี้เอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

สำนักพัฒนาชุมชนควรมีการพิจารณางบประมาณในการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารสถานที่ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครที่เหมาะสมกับการสอนวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อใช้เก็บพัสดุที่เป็นสัดส่วน และสร้างประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพการทำงานจริง ๆ ให้แก่ผู้เรียน เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนทั้งผู้เรียนและผู้สอนให้ไปสู่จุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรดำเนินการวิจัยเรื่องแรงจูงใจของนักศึกษาที่เข้าเรียนวิชาชีพพระยะสันของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
2. ควรดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
3. ควรดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันประเภทวิชาอุตสาหกรรม กับคหกรรม ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
4. ควรดำเนินการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสันระหว่างโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร กับ ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
5. ควรดำเนินการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรพระยะสันของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรุงเทพมหานคร. 2540. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 – 2544) รพ. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กรุงเทพมหานคร. 2542. จากเทศบาลสู่กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- กรุงเทพมหานคร. 2542. ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วย การดำเนินงานสถานศึกษาฝึกอชีพ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- กิติมา ปรีดีดีถก. 2532. การบริหารและนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒน์.
- คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2544. เอกสารการอบรมสัมมนาเชิงวิชาการ การบริหารงานวิชาการ : การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ครองศักดิ์ เข้มประยูร. 2539. “การศึกษาสภาพและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนในวิทยาลัยการอาชีพ ปรมาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ฉวีวรรณ ธิบรรณทรัพย์. 2540. “การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชนิดา แสงสว่าง. 2541. การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2540. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ทวีพันธ์ คล้ายเพชร. 2541. “แรงจูงใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาวิชาชีพพระยะสั้น ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตการศึกษา 5.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. 2524. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บพิศการพิมพ์.
- บันลือ พฤกษวัน. 2534. ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542. การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2530. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
และวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ประพิศ แสงสว่าง. 2541. “สภาพการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคตามการรับรู้ของ
ผู้บริหารและอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 6.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ผจญ ชันชวณะ. 2539. การสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- ไพรัตน์ พิคน้อย. 2541. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ไพโรจน์ ตีระชนากุล. 2521. การจัดการโรงฝึกงานช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซท.
- พนัส หันนาคินทร์. 2526. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พิมเนศ.
- พะยอม วงศ์สารศรี. 2534. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ
วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- พิสนุ พองศรี. ม.ป.ป.. “การพัฒนารูปแบบการประเมินผลขององค์การภาครัฐเกี่ยวกับการศึกษา
อาชีวศนอกระบบโรงเรียน.” วิทยานิพนธ์สาขาวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัย
การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาธร. 2526. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- รุ่ง พูลสวัสดิ์. ม.ป.ป.. หลักการบริหารการศึกษาในโรงเรียน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.
- เมธี ปิณฑนานนท์. ม.ป.ป.. การบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เมธี ปิณฑนานนท์. 2528. การวางแผนอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.
- วรารัตน์ คำเมือง. 2543. “การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช
2538 ประเภทวิชาศิลปกรรม ของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. 2520. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการ
ศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ขนิษฐาการพิมพ์และโฆษณา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2537. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ
: สุวีริยาสาส์น.

วีรพันธ์ สิทธิพงษ์. 2540. **ปรัชญาอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา**. กรุงเทพฯ : เอ.พี.กราฟิก ดีไซน์ และการพิมพ์.

สวรินทร์ สร้อยประสงค์. 2544. “การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในโรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร อาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สาโรช บัวศรี และคณะ. 2521. **การศึกษาเพื่อการงานและอาชีพ**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2542. **25 ปี สำนักงานการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

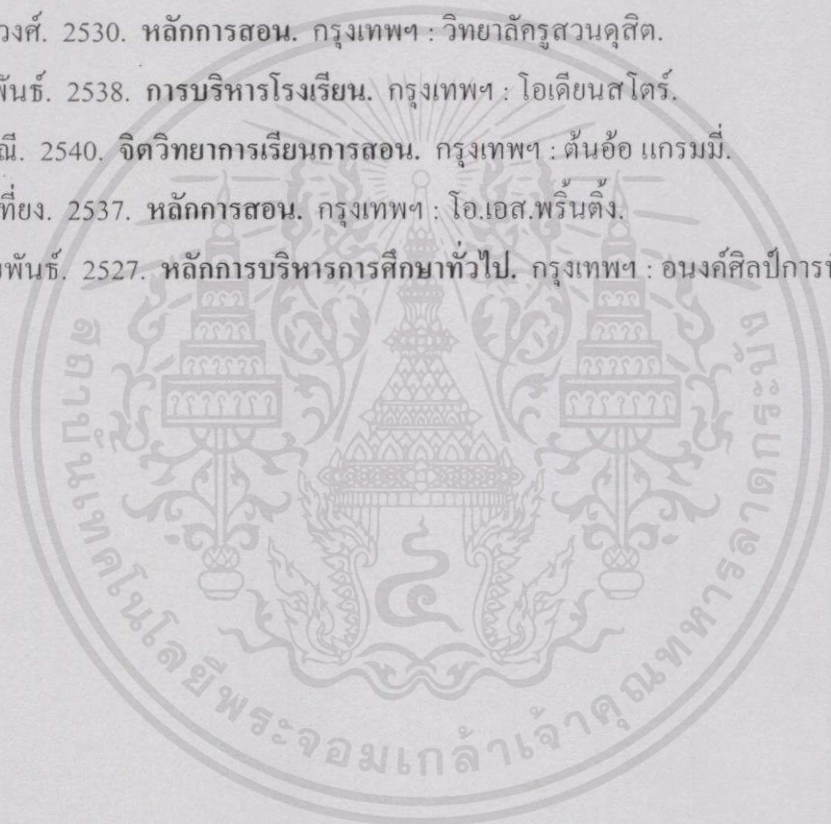
สุพิน บุญชูวงศ์. 2530. **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ.

หวน พันธุ์พันธ์. 2538. **การบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อารี พันธุ์ณี. 2540. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2537. **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้ง.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527. **หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป**. กรุงเทพฯ : อนงศ์ศิลป์การพิมพ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น

ของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลและแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน คือ

1. หลักสูตร
2. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา
3. อาจารย์ผู้สอน
4. นักศึกษา
5. การวัดผลประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

ขอความกรุณาให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาและตามความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยขอให้คำมั่นว่าคำตอบจากแบบสอบถามครั้งนี้ ไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด และจะถือเป็นความลับที่สุด

นายวินัย นิ่มอนงค์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง

โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุปี

3. ตำแหน่งที่ท่านปฏิบัติราชการ/งานในปัจจุบัน

- () ผู้อำนวยการโรงเรียน
- () อาจารย์ใหญ่
- () ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
- () ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
- () อาจารย์ผู้สอน (โปรดระบุ)
- ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
- ประเภทวิชาช่างคหกรรมและศิลปกรรม
- ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

4. วุฒิการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ปริญญาตรี
- () ปริญญาโท
- () ปริญญาเอก

5. อายุราชการ/งานของท่านในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร.....ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของ
โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน คือ

1. หลักสูตร
2. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา
3. อาจารย์ผู้สอน
4. นักเรียน
5. การวัดผลประเมินผล

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ท้ายคำถามตรงตามความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยกับสภาพการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	สภาพการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	หลักสูตร					
1.	หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนอยู่ในขณะนี้สนองต่อความต้องการของนักศึกษา.....
2.	หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนอยู่ในขณะนี้สอดคล้องต่อความต้องการของตลาดแรงงาน.....
3.	จุดประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน.....
4.	จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นให้นักศึกษาสามารถนำวิชาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....
5.	จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นให้นักศึกษาสามารถนำวิชาเข้าไปใช้ในการประกอบอาชีพส่วนตัว.....
6.	จุดประสงค์ของหลักสูตรมุ่งเน้นให้นักศึกษารู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น.....

ข้อ ที่	สภาพการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.	จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะต่อนักศึกษา.....
8.	มีสัดส่วนของภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเหมาะสม.....
9.	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร.....
10.	เนื้อหาในหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพในสังคมปัจจุบัน.....
11.	เนื้อหาในหลักสูตรมีความยากง่ายเหมาะสมกับความรู้พื้นฐานของนักศึกษา.....
12.	ในแต่ละสาขาวิชามีเนื้อหาที่สอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน.....
13.	ในแต่ละสาขาวิชามีเนื้อหาที่สอนเกี่ยวกับเรื่องการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมไทยควบคู่ไปด้วย.....
14.	การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอาจารย์ผู้สอนได้มีส่วนร่วม.....
15.	หลักสูตรมีการปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง.....
สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา						
1.	โรงเรียนตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการเดินทางมาเรียนของนักศึกษา.....
2.	สภาพแวดล้อมแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย.....
3.	โรงฝึกงานมีปริมาณเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา.....
4.	โรงฝึกงานมีสภาพเหมาะสมกับฝึกทักษะวิชาชีพ.....
5.	ห้องเรียนภาคทฤษฎีมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา.....

ข้อ ที่	สภาพการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	มีห้องเก็บพัสดุในแต่ละสาขาวิชาช่างเหมาะสม.....
7.	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีคุณภาพ.....
8.	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกงานมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา.....
9.	ครุภัณฑ์สำหรับใช้ในการเรียนการสอนมีคุณภาพ.....
10.	จำนวนครุภัณฑ์ที่ใช้เรียนการสอนมีความเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา.....
11.	สื่อการเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา.....
12.	โรงเรียนมีการสนับสนุนการจัดทำสื่อการเรียนการสอน.....
13.	มีการปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ.....
14.	โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ช่วยในการเรียนการสอน.....
อาจารย์ผู้สอน						
1.	อาจารย์ผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน.....
2.	อาจารย์ผู้สอนนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน.....
3.	มีการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง.....
4.	อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่สอน.....
5.	อาจารย์ผู้สอนใช้แผนการสอนในการดำเนินการเรียนการสอน.....
6.	อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้ามาเป็น อย่างดียิ่ง.....

ข้อ ที่	สภาพการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.	อาจารย์ผู้สอนมีความเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตร.....
8.	อาจารย์ผู้สอนแจ้งเนื้อหา วิธีการต่าง ๆ แก่นักศึกษาก่อนทำการเรียนการสอน.....
9.	อาจารย์ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนช่วยสอน.....
10.	อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการฝึกภาคปฏิบัติกับนักศึกษาเหมือนกันทุกคน.....
11.	อาจารย์ผู้สอนควบคุมนักศึกษาอย่างใกล้ชิดขณะทำการฝึกภาคปฏิบัติ.....
12.	อาจารย์ผู้สอน ได้อุทิศเวลาให้กับงานด้านการเรียนการสอน.....
13.	อาจารย์ผู้สอนได้เป็นวิทยากรให้ความด้านวิชาการนอกเหนือจากการสอนประจำ.....
14.	อาจารย์ผู้สอน ใช้ความรู้ในวิชาชีพของตนช่วยทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม.....
นักศึกษา						
1.	มีนักศึกษามาสมัครเรียนในแต่ละสาขาวิชาชีพ.....
2.	มีการคัดเลือกนักศึกษาที่สมัครเรียน.....
3.	นักศึกษาลงทะเบียนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบในแต่ละสาขาวิชาชีพ.....
4.	มีคู่มือนักศึกษาให้นักศึกษาไว้เป็นแนวทางในการเรียน.....
5.	นักศึกษาที่สมัครเข้ามาเรียนส่วนมากมีรายได้น้อย..
6.	นักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนส่วนมากมีภูมิลำเนาอยู่ใน
7.	นักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนส่วนมากเป็นผู้ว่างงาน.....

ข้อ ที่	สภาพการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8.	มีนักศึกษาออกกลางคันก่อนครบหลักสูตรการเรียนการสอน.....
9.	นักศึกษาที่จบการศึกษามีทักษะในวิชาชีพที่เรียน....
10	มีการติดตามผลนักศึกษาเมื่อนักศึกษาเรียนจบการ ศึกษาไปแล้ว.....
11.	นักศึกษาที่ได้สมัครเข้าเรียนมีความชอบและสนใจ ในวิชาชีพที่เรียน.....
การวัดผลประเมินผล						
1.	มีการทดสอบความรู้นักศึกษาในวิชาที่เรียนก่อนมี การเรียนการสอน.....
2.	มีการทดสอบความรู้นักศึกษาในวิชาชีพภาคทฤษฎี ทุกครั้งที่ยบบทเรียนรายวิชาย่อย.....
3.	มีการทดสอบทักษะนักศึกษาในวิชาชีพภาคปฏิบัติ ทุกครั้งที่ยบบทเรียนรายวิชาย่อย.....
4.	มีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการวัดผลประเมินผล ที่ชัดเจน.....
5.	มีเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนที่ แน่นอน.....
6.	มีวัดผลประเมินผลอาจารย์ผู้สอนด้านการเรียน การสอน.....
7.	มีการนำผลการวัดผลประเมินผลประกาศแจ้งให้ ทราบหลังการวัดผลเสมอ.....
8.	มีการใช้เทคนิคการวัดผลประเมินผลอย่างหลาก หลาย.....
9.	มีการนำผลการวัดผลประเมินผลมาปรับปรุงการ เรียนการสอน.....

ข้อ 9. มีการนำผลการวัดผลประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน.....

ไม่มีการวัดผลประเมินผลทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3

แบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง

โปรดให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

1. หลักสูตร.....

2. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา.....

3. อาจารย์ผู้สอน.....

4. นักศึกษา.....

5. การวัดผลประเมินผล.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีให้นำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายวินัย นิ่มอนงค์ รหัสประจำตัว 42064136 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (INSTRUCTIONAL SITUATION ON VOCATIONAL SHORT COURSES OF BANGKOK APPRENTICE SCHOOLS)" โดยมี รศ.ดร.สมพร ไชยะ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2544

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2544

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัฐชู)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูงาน มีอนุญาตนานาชาติ ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงสถาบันบัณฑิตวิทยาลัย
คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คำสั่งคณะกรรมการคุศาสตรศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ 180 /2544

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ของนายวินัย นิ่มอนงค์

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายวินัย นิ่มอนงค์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.สมพร

ไชยะ

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.อำนาจ

ตั้งเจริญชัย

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เนาวรัตน์

วิไลชนม์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.ปรีชาพร

วงศ์อนุตรโรจน์

กรรมการ

ดร.มาลัย

จิรวัดนเกษตร์

กรรมการ

รศ.ดร.สมพร

ไชยะ

กรรมการ

ผศ.ดร.อำนาจ

ตั้งเจริญชัย

กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2544

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น **คุณบุติ** ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑๙
14.๓.44

ที่ ทม 1504 / 2256

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๙ พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางผ่องลักษณ์ วาสิกศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวินัย นิ่มอนงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสัน ของโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นายวินัย นิ่มอนงค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ ทิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

G

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานบริการการศึกษา สจล. 3692

ที่ ทม 1504/ 2256

วันที่ 29 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชัย กู้พัฒน์

ด้วย นายวินัย นิ่มอนงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถาม ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูล ของนายวินัย นิ่มอนงค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายณรงค์ ทิมสาร)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504 / 2256

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

29 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายวิเชียร สำเร็จสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวินัย นิมอนงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสัน ของโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นายวินัย นิมอนงค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและหวังว่าจะ ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 2256

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

29 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายธนิต กิตติพัฒน์ โนทัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวินัย นิ่มอนงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสัน ของโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ทิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นายวินัย นิ่มอนงค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกร ใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 2256

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๔ พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายวัชรินทร์ ชำนาญศิลป์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวินัย นิ่มอนงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นายวินัย นิ่มอนงค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ ทิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

๐.

ที่ ทม 1504/ 2978

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๙ กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา

ด้วย นายวินัย นิ่มอนงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะอุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร” คณะกรรมการอุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นได้ทดลองใช้แบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไปออกสื่อใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 2978

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑ กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. เล่าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
 2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเล่าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย นายวินัย นิ่มอนงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้นของ โรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร ” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเล่าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2544 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม ในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

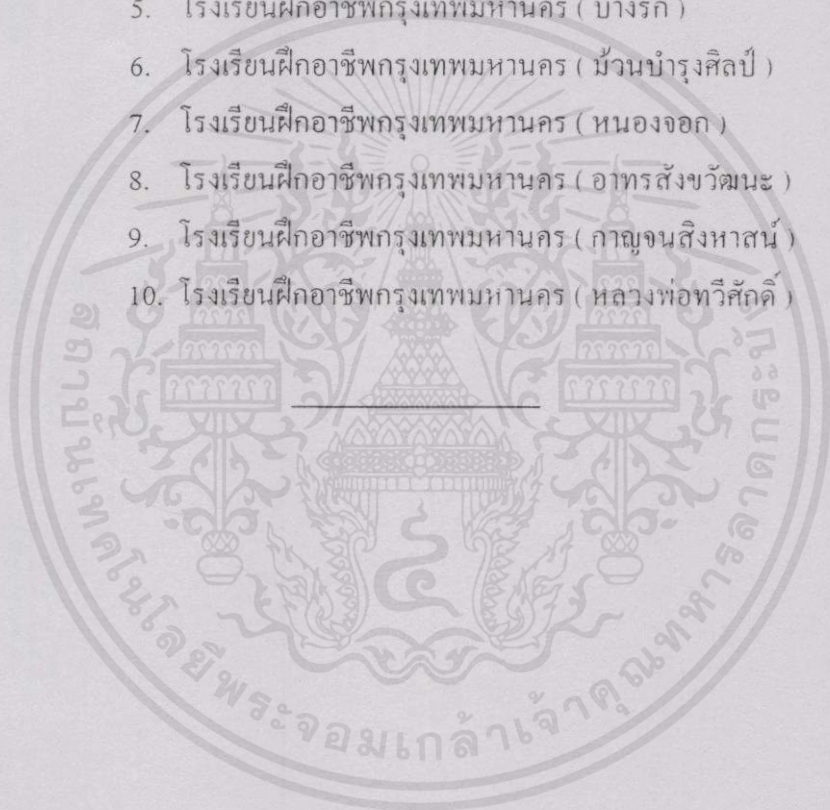
ขอแสดงความนับถือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เป็นเอกสารให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า (นายณรงค์ ธีมสาร)
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างถึงเจ้าเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดย นายวินัย นิมอนงค์

1. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 1)
2. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2)
3. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (บ่อนไก่)
4. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (คลองเตย)
5. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (บางรัก)
6. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (มิวน์บำรุงศิลป์)
7. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (หนองจอก)
8. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (อาหารสังฆวิมล)
9. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (กาญจนสิงหาสน์)
10. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (หลวงพ่อทวีศักดิ์)

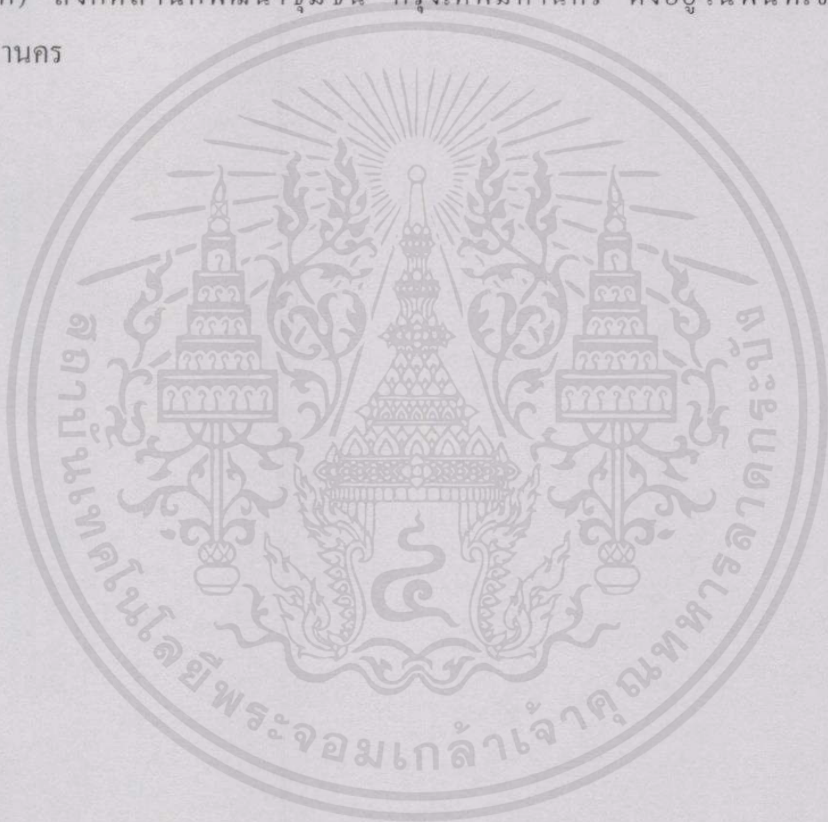
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นายวินัย นิมอนงค์ เกิดเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2503 ที่อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สำเร็จการศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี พุทธศักราช 2527

ได้เข้าศึกษาศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร วิชาชีพศึกษาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เมื่อปีการศึกษา 2542

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ระดับ 7 โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร (หนองจอก) สังกัดสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้